

Univerzita Palackého v Olomouci
Právnická fakulta

Regina Filipová Fuchsová

**Kolize práv z doménových jmen a z ochranných známek
a dalších práv na označení**

Diplomová práce

Olomouc, 2013

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma „Kolize práv z doménových jmen a z ochranných známek a dalších práv na označení“ vypracovala samostatně a citovala jsem všechny použité zdroje.

V Praze dne 27. března 2013

.....
Regina Filipová Fuchsová

Poděkování

Ráda bych na tomto místě poděkovala vedoucímu diplomové práce, Mgr. Michalu Černému, Ph.D., za odbornou pomoc a cenné připomínky při jejím zpracování.

Velký dík patří též mé rodině za nesmírnou toleranci a podporu při tvorbě této diplomové práce.

Obsah

1. ÚVOD	6
2. DUŠEVNÍ VLASTNICTVÍ A DOMÉNOVÁ JMÉNA	9
2.1 POJEM DUŠEVNÍHO VLASTNICTVÍ A PRÁVA NA OZNAČENÍ	9
2.2 DOMÉNOVÉ JMÉNO A JMÉNO DOMÉNY, JEHO VZNIK A POVAHA	15
2.3 HISTORICKÝ VÝVOJ SYSTÉMU DOMÉNOVÝCH JMEN, PRINCIP DELEGACE A TVORBA PRAVIDEL PRO TLD.....	20
3. PRÁVNÍ PRAMENY VZTAHUJÍCÍ SE K DOMÉNOVÝM JMÉNŮM	27
3.1 MEZINÁRODNĚ PRÁVNÍ PRAMENY	27
3.2 SMĚRNICE ES K HARMONIZACI PRÁVA ČLENSKÝCH STÁTŮ EU A NAŘÍZENÍ ES K IMPLEMENTACI .EU	29
3.3 PRAVIDLA REGISTRACE V DOMÉNĚ .CZ	38
4. POZITIVNĚ PRÁVNÍ ÚPRAVA DOMÉNOVÝCH JMEN A SOUVISEJÍCÍCH OTÁZEK	41
4.1 ČESKÁ POZITIVNĚ PRÁVNÍ ÚPRAVA A KRITICKÁ INFRASTRUKTURA STÁTU	41
4.2 VEŘEJNÁ ROZHODČÍ NABÍDKA V DOMÉNĚ .CZ	47
4.3 ANALOGICKÉ POUŽITÍ EVROPSKÝCH PŘEDPISŮ	52
4.4 SROVNÁNÍ PRÁV Z DOMÉNOVÝCH JMEN A JINÝCH PRÁV NA OZNAČENÍ, IDENTIFIKACE MOŽNÝCH OBLASTÍ KOLIZE	55
5. VYBRANÉ PŘÍPADY A JUDIKATURA	63
5.1 KOLIZE S PRÁVEM K OCHRANNÉ ZNÁMCE (A K OBCHODNÍ FIRMĚ)	64
5.2 KOLIZE S NÁZVEM STÁTU	70
5.3 KOLIZE S NÁZVEM PRÁVNICKÉ OSOBY	73
5.4 KOLIZE S DRUHOVÝM OZNAČENÍM	76
5.5 KOLIZE S OSOBNOSTNÍMI PRÁVY	80
ZÁVĚR.....	84
SEZNAM PRAMENŮ.....	87
ABSTRAKT	92
ABSTRACT	93
KLÍČOVÁ SLOVA	94
KEYWORDS	94

Seznam zkratek

3LD: third level domain

ccTLD: Country code top level domain (národní doména nejvyšší úrovně)

CZ.NIC: zájmové sdružení právnických osob spravující doménu nejvyšší úrovně .cz

DNS: Domain name systém (systém doménových jmen)

ES: Evropská společenství

ESD: Evropský soudní dvůr

EU: Evropská unie

EURid: správce domény nejvyšší úrovně .eu

GAC: Government Advisory Sommittee

GB: kód Velké Británie

gTLD: generic top level domain (generická doména nejvyšší úrovně)

IANA: Internet Assigned Numbers Authority

ICANN: Internet Corporation for Assigned Names and Numbers

ISO: Mezinárodní organizace pro normalizaci

iTLD: infrastructure top level domain (infrastrukturní doména nejvyšší úrovně)

RFC: Request For Comment (technologické normy internetu)

SLD: second level domain

TLD: Top level Domain (doména nejvyšší úrovně)

USA: Spojené státy americké

WCIT: World Conference on International Telecommunications

WHOIS: databáze kontaktů správce domény nejvyšší úrovně přiřazených k jednotlivým registracím

WSIS: World Summit on the Information Society

1. Úvod

Téma této diplomové práce „Kolize práv z doménových jmen a z ochranných známek a dalších práv na označení“, kterou jsem zpracovávala na Katedře obchodního práva a mezinárodního soukromého práva Univerzity Palackého v Olomouci, jsem si vybrala ze dvou hlavních důvodů. Prvním z nich je skutečnost, že se jedná o oblast relativně málo probádanou, která nemá (nejen) v platném českém právu speciální úpravu, a to přesto, že její význam v současné společnosti neustále narůstá. Z toho důvodu je významným zdrojem poznání judikatura. Druhým podstatným důvodem pro volbu tématu je skutečnost, že se o problematiku internetových domén zajímám dlouhodobě, a to z různých pohledů. Oblast ekonomických aspektů systému doménových jmen byla i předmětem méj dízertační práce obhájené v roce 2009 na Fakultě mezinárodních vztahů Vysoké školy ekonomické v Praze. Touto oblastí se dále zabývám i v praxi, neboť jsem zaměstnána jako ředitelka regionální pobočky pro střední Evropu ve sdružení EURid, které spravuje domény nejvyšší úrovně .eu.

O narůstajícím významu internetu v životě podnikatelských i nepodnikatelských subjektů není pochyb. Internetové domény jsou zejména pro subjekty obchodního práva velmi významným prvkem jejich hospodářské aktivity. Nejedná se jen o pouhý prostředek realizace předmětu činnosti, kdy subjekty využívají vhodné internetové adresy k prezentaci a nabízení svých výrobků a služeb, k zviditelnění nejrůznějších projektů, marketingových aktivit či k informování širokého spektra zainteresovaných osob (svých tzv. stakeholderů) o hospodářském rozvoji společnosti, jejich výsledcích a strategiích. Stále častěji totiž internetové domény vystupují také v roli „klasického“ zboží a na tzv. sekundárním trhu internetových domén jsou nabízeny za částky mnohonásobně převyšující běžný, zpravidla roční, udržovací poplatek či registrační poplatek za „volné“ internetové domény.

Samotné téma doménových jmen vyžaduje v úvodu krátké představení a zasazení do mezinárodního prostředí. Jak již bylo naznačeno výše, rostoucí význam doménových jmen v současné společnosti nelze opomíjet. Samozřejmou součástí internetu jsou webové prezentace, které zejména právnické osoby a fyzické osoby podnikatelé stále intenzivněji využívají pro nejrůznější formy svých marketingových aktivit a připravují pro své zákazníky i ostatní zájmové subjekty inovativní způsoby přenosu sdělení. Doménová jména představují nejen lépe zapamatovatelné adresy internetu z technického pohledu, ale stále častěji se stávají samostatnou oblastí ekonomické aktivity, předmětem nejrůznějších obchodních vztahů

i marketingovým nástrojem. Zvolené doménové jméno je mnohdy naprosto klíčové pro úspěch celé komunikační či podnikatelské aktivity.

Počet zaregistrovaných doménových jmen v celosvětovém měřítku velmi rychle roste¹. Celkově bylo na konci 3. čtvrtletí roku 2012² na světě zaregistrováno již 246 milionů doménových jmen souhrnně ve všech doménách nejvyšší úrovně (TLDs), což představovalo nárůst ve výši 5,7 milionů oproti druhému čtvrtletí a roční nárůst ve výši 26,4 milionů. Jedná se o mírné oživení v porovnání s rokem 2011, avšak o značné zpomalení dynamiky růstu v porovnání s předcházejícími roky, kdy čtvrtletní nárůst byl více než dvojnásobný (kolem 12 milionů domén). Nejpočetnější doménou nejvyšší úrovně je .com, která dosáhla 105 milionů registrací na konci 3. čtvrtletí 2012. Skupina národních domén nejvyšší úrovně (ccTLDs) čítá 280 koncovek a na konci 3. čtvrtletí roku 2012 dosáhla počtu necelých 105 milionů zaregistrovaných domén (tj. ke sledovanému čtvrtletí shodou okolností téměř stejný počet jako samotná .com). Nejpočetnější je německá národní doména .de, TLD .eu obsadila sedmé místo. V centru pozornosti této práce je především česká TLD .cz a evropská .eu. Obě se řadí ke zmiňovaným tzv. národním doménám nejvyšší úrovně (ccTLD). TLD .cz měla ke konci 3. čtvrtletí 2012 celkem 0,98 milionu celkových registrací, zatímco .eu jich měla 3,67 milionů.

Struktura diplomové práce odpovídá vytýčeným cílům a použitým metodám. V práci jsem využila zejména deskriptivně-analytickou metodu a metodu řešerše odborné literatury, odborných článků, judikatury a právních předpisů. Metody byly použity buď samostatně, nebo v kombinaci tak, aby bylo možné dosáhnout vytýčených cílů.

Vzhledem ke sporé literatuře zabývající se touto specializovanou oblastí (právními aspekty doménových jmen se zabývá publikace JUDr. Radky Pelikánové a doménou .eu publikace prof. Přemysla Rabana) jsou v práci hojně využívány aktuální články, jejichž naprostá většina je publikována v online médiích. Dalším velmi významným zdrojem jsou judikáty a to jak obecných soudů, tak Rozhodčího soudu při Agrární komoře ČR a Hospodářské komoře ČR, který je zároveň i sudištěm pro spory týkající se evropské domény .eu.

Pro pochopení problematiky je nutné v této diplomové práci nejprve systém doménových jmen popsat a vysvětlit používanou terminologii, zanalyzovat jeho základní

¹ Blíže viz Filipová Fuchsová: Dynamika obchodního modelu v telekomunikacích, str. 30 an., aktualizace číselných údajů

² Zdroj: VeriSign. <http://www.verisigninc.com/assets/domain-name-brief-dec2012.pdf> [citováno dne 20. února 2013]

strukturu a představit jednotlivé subjekty, které v něm vystupují. Již na tomto místě ale můžeme vytušit, že zájem oprávněných i neoprávněných subjektů na používání a držbě určitých jmen domén je z různých důvodů značný a že jasná pravidla o nárocích na jednotlivá doménová jména jsou skutečně významná pro fungování tržních vztahů v této oblasti v současném světě. Dále bude doménové jméno představeno z pohledu práv duševního vlastnictví. Následuje analýza právních pramenů vztahujících se k doménovému jménu a to jak pro případ české národní domény nejvyšší úrovně .cz, tak pro evropskou .eu. Po rozboru příslušné pozitivněprávní úpravy doménových jmen a souvisejících otázek přistoupím k identifikaci možných oblastí kolize práv k doménovému jménu s právy k ochranným známkám a s jinými právy na označení. V poslední kapitole potom představím vybrané případy a judikaturu obecných soudů i rozhodčího soudu. Diplomovou práci uzavírá seznam použitých zdrojů, abstrakt v anglickém a českém jazyce a seznam klíčových slov.

Chybějící a neúplná právní úprava dává velký prostor pro zkoumání kolize práv z internetových domén a práv z ochranných známek, případně z dalších práv na označení, a to především z hlediska dostupné relevantní judikatury v českém právu i právu EU. Proto se v závěru pokusím shrnout, zda stávající legislativní úprava ochrany názvu internetových domén je dostatečná a zda je či zda by měla být uvedena do souladu s úpravou ochranných známek a jaké případné legislativní změny by měly být přijaty.

2. Duševní vlastnictví a doménová jména

2.1 Pojem duševního vlastnictví a práva na označení

Pro pochopení právní povahy doménového jména a způsobu možné ochrany je nezbytné vymezení pojmu duševního vlastnictví a pojmu práva na označení.

Duševní vlastnictví

Právo duševního vlastnictví lze vymezit jako souhrn právních norem upravujících vztahy, které vznikají při lidské tvůrčí činnosti. Předmětem duševního vlastnictví nejsou věci movité ani nemovité, ale nehmotné statky. Práva k duševnímu vlastnictví jsou svoji povahou absolutní, tedy působící vůči všem subjektům.

Právo duševního vlastnictví je systematicky rozděleno na práva k výtvorům vztahující se na výtvořiny jak umělecké nebo vědecké, tak i technické povahy, a práva k hospodářským výkonům³. „Kritériem tohoto doktrinního třídění je, zda jde o výsledek lidské tvořivosti, který je spjat s lidskou vlastností, nebo o pouhý hospodářský výkon. V hraničních případech dochází ke vzájemnému souběhu obou těchto výsledků, a tedy i o souběh práv duševního vlastnictví; např. grafická ochranná známka, jejímž obsahem je grafické dílo umělecké, nebo průmyslový vzor, jehož obsahem je dílo užitého umění.“⁴

Pojem duševní vlastnictví je tedy souhrnným označením práv vztahujících se k lidské duševní činnosti. Právo duševního vlastnictví dělíme podle charakteru jeho vzniku na autorské právo a právo průmyslového vlastnictví. Do oblasti práv k duševnímu vlastnictví tedy vedle práv průmyslových patří i právo autorské, práva s ním související a právo pořizovatele databáze. Komplexní úprava včetně prostředků ochrany **práva autorského** a práv souvisejících s právem autorským a úpravy kolektivní správy práv je obsažena v zákoně č. 121/2000 Sb., o právu autorském a právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon).

Průmyslovým právem rozumíme ochranu výsledků technické tvůrčí činnosti (vynálezy a užité vzory), předměty průmyslového výtvarnictví (průmyslové vzory), jakož i práva na označení (ochranné známky, označení původu a zeměpisná označení) a také konstrukční schémata polovodičových výrobků (tzv. topografie polovodičových výrobků) a

³ Blíže viz TELEČ, Ivo, TŮMA, Pavel. *Přehled práva duševního vlastnictví a jeho právní ochrany v České republice*. Právní rádce, rubrika Praktická příručka, Právní rádce 2/2004 [cit. 10. února 2012]. Dostupné na <http://www.ihned.cz/download/DOT_nwsltr/PRprirucka_02_2004.pdf>

⁴ Tamtéž

další. Relevantními právními předpisy zde jsou, mimo obecnou úpravu uvedenou v občanském zákoníku (zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů a zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník) zejména zákon č. 527/1990 Sb., o vynálezech a zlepšovacích návrzích, zákon č. 529/1991 Sb., o ochraně topografií polovodičových výrobků, zákon č. 478/1992 Sb., o užitných vzorech, zákon č. 14/1993 Sb., o opatřeních na ochranu průmyslového vlastnictví, zákon č. 452/2001 Sb., o ochraně označení původu a zeměpisných označení a o změně zákona o ochraně spotřebitele a zákon č. 441/2003 Sb., o ochranných známkách.

Pro aplikaci v oblasti doménových jmen nás budou zajímat z oblasti práva průmyslového vlastnictví zejména ochranné známky a případně označení původu a zeměpisná označení.

Právo na označení

Pod pojmem práva na označení rozumíme zejména problematiku ochranných známek, obchodní firmy a označení původu a zeměpisná označení.

a. Ochranné známky

Podle platné české právní úpravy (zákon č. 441/2003 Sb., o ochranných známkách) rozumíme pod ochrannou známkou jakékoliv označení schopné grafického znázornění, zejména slova, včetně osobních jmen, barvy, kresby, písmena, číslice, tvar výrobku nebo jeho obal, pokud je toto označení způsobilé odlišit výrobky nebo služby jedné osoby od výrobků nebo služeb jiné osoby.

K tomu, aby Úřad průmyslového vlastnictví⁵ zapsal označení výrobku či firmy do rejstříku ochranných známek, musí být splněna kritéria zápisné způsobilosti. Důvody vyloučení zápisu rozeznáváme absolutní, tzn. veřejnoprávní, a relativní, tzn. soukromoprávní. K absolutním zápisným překážkám patří zejména rozlišovací nezpůsobilost, pouhá popisnost, rozpor s veřejným pořádkem a dobrými mravy, klamavost, zneužití náboženských symbolik atd. Relativní zápisné překážky souvisí se zásahem do subjektivního práva jiné osoby. Základní relativní zápisnou překážkou je právo přednosti jiné osoby ke shodné či podobné ochranné známce přihlášené pro stejné nebo podobné výrobky či služby. Další relativní

⁵ Úřad průmyslového vlastnictví je rovněž zápisným místem pro zápis mezinárodní ochranné známky podle Madridské dohody o mezinárodním zápisu továrních nebo obchodních známek (1891) a protokolu k této dohodě (1989). Městský soud v Praze je příslušný k prvostupňovému rozhodování pro ochranné známky Společenství podle nařízení Rady Evropské unie č. 40/1994 z 20. prosince 1993 o ochranné známce společenství.

zápisnou překážkou je zásah do práv ke všeobecně známé známce ve smyslu Pařížské unijní úmluvy, zásah do práv k obchodní firmě jiné osoby, jména fyzické osoby nebo zásah do práv k jinému předmětu průmyslového vlastnictví či do autorského práva. Relativní zápisné překážky Úřad průmyslového vlastnictví nezkontroluje z úřední povinnosti, ale pouze na podnět dotčené osoby v rámci námitkového nebo výmazového řízení. Ochranná doba ochranné známky trvá deset let od bezvadné přihlášky, tedy od práva přednosti. Na žádost majitele ochranné známky podané v posledním roce trvání (případně ve lhůtě 6 měsíců poté) se doba ochrany prodlouží vždy o dalších deset let. Ochranná známka je zapsána do rejstříku ochranných známek na základě přihlášky označení k zápisu⁶.

Nařízení Rady ES č. 207/2009 o ochranné známce Společenství, upravuje komunitární ochrannou známku. Na základě jediné přihlášky podané u Úřadu pro harmonizaci ve vnitřním trhu v Alicante může přihlašovatel získat ochranu pro území celé EU.

Podle zákona č. 441/2003 Sb. je důvodem pro zrušení ochranné známky taktéž její bezdůvodné neužívání (§31). Tato skutečnost inspiruje některé právníky k aplikaci tohoto principu i na oblast doménových jmen a tedy k postihu zejména spekulativních registrací.

V případě .eu je aspekt užívání doménového jména významný pro posouzení, zda tu je právo či oprávněný zájem stávajícího držitele coby strany žalované na doménovém jménu. Nařízení ES č. 874/2004 v čl. 21/2 stanoví, že kterákoliv z níže uvedených okolností může dokazovat právo nebo oprávněný zájem Žalované strany na doménové jméno: (...) „(c) držitel jména domény toto jméno oprávněně a neobchodně nebo korektně využívá, aniž by měl v úmyslu klamat spotřebitele nebo poškodit pověst jména, pro které existuje právo uznané nebo stanovené vnitrostátním právem nebo právem Společenství.“

Kritérium užívání či neužívání doménového jména se pak objevuje pochopitelně i v rozhodovací praxi sudiště pro spory z domén .eu, které v jednom svém rozhodnutí stanoví, že pokud žalovaná strana neužívá doménové jméno ani neobchodně pro nekomerční účely, nelze považovat její jednání (pozn. spočívající v registraci daného doménového jména) za zakládající právo či oprávněný zájem k tomuto označení, což je použito jako jeden z důkazů, že žalovaná strana neprokázala oprávněný zájem na doménovém jménu.⁷

⁶ Blíže viz TELEČEK, Ivo, TŮMA, Pavel. *Přehled práva duševního vlastnictví a jeho právní ochrany v České republice*. Právní rádce, rubrika Praktická příručka, Právní rádce 2/2004 [cit. 10. února 2012]. Dostupné na <http://www.ihned.cz/download/DOT_nwsltr/PRprirucka_02_2004.pdf>

⁷ Blíže viz Nález Rozhodčího soudu při Agrární komoře ČR a Hospodářské komoře ČR č. 5100 ze dne 30.3.2009 ve věci pavigym.eu

b. Obchodní firma

Právo k obchodní firmě je upraveno v zákoně č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník (dále jen „obchodní zákoník“). České firemní právo se vyznačuje tím, že se vztahuje pouze na podnikatele, a to navíc pouze na ty, kteří jsou zapsáni v obchodním rejstříku vedeném krajskými soudy. Jedná se o ochranné označení, jež je předmětem práva duševního vlastnictví. Jména a názvy ostatních podnikatelů nejsou firemním právem chráněny, lze však na jejich ochranu využít nekalosoutěžní pravidla⁸.

Obchodní firmou fyzické osoby podnikatele je její jméno a příjmení, popř. fakultativní dodatek odlišující osobu podnikatele nebo druh podnikání. Pokud není zapsaná do obchodního rejstříku, užívá v právních vztazích své jméno a příjmení s případným odlišujícím dodatkem, pokud nepůsobí klamavě a jeho užívání je v souladu s právními předpisy a dobrými mravy soutěže (§ 8 odst. 2 obchodního zákoníku). Jméno a příjmení je chráněné § 11 zákona č. 40/1964, občanský zákoník (dále jen „občanský zákoník“), dodatek či zvláštní označení potom § 44 an. obchodního zákoníku.

Obchodní firmou právnické osoby je její název zapsaný⁹ do obchodního rejstříku. Součástí obchodní firmy obchodních společností je obligatorní dodatek označující jejich právní formu. Odštěpný závod jako organizační složka podniku zapsaná v obchodním rejstříku nemá právní subjektivitu a není součástí subjektu, ale jeho podniku. Užívá se pro něj obchodní firma podnikatele s dodatkem, že jde o odštěpný závod. Ochranu názvu odštěpného závodu poskytuje právo nekalé soutěže. Po dobrovolném či povinném zápisu fyzické osoby podnikatele do obchodního rejstříku je jméno a příjmení včetně případného dodatku chráněno jako celek jako obchodní firma obecně § 12 obchodního zákoníku¹⁰ a speciálně § 44 obchodního zákoníku v rámci úpravy nekalé soutěže.

Základním pravidlem ochrany je, že obchodní firma nesmí být zaměnitelná s obchodní firmou jiného podnikatele a nesmí působit klamavě. Obchodní firma sama o sobě nemůže být

⁸ Blíže viz Blíže viz TELEČ, Ivo, TŮMA, Pavel. *Přehled práva duševního vlastnictví a jeho právní ochrany v České republice*. Právní rádce, rubrika Praktická příručka, Právní rádce 2/2004 [cit. 10. února 2012]. Dostupné na <http://www.ihned.cz/download/DOT_nwsltr/PRprirucka_02_2004.pdf>

⁹ Právnické osoby, které nejsou zapsány do obchodního rejstříku, ale do jiného zákonem určeného rejstříku, určí již při svém zřízení název. Při jeho neoprávněném použití se lze domáhat u soudu, aby se neoprávněný uživatel jeho užívání zdržel a odstranil závadný stav, také se lze domáhat přiměřeného zadostiučinění, a to i v penězích (§ 19b odst. 2 občanského zákoníku).

¹⁰ § 12 obchodního zákoníku zní: „(1) Kdo byl dotčen na svých právech neoprávněným užíváním firmy, může se proti neoprávněnému uživateli domáhat, aby se takového jednání zdržel a odstranil závadný stav. Dále může požadovat vydání bezdůvodného obohacení a přiměřené zadostiučinění, které může být poskytnuto i v penězích. (2) Byla-li neoprávněným užíváním firmy způsobena škoda, lze se její náhrady domáhat podle tohoto zákona. (3) Soud může účastníku, jehož návrhu bylo vyhověno, přiznat v rozsudku právo uveřejnit rozsudek na náklady účastníka, který ve sporu neuspěl, a podle okolností určit i rozsah, formu a způsob uveřejnění.“

předmětem závazkových právních vztahů, nýbrž je vázána k podniku, který označuje. Převod obchodní firmy bez současného převodu podniku je nepřipustný¹¹.

Při zásahu do subjektivního práva na obchodní firmu má dotčená osoba vůči narušiteli podle § 12 obchodního zákoníku nárok domáhat se zdržení se závadného jednání, odstranění závadného stavu, vydání bezdůvodného obohacení a přiměřeného zadostiučinění, které může být poskytnuto i v penězích, což je shodné s § 19b odst. 2 občanského zákoníku. Dále je možné se domáhat i náhrady škody a uveřejnění rozsudku. Vedle pravidel firemního práva jsou označení podniků rovněž chráněna nekalosoutěžním právem (§ 44 an. obchodního zákoníku, zejména § 47 upravující vyvolání nebezpečí záměny).

Úprava obchodní firmy v novém občanském zákoníku (§423 an. zákona č. 89/2012 Sb.) ve značné míře zůstává nezměněna a odpovídá úpravě v obchodním zákoníku. Výraznější odlišností je skutečnost, že obchodní zákoník stanoví pro fyzické osoby povinnost podnikat pod obchodní firmou shodnou s jejím jménem, což nový občanský zákoník nepřejímá. Podle něj se může fyzická osoba zapsat do obchodního rejstříku i pod jinou obchodní firmou než pod svým jménem, pak ale musí být zřejmé, že nejde o obchodní firmu právnické osoby (§ 425 odst. 2 zákona č. 89/2012 Sb.). Ochranu práv k obchodní firmě řeší § 423 odst. 2, který stanoví, že tato náleží tomu, kdo obchodní firmu po právu použil poprvé. Kdo byl dotčen ve svém právu k obchodní firmě, má stejná práva jako při ochraně před nekalou soutěží.

c. Označení původu a zeměpisná označení

Relevantní je zde zákon č. 452/2001 Sb., o ochraně označení původu a zeměpisných označení a o změně zákona o ochraně spotřebitele. Předmětem právní úpravy jsou označení původu zboží a zeměpisné označení pro zboží. Česká republika je dále smluvní stranou Lisabonské dohody na ochranu označení původu a o jejich mezinárodním zápisu (1958) a Madridské dohody o potlačení falešných nebo klamavých údajů o původu zboží (1891).

Označení původu a zeměpisná označení jsou označeními vztahujícími se pouze na charakteristiku původu zboží, nevztahují se na služby. Tato označení jsou používána k označení zboží pocházejícího z určitého území, pokud kvalita nebo vlastnosti tohoto zboží jsou výlučně nebo převážně dány zvláštním zeměpisným prostředím s jeho charakteristickými přírodními a lidskými faktory (§ 2 zák. č. 452/2001 Sb.). Výroba nebo zpracování takového

¹¹ Blíže viz TELEČ, Ivo, TŮMA, Pavel. *Přehled práva duševního vlastnictví a jeho právní ochrany v České republice*. Právní rádce, rubrika Praktická příručka, Právní rádce 2/2004 [cit. 10. února 2012]. Dostupné na <http://www.ihned.cz/download/DOT_nwsltr/PRprirucka_02_2004.pdf>

zboží musí probíhat ve vymezeném území. Pro tato označení platí zápisný princip. Ovšem na rozdíl od většiny předmětů duševního vlastnictví není ochrana těchto označení výlučná. Zapsaná označení mají povahu veřejných statků a může je tedy užívat každý, kdo vyrábí, zpracovává a připravuje zboží s odpovídající kvalitou či vlastnostmi na vymezeném území, a to na základě bezúplatné zákonné licence.

Označení původu a zeměpisná označení jsou upravena rovněž v právu EU. Pro kategorii zemědělské produkty a potraviny se jedná o Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1151/2012 ze dne 21. listopadu 2012 o režimech jakosti zemědělských produktů a potravin a dále o Nařízení Komise (ES) č. 1898/2006 ze dne 14. prosince 2006, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Rady (ES) č. 510/2006 o ochraně zeměpisných označení a označení původu zemědělských produktů a potravin. Pro kategorii vína je relevantní Nařízení Rady (ES) č. 1234/2007 ze dne 22. října 2007, kterým se stanoví společná organizace zemědělských trhů a zvláštní ustanovení pro některé zemědělské produkty (jednotné nařízení o společné organizaci trhů) a Nařízení Komise č. 607/2009 ze dne 14. července 2009, kterým se stanoví některá prováděcí pravidla k nařízení Rady (ES) č. 479/2008, pokud jde o chráněná označení původu a zeměpisná označení, tradiční výrazy, označování a obchodní úpravu některých vinařských produktů. Konečně kategorii lihoviny upravuje Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 110/2008 ze dne 15. ledna 2008 o definici, popisu, obchodní úpravě, označování a ochraně zeměpisných označení lihovin a o zrušení nařízení Rady (EHS) č. 1576/89¹².

Označením původu se rozumí název oblasti, určitého místa nebo země používaný k označení zboží pocházejícího z tohoto území, jestliže kvalita nebo vlastnosti tohoto zboží jsou výlučně nebo převážně dány zvláštním zeměpisným prostředím s jeho charakteristickými přírodními a lidskými faktory a jestliže výroba, zpracování a příprava takového zboží probíhá ve vymezeném území.

Zeměpisným označením rozumíme název území používaný k označení zboží pocházející z tohoto území, jestliže toto zboží má určitou kvalitu, pověst nebo jiné vlastnosti, které lze přičíst tomuto zeměpisnému původu, a jestliže výroba nebo zpracování anebo příprava takového zboží probíhá ve vymezeném území.

¹² Uvedené předpisy EU jsou dostupné na stránkách <http://eur-lex.europa.eu/> [cit. 10. února 2013].

2.2 Doménové jméno a jméno domény, jeho vznik a povaha

V této kapitole se zaměřím na pojem doménového jména. Pochopení způsobu vzniku a vůbec povahy doménového jména je důležité pro následné zkoumání jeho právních aspektů.

Doménové jméno a jméno domény¹³

Internet je velmi mocným komunikačním nástrojem současnosti. Aby mohl fungovat, musí mít každé zařízení připojené do internetu unikátní označení, čili adresu tzv. Internet Protocolu (IP adresu). Ta by se zhruba dala přirovnat k telefonnímu číslu určité koncové telefonní stanice či faxu připojeným do telefonní sítě. Jelikož by pro běžné uživatele počítačových sítí bylo velice obtížné pamatovat si číselné adresy, existuje systém specializovaných počítačů, které převádějí zapamatovatelná doménová jména na IP adresy a opačně. Tento systém se nazývá DNS (Domain Name System, systém doménových jmen)¹⁴. Doménové jméno lze tedy označit za uživatelsky příjemnější náhradu za číselnou IP adresu¹⁵.

DNS je postaven jako hierarchický systém domén. Jeho funkce závisí na DNS serverech, které poskytují relevantní informace (DNS záznamy) pomocí protokolu DNS koncovým stanicím. Protokol je definován v dokumentech popisujících standardy internetu, zejména RFC 1035 a 882¹⁶. Hlavním úkolem DNS a také důvodem jeho vzniku je překládat domény na IP adresy. Později se přidávaly i další funkce (např. pro elektronickou poštu či pro IP telefonii) a dnes vzhledem k jednoduchosti a efektivitě původního návrhu slouží jako distribuovaná databáze síťových informací¹⁷. Za uspořadatele jednotlivých částí této databáze by bylo možné označit správce jednotlivých domén nejvyšší úrovně. Z toho vyplývá, že se tyto části řídí různými právními řády, i když je DNS navržen tak, že jednotlivé části na sebe odkazují. V případě národních domén nejvyšší úrovně půjde o příslušné národní právní řády, v případě generických domén nejvyšší úrovně potom patrně o kalifornské právo, neboť vztahy

¹³ I v odborných technických kruzích se pojmy doménové jméno a jméno domény používají poměrně volně. Situaci nezpřehledňuje ani oficiální překlad příslušných směrnic upravujících registraci domény nejvyšší úrovně .eu. Pokud bychom chtěli být terminologicky přesní, označíme jednotlivé části doménového jména jako jména domén jednotlivých úrovní.

¹⁴ Servery DNS i názvy domén jsou organizovány hierarchicky. Doménová jména složená z písmen, číslic či některých speciálních znaků umožňují lepší orientaci pro uživatele, adresy pro stroje jsou však vyjádřeny pomocí IP adres. Systém DNS umožňuje efektivně udržovat decentralizované databáze doménových jmen a jejich překlad na IP adresy. Stejně tak zajišťuje zpětný překlad IP adresy na doménové jméno.

¹⁵ IP (Internet Protocol - protokol, pomocí kterého spolu komunikují všechna zařízení v internetu) adresa představuje jednoznačnou identifikaci konkrétního zařízení (např. počítače) v prostředí internetu. Veškerá data, která jsou z/na dané zařízení přes počítačovou síť posílána, obsahují IP adresu odesílatele i příjemce. K definici blíže viz www.wikipedia.org (ANONYMUS). [cit. 10. února 2012]

¹⁶ O technických standardech RFC bude pojednáno v kapitole 3.1.

¹⁷ K definici blíže viz Wikipedie, http://cs.wikipedia.org/wiki/Domain_Name_System (ANONYMUS) [cit. 10. února 2012]

mezi organizací ICANN (sídlicí právě v Kalifornii v USA) a správci gTLDs upravují individuálně uzavřené smlouvy mezi jednotlivými správci gTLD a ICANN¹⁸. V případě národních TLD jsou v některých zemích pravidla registrace upravena v legislativě (např. Francie, nebo .eu upravená v právu EU), jinde tvoří pravidla i spravuje databázi jeden subjekt (např. Česká republika, Německo). Zajímavým problémem je právní povaha správy kořenových serverů, které jsou pro DNS klíčové (jak bude pojednáno níže). Koordinací správy kořenových serverů se zabývá organizace IANA,¹⁹ která je součástí organizace ICANN. V některých případech není provozování kořenového serveru ani smluvně ošetřeno a otázkou zůstává, jaký postup by nastal v případě ohrožení funkčnosti systému, např. kdyby některý správce kořenového serveru odmítl některé změny (např. nové generické domény) implementovat. Zdá se, že správa internetu je stále relativně málo regulovanou i na celosvětové úrovni, založenou na širokém konsenzu napříč internetovou komunitou.

Doménové jméno se skládá z několika částí oddělených tečkami. To odpovídá stromové struktuře prostoru domén, kdy každý uzel stromu obsahuje informace o části doménového jména (domény), které je mu přiděleno, a odkazy na své podřízené domény. Na pravém konci doménového jména se nacházejí domény nejobecnější, směrem doleva se postupně konkretizují. Část nejvíce vpravo je tzv. doména nejvyšší úrovně (TLD). Např. doménové jméno „pf.upol.cz“ se skládá ze tří částí, které se sami nazývají doménami (nebo také „názvy domén“), ty jsou odděleny tečkou a uspořádány hierarchicky²⁰. V tomto případě je „cz“ doménou nejvyšší úrovně, doménou druhé úrovně je „upol“ (second level domain, SLD), doménou třetí úrovně je pak „pf“ (third level domain, 3LD). Většina doménových jmen užívá právě tři úrovně, i když jich může být více²¹.

K tomuto pojmosloví lze uvést,²² že doménové jméno nelze ztotožňovat s doménou, neboť zatímco domény představují určitý prostor v síti internetu, doménové jméno je jen označením souhrnu nejméně dvou a více domén uspořádaných v hierarchii (doménové jméno v širším smyslu). Běžně se ale považuje za doménové jméno, zejména v právní oblasti, pouze souhrn domény druhé a nejvyšší úrovně (např. „upol.cz“, tedy doménové jméno v užším smyslu). Pro tato doménová jména také bývají zpravidla řešeny nejrůznější právní otázky,

¹⁸ Blíže viz <http://www.icann.org/en/resources/registries> [cit. 20. března 2013]

¹⁹ Blíže viz další text a webová prezentace organizace IANA <http://www.iana.org/domains/root> [cit. 20. března 2013]

²⁰ Jednotlivé části (které se nazývají doména, resp. jméno/název domény, tzv. „label“) mohou mít až 63 znaků a skládat se mohou až do celkové délky doménového jména 255 znaků. Doména může mít až 127 úrovní. Některé implementace jsou omezeny více.

²¹ S výhradou určitých technických omezení.

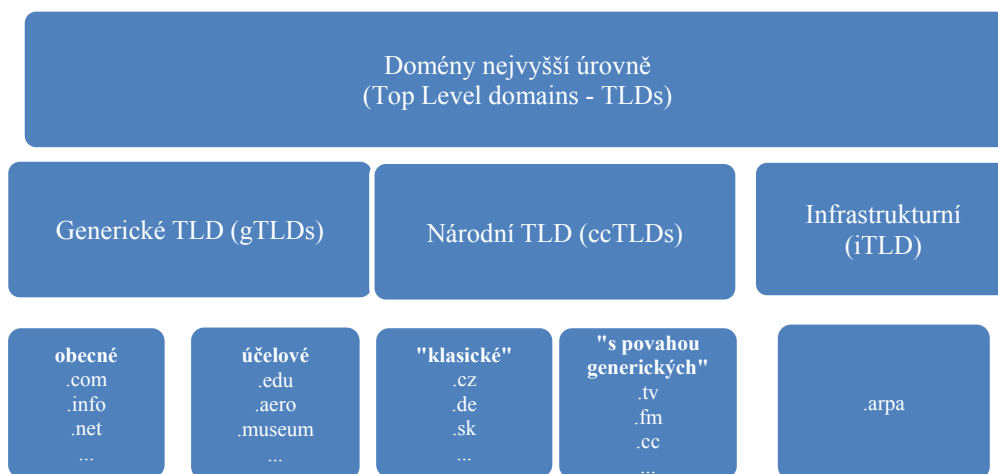
²² HOSTAŠ, Petr. *Doménová jména v rozhodovací praxi*. Rigorózní práce. PF ZČU v Plzni, 2007, s. 7

včetně soudních rozhodnutí. Ta se týkají zejména kolize práv k doménovému jménu s ochrannými známkami a dalšími právy na označení, s osobnostními právy nebo se také dotýkají spekulativních a zneužívajících registrací a užívání doménových jmen. Tato problematika bude podrobně rozvedena v kapitole 4.4 a modelová soudní rozhodnutí představena v kapitole 5.

Kategorie domén nejvyšší úrovně

Domény nejvyšší úrovně (TLD) lze rozdělit do tří kategorií²³: tzv. generické (gTLDs, např. .edu, .com, .biz a další), národní (ccTLDs neboli country code TLD, např. .eu, cz, .de a další) a infrastrukturní (tzv. iTLD, jedná se o doménu .arpa). Jejich správa je vždy zajišťována tzv. registry neboli správci domény nejvyšší úrovně na ziskovém či neziskovém principu. Národní doména nejvyšší úrovně, neboli ccTLD, znamená doménu na nejvyšší úrovni globálního systému doménových jmen přidělenou podle dvoupísmenného kódu podle standardu ISO-3166 „Kódy pro označení jmen zemí a jejich částí.“

Rozdělení domén nejvyšší úrovně (TLD)

Zdroj: IANA²⁴, vlastní uspořádání, v: Filipová Fuchsová: Dynamika obchodního modelu v telekomunikacích

Některé národní TLD mají díky podobnosti s některou obecně používanou zkratkou ve skutečnosti povahu spíše generických domén, neboť si je registrují především subjekty z důvodu této podobnosti, nikoli příslušnosti k určité zemi. Klasickým příkladem je TLD .tv patřící státu Tuvalu, kterou využívají televizní stanice, nebo méně známá .dj patřící

²³ V současné době probíhá přidělování tzv. nových gTLD, bližší informace poskytuje www.icann.org.

²⁴ <http://www.iana.org/domains/root/> [cit. 10. dubna 2009]

Džibutsku, která se nabízí k využití pro hudební obsah (disk jockey). Rychlý nárůst zaznamenala .me patřící státu Černá Hora (Montenegro), která byla zprovozněna v roce 2008. Velmi oblíbená je v této kategorii .cc patřící Kokosovým ostrovům. Důvodem je jednak ono dobře znějící a lehce zapamatovatelné „dvojitě c“ a dále také možné zkratky „CC“ různých organizací v angličtině (např. „Chinese company“, „cycling club“, „community center“ nebo „Christian church“)²⁵.

Celý doménový strom lze administrativně rozdělit do částí, které spravují jednotliví správci (organizace či soukromé osoby), každá část pak obsahuje autoritativní informace o spravovaných doménách, které jsou poskytovány DNS serverem. Výhoda tohoto uspořádání spočívá v možnosti svěřit správu jednotlivých poddomén různým subjektům. Právě možnost delegování pravomocí a distribuovaná správa tvoří klíčové vlastnosti DNS, které jsou velmi podstatné pro jeho úspěch. Například upol.cz a poddomény pf.upol.cz, ff.upol.cz či skm.upol.cz mohou, ale nemusí být spravovány jednou organizací a obhospodařovány stejným serverem.

Vznik doménových jmen a jejich povaha

Pokud chce někdo vytvořit doménové jméno pro konkrétní síťový uzel (např. pf.upol.cz), musí si nejprve zaregistrovat doménu v příslušné TLD (např. doménu „upol“ jako doménu druhé úrovně pod TLD .cz). Hovoříme o držiteli domény nebo také o registrantovi, nikoli ovšem o vlastníkovi. Registrace domény probíhá typicky prostřednictvím registrátora²⁶ u registru neboli správce domény nejvyšší úrovně. Správce TLD je subjekt, ať již nezisková organizace, obchodní společnost nebo fyzická osoba, který je odpovědný za její řízení a správu. Čtvrtým subjektem vedle držitele domény, registrátora a správce TLD je tzv. autorita doménových jmen, která poskytuje službu kořenových serverů, o kterých bude pojednáno níže. V současnosti tuto roli hraje a v oblasti tvorby a rušení domén nejvyšší úrovně dozírá soukromá nezisková organizace ICANN²⁷ (Internet Corporation for Assigned Names and Numbers). Ta také stanoví pravidla, kterými se řídí registrátoři a registry většiny generických TLD. ICANN je soukromou organizací operující podle kalifornského práva na základě smlouvy s ministerstvem obchodu USA (Department of Commerce), což generuje nemalé politické problémy při jednáních o celosvětové správě domén. ICANN by bylo možné označit

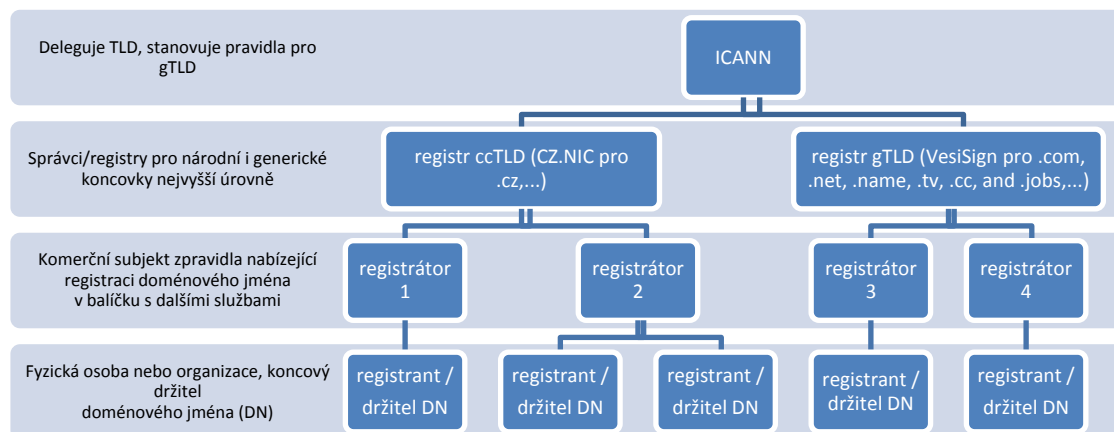
²⁵Blíže viz http://www.verisigninc.com/en_US/products-and-services/domain-names/cc/index.xhtml?loc=en_US [cit. 24. března 2013]

²⁶ Registrátor je prostředník nabízející registraci domén v různých TLD typicky v balíčku služeb spolu např. s webhostingem či připojením k internetu či tvorbou webových stránek.

²⁷ www.icann.org [cit. 10. února 2012]

za regulátora (a účastníka) vztahů v DNS. Hlavní účastníky systému doménových jmen a vztahy mezi nimi je možné graficky znázornit následovně.

Hlavní subjekty v systému doménových jmen a jejich role

Zdroj: autorka, v: Filipová Fuchsová: Dynamika obchodního modelu v telekomunikacích

Výše uvedený obrázek představuje typické vztahy v systému doménových jmen. Existují ovšem i takové modely, kdy správce domény nejvyšší úrovně je zároveň i registrátorem. Některé registry tedy nabízejí paralelně registraci pro koncové držitele i spolupracují s registrátory coby svými smluvními partnery, případně se takový model mění v čase. Např. i správce české národní domény CZ.NIC původně zastával roli správce i registrátora. Až po roce 2003, kdy došlo k přechodu na efektivnější decentralizovanou správu domény, se mohly začít zapojovat další subjekty coby registrátoři a byl tedy oddělen technický provoz registračního systému od obsluhy koncových držitelů doménových jmen²⁸.

Pojmy správce domény nejvyšší úrovně a registr jsou v textu používány jako synonyma. Dále jsou jako synonyma používány i pojmy držitel doménového jména a registrant. Pojmy koncovka a TLD jsou v textu používány jako označení pro doménu nejvyšší úrovně.

Dalším důležitým pojmem ze světa DNS jsou kořenové servery. Kořenové jmenné servery (root name servers) představují zásadní část technické infrastruktury internetu, na které závisí spolehlivost, správnost a bezpečnost operací na internetu. Tyto servery poskytují kořenový zónový soubor (root zone file) ostatním DNS serverům. Jsou součástí DNS, celosvětově distribuované databáze, která slouží k překladu unikátních doménových jmen na

²⁸ Blíže viz Historie domény .cz dostupná na <http://www.nic.cz/page/322/informace-pro-media/> [cit. 20. února 2013]

ostatní identifikátory²⁹. Kořenový zónový soubor popisuje, kde se nacházejí autoritativní servery pro domény nejvyšší úrovně. Tento kořenový zónový soubor je relativně malý a často se nemění. Operátoři kořenových serverů jej pouze zpřístupňují, samotný soubor je vytvářen a měněn organizací IANA³⁰. Pojem kořenový server je všeobecně používán pro 13 kořenových jmenných serverů, které se nacházejí ve 34 zemích světa, na více než 80 místech³¹. Kořenové servery jsou spravovány organizacemi, které vybírá právě IANA. Současný systém správy kořenových serverů je dobrovolný systém spolupráce mezi vládou Spojených států, ICANNem a provozovateli zbylých nevládních kořenových serverů. ICANN hraje klíčovou roli v koordinaci politiky DNS³² a v mnoha ohledech funguje jako regulátor internetu.

Z právního pohledu nelze v případě doménového jména hovořit o subjektivním vlastnickém právu držitele k doménovému jménu. V případě doménového jména se jedná o jakési vyčlenění pro určitý subjekt, ovšem pokud tento subjekt neuhradí určitý poplatek³³, je „jeho“ doménové jméno zpravidla uvolněno pro registraci na principu „first come, first served“, tedy kdo dřív přijde, může si jméno zaregistrovat³⁴. Proto nehovoříme o „vlastníkovi“, ale o „držiteli“ doménového jména, resp. domény zaregistrované v určité TLD. Podrobněji je o právní povaze doménového jména pojednáno v rámci rozboru pozitivněprávní úpravy dále.

2.3 Historický vývoj systému doménových jmen, princip delegace a tvorba pravidel pro TLD

Historický vývoj systému doménových jmen úzce souvisí s vývojem celého internetu³⁵. DNS, Domain name system, však nebyl u internetu, resp. Arpanetu, od počátku³⁶. Zprvu nezbyvalo uživatelům tehdejší síť nic jiného než používat čísla. Již v roce 1974 se ale objevil první pokus o centralizované řešení. Jména všech počítačů tehdejšího internetu byla

²⁹ Definice podle Wikipedie, http://cs.wikipedia.org/wiki/Domain_Name_System [cit. 15. června 2011]

³⁰ IANA je součástí organizace ICANN (www.iana.org).

³¹ Ve skutečnosti se totiž jedná o 13 unikátních IP adres, vzhledem k povaze systému se jedná o více fyzických strojů.

³² I když technické záležitosti jsou řešeny provozovateli kořenových serverů částečně mimo ICANN v rámci Internet Engineering Task Force (IETF, www.ietf.org).

³³ Typicky se jedná o roční udržovací poplatek.

³⁴ To se týká většiny domén nejvyšší úrovně, platí to mj. i pro .cz či .eu. Existují ovšem TLD, které jsou restriktivnější a posuzují nárok na každou žádost o registraci domény. I v doméně .cz panovala do roku 1997 restriktivní pravidla – doménu si nemohly zaregistrovat fyzické osoby a byl přezkoumáván vztah držitele k registrovanému doménovému jménu.

³⁵ Historií internetu se zabývá mnoho zdrojů. Velmi ucelený přehled v českých podmínkách lze získat z článků Jiřího Peterky, seriál o historii a hlavních hráčích internetu lze nalézt např. na <http://www.earchiv.cz/a804s200/a804p200.php3>. [cit. 10. února 2012]

³⁶ Podle Filipová Fuchsová: *Dynamika obchodního modelu v telekomunikacích*. 2009.

uložena v jednom souboru pojmenovaném HOSTS.TXT a každý týden si všechny připojené počítače tento soubor stahovaly. Toto řešení mělo mnoho slabin. Změnit jméno trvalo až jeden týden, bylo potřeba, aby existovala centrální autorita, která se o správu souboru starala a komunikovala se všemi správci všech připojených počítačů. Přes veškerou nepraktičnost se tento systém udržel dlouhou dobu.³⁷

DNS byl vyvinut v roce 1984, kdy bylo k internetu připojeno pouze 1000 počítačů³⁸. Úplné nasazení trvalo ještě asi tři roky, ale od těch dob začíná existovat internet téměř tak, jak jej známe dnes. Objevují se první internetové domény původně určené pro Spojené státy americké, jako je např. .gov, .mil, .edu, .com. S postupem šíření internetu za hranice USA vznikají nové domény, jež označují jednotlivé státy. Pro každý stát je použito dvojpísmenné označení z mezinárodního standardu ISO-3166. Nad rámec tohoto seznamu byla delegována doména .uk pro Velkou Británii ačkoliv ISO-3166 používá pro tuto zemi kód GB. Další výjimkou je doména .su, která je používána paralelně s ruskou .ru, ačkoliv správce této domény byl již několikrát vyzván, aby ukončil její provoz. Pro území Československa byla krátce používána TLD .cs, ale po rozpadu federace došlo v roce 1993 k jejímu zániku a místo ní se objevily dvě nové domény: .sk a .cz.

K principu DNS lze uvést, že v praxi se DNS používá tak, že každý počítač má nastaven tzv. jmenný server, který používá pro překlad jmen. Když uživatel počítače napíše doménové jméno do řádku adresy ve webovém prohlížeči, počítač pošle dotaz jmennému serveru, jaká IP adresa odpovídá tomuto doménovému jménu. Ten buď dotaz zodpoví přímo, pokud dotazové doménové jméno zná, anebo dotaz předá dál, dalším jmenným serverům v doménovém stromu³⁹.

³⁷ Blíže viz Jiří Peterka na <http://www.earchiv.cz/b08/b0505001.php3> [cit. 10. února 2012]

³⁸ Návrh vývoje www služby, která byla nasazena o dva roky později v evropské laboratoři CERN, byl publikován v roce 1989. První prohlížeč Mosaic byl zdarma k dispozici v roce 1993.

³⁹ Názorný příklad je uveden např. na stránkách sdružení CZ.NIC www.nic.cz: Pokud se chceme podívat např. na stránky Vlády České republiky, napíšeme do svého prohlížeče www.vlada.cz. Náš počítač neví, co toto označení znamená, a tak se pokusí toto jméno přeložit na číslo. Začne tím, že se zeptá svého přiřazeného DNS serveru, kterému se také říká rekurzivní. Číslo tohoto serveru se obvykle dozví automaticky při připojení do sítě nebo mu může být přiřazeno ručně. Takovýto DNS server bývá obvykle sdílen mnoha počítači, typicky uživateli v rámci jedné firmy či uživateli jednoho poskytovatele připojení. Předpokládáme, že ani tento server neví, jak toto jméno přeložit. Musí se tedy zeptat jednoho z takzvaných kořenových serverů. Kořenových serverů je 13 a jejich seznam má každý DNS server uložený na svém disku. V dnešní době už nejde o 13 serverů ve vlastním slova smyslu, ale spíše 13 clusterů serverů. Lokální kopie dvou těchto serverů jsou dostupné na našem území v peeringovém centru NIX.CZ. Kořenový server neví, co přesně www.vlada.cz znamená, ale má informaci o tom, kdo je správcem TLD .cz. A tak našemu rekurzivnímu serveru odpoví, že podrobnější informace budou mít DNS servery sdružení CZ.NIC, které se o českou národní doménu stará. Rekurzivní DNS server se tedy dotáže jednoho ze serverů CZ.NICu a dostane opět trochu podrobnější informaci o tom, že www.vlada.cz se starají servery Úřadu vlády. Takže se tedy obrátí na tyto servery a dostane kýženou informaci o tom, jaké číslo je tomuto jménu přiřazeno. Tuto informaci předá počítači a ten se spojí s webovým serverem s tímto číslem a začne stahovat

Princip delegace⁴⁰

Registr získá oprávnění spravovat příslušnou ccTLD od ICANNU procesem zvaným delegace. Delegací TLD se rozumí proces, který musí proběhnout na půdě organizace ICANN/IANA, aby byla ccTLD zahrnuta v kořenovém souboru DNS na základě obdržení autoritativního požadavku. Takový požadavek na delegaci nebo redelegaci ccTLD musí být adresovaný na ICANN/IANA příslušným orgánem podle národního práva, který doloží, že požadavek je správný a v souladu s použitelným právem, nebo v případě že takové není, v souladu s RFC 1591. Vládní poradní výbor ICANNU, tzv. GAC,⁴¹ vypracoval Principy delegování ccTLDs v roce 2000, které byly později v roce 2005 přepracovány⁴². V nich se detailně věnuje roli vlád a ostatních subjektů v procesu delegace ccTLD⁴³. Dokument má za cíl stanovit všeobecný rámec principů vztahu mezi národními vládami, příslušnými správci ccTLD dané země a ICANNem s tím, že si je vědom výrazných odlišností mezi jednotlivými zeměmi. Jeho cílem není omezovat nebo diktovat podobu tohoto vztahu, spíše zdůrazňuje, že vlády, správci ccTLD a ICANN mají společnou odpovědnost za zajištění stabilního, bezpečného, otevřeného a snadno dostupného systému doménových jmen. Dodržování stanovených principů je dobrovolné. Hlavním principem je princip subsidiarity, tedy že politika ccTLD má být stanovena lokálně, pokud se neukáže, že konkrétní otázka má celosvětový dopad a musí být vyřešena na mezinárodní úrovni. Většina otázek politiky konkrétní ccTLD je ale svou povahou skutečně lokální, proto by měly být řešeny s ohledem na místní internetovou komunitu a národní právo.

Důležitou otázkou současnosti je role vlád a veřejného sektoru ve vztahu ke své příslušné ccTLD. Je třeba si uvědomit, že správa TLD zahrnuje odpovědnost jak k místní internetové komunitě, tak k celosvětové komunitě uživatelů internetu. Provozování ccTLD nezahrnuje jen zápis do zónového souboru. Naopak, většina činností tento rámec přesahuje, jako např. provoz databáze držitelů, WHOIS služby atd.

webové stránky. Rekurzivní server si odpovědi všech instancí zapamatuje a pokud příště dostane třeba od někoho jiného požadavek na přeložení například `portal.gov.cz`, neptá se už kořenových serverů, ale jde rovnou na servery CZ.NICu. Systém DNS se tedy chová jako distribuovaná databáze, která má poměrně velkou spolehlivost a vysoký výkon. [cit. 5. června 2011]

⁴⁰ Blíže viz Filipová Fuchsová: Dynamika obchodního modelu v telekomunikacích, str. 43, 74 an.

⁴¹ Government Advisory Committee, <http://www.icann.org/en/committees/gac/>, zahrnuje zástupce vlád, kteří se věnují problematice internetové politiky.

⁴² Aktuální znění je k dispozici na stránkách GAC

https://gacweb.icann.org/download/attachments/28278844/ccTLD_Principles_0.pdf?version=1&modificationDate=1312385141000&api=v2. [cit. 5. června 2011]

⁴³ V začátcích fungovala delegace národních TLD na osobní úrovni, byla vybrána konkrétní osoba, aby spravovala koncovku nejvyšší úrovně co možná nejspravedlivěji a nejkompetentěji.

GAC již dříve přijal obecný princip, že internetový jmenný systém je veřejným zdrojem v tom smyslu, že jeho funkce musí být spravovány ve veřejném zájmu. Deklarace Světového summitu o informační společnosti z prosince 2003 říká, že „moc tvořit politiky v otázkách souvisejících s internetem je suverénním právem států. Ty mají právo a odpovědnost za otázky mezinárodní veřejné politiky související s internetem.“⁴⁴ To je v kontextu skutečnosti, že „vlády, stejně tak jako soukromý sektor, občanská společnost a Spojené národy a další mezinárodní organizace mají důležitou roli a odpovědnost v rozvoji informační společnosti a pokud jim to přísluší i v rozhodovacích procesech. Budování informační společnosti zaměřené na lidi je společným úsilím, které vyžaduje spolupráci a partnerství mezi všemi stakeholdery.“⁴⁵

Další výstup WSIS z prosince 2003, tzv. WSIS Plan of action, vyzývá „vlády, aby ve vhodném rozsahu řídily nebo dozíraly své příslušné národní domény nejvyšší úrovně.“⁴⁶ Takové zásahy ale musí být v souladu s národním právem. Je vhodné, aby vlády spolupracovaly se svými lokálními internetovými komunitami při rozhodování o způsobu práce se správcem ccTLD. V roce 2012 se v Dubaji konala Světová konference o mezinárodních telekomunikacích (WCIT), která měla za cíl uzavřít nový mezinárodní telekomunikační řád v rámci ITU. Vzhledem k tomu, že výsledný text obsahoval zmínky o Internetu, země tzv. západního bloku se rozhodly nepodepsat⁴⁷.

Podle Principů delegování ccTLDs mají vlády, registry a ICANN následující konkrétní úkoly. Dokument také obsahuje principy komunikace mezi těmito třemi subjekty.

Role příslušné vlády

- Zajistit, že ccTLD je spravována ve veřejném zájmu, v rámci národní veřejné politiky a příslušných zákonů
- Zajistit vhodným způsobem, aby registrace domén v ccTLD prostřednictvím registrátorů fungovala za efektivních a spravedlivých podmínek hospodářské soutěže
- Při jmenování nebo akceptaci registru pro ccTLD brát v úvahu důležitost dlouhodobé stability v řízení a správě ccTLD a DNS

⁴⁴ WSIS Declaration of principles, Sekce B6, odstavec 49 písmeno a, Ženeva 2003, dostupné na <<http://www.itu.int/wsis/docs/geneva/official/dop.html>> [cit. 10. června 2011]

⁴⁵ WSIS Declaration of principles, Sekce B1, odstavec 20, Ženeva 2003, dostupné na <<http://www.itu.int/wsis/docs/geneva/official/dop.html>> [cit. 10. června 2011]

⁴⁶ WSIS Plan of action, sekce C6, odstavec 13, písmeno c, bod ii, Ženeva 2003, dostupné na <<http://www.itu.int/wsis/docs/geneva/official/poa.html>> [cit. 10. června 2011]

⁴⁷ Bližší informace obsahují stránky konference <http://www.itu.int/en/wcit-12/Pages/default.aspx>. [cit. 10. února 2013]

Role registru - správce ccTLD

- Spolupracovat s příslušnou vládou nebo orgánem veřejné moci v mezích právního rámce a v souladu s cíli veřejné politiky příslušného území
- Mít sídlo na území spravovaném příslušnou vládou nebo orgánem veřejné moci, pokud tito nerozhodli jinak
- Podílet se na práci ICANNu v rámci ccNSO
- Fungovat v souladu s platnými zákony příslušného státu
- V případě pověření třetí osoby výkonem technických, administrativních nebo řídicích funkcí registru ccTLD výslovně stanovit, že delegace není svěřována jinému subjektu
- Spolupracovat při redelegaci ccTLD založené rozhodnutím oprávněného orgánu a nevyužívat delegací získaná práva k bránění redelegace

Role ICANNu

- Ve vztahu k registrům ccTLDs koordinovat internetové systémy unikátních identifikátorů domén nejvyšší úrovně a zajišťovat jejich stabilní a bezpečný provoz tak, jak jsou technické funkce ICANNu popsány v jeho stanovách (Bylaws)
- Delegovat a redelegovat v souladu s autoritativními příkazy oprávněných orgánů. Delegace a redelegace je jinak národní záležitost a musí být řešena na národní úrovni v souladu s národním právem a při zohlednění názorů lokálních stakeholderů a práv stávajícího registru.

Na světě existuje široké spektrum modelů úspěšného provozování ccTLD. Stále více se uplatňuje tzv. multistakeholder model, tedy zapojení co nejširšího okruhu zainteresovaných osob, s cílem vytvořit stabilní podmínky pro provoz ccTLD. Zejména během procesu delegování ccTLD je důležité, aby vláda nebo veřejné orgány vystupovaly jednohlasně.

Správci ccTLDs, tedy subjekty, na které byla správa národní TLD delegována, jsou zapojeni do struktury ICANNu prostřednictvím organizace ccNSO. Americké ministerstvo obchodu hraje v současné době kontrolní úlohu nad řádným dodržováním pravidel a procesních požadavků na změny v zónovém souboru ze strany ICANNu. Tehdejší prezident a CEO ICANNu⁴⁸ vyjádřil přesvědčení, že „si není vědom jediného případu, kdy by americká vláda zneužila svého postavení a odmítla změnu zónového adresáře z politických nebo jiných důvodů.“ Nastavení v současné době neumožňuje vládě USA ani žádnému jinému subjektu

⁴⁸ Address of the President and CEO of ICANN to the Working Group for Internet Governance , Geneva, 14 June 2005, <http://www.icann.org/en/announcements/ICANN-WGIG-statement-14jun05.pdf> [cit. 5. června 2011]

snadno zneužít editační funkci kořenového zónového souboru, což je důležité zejména v souvislosti se zápisy národních domén nejvyšší úrovně.

Každý správce národní domény nejvyšší úrovně má svůj unikátní model vztahu se státem, řízení i politiky registrace. Lze konstatovat, že na světě neexistují dva zcela totožné modely správy národních TLD. Stejně tak se vztah mezi konkrétním správcem ccTLD a příslušnou vládou v každé zemi liší. Obvykle tyto skutečnosti závisí na historickém vývoji v dané zemi⁴⁹. Na počátku rozšiřování systému DNS neexistovala žádná formální pravidla pro delegaci ccTLD. V této době vykonával funkci IANA pan John Postel, který se osobně snažil vyhledávat v příslušných zemích vhodné subjekty pro správu národní TLD. Vzhledem k situaci v tehdejší internetu často delegoval správu národní TLD na některou akademickou instituci. Nicméně ani to nebylo vždy pravidlem.⁵⁰ Ovšem v evropských zemích byla obvykle prvotním správcem právě nějaká akademická instituce, která ale často správu později předala dále na jiný subjekt.

Výše uvedené úvahy o historickém vývoji a současném stavu úpravy vztahů ohledně správy domén nejvyšší úrovně mají nejen explanační význam. Je nutné si uvědomit odkazy na výše uvedené deklarace Světového summitu o informační společnosti, které mohou ovlivnit úvahy ohledně odpovědnosti správců národních domén nejvyšší úrovně. Tuto diskusi vedou jak soudy, tak odborníci na tuto oblast práva⁵¹. Argumenty zvažující odepření jejich odpovědnosti za registraci doménových jmen, která porušují práva třetích osob, vycházejí z čisté soukromoprávní povahy těchto správců. Jako soukromoprávní subjekt nemá CZ.NIC „postavení, jež by mu umožňovalo rozhodnout, zda právo registrace přihlašujícímu náleží či nikoli“.⁵²

Výše popsané výstupy WSIS ale ukládají správci TLD spolupracovat s příslušnou vládou nebo orgánem veřejné moci v mezích právního rámce a v souladu s cíli veřejné politiky příslušného území a vládám zajistit, že ccTLD je spravována ve veřejném zájmu,

⁴⁹ Blíže k modelům správy národních domén nejvyšší úrovně viz FILIPOVÁ FUCHSOVÁ, Regina. *Dynamika obchodního modelu v telekomunikacích*. 2009.

⁵⁰ Jako určitý kuriózní příklad lze uvést, že správou národní TLD Namibie byla pověřena společnost, jejímž vlastníkem je občan Spolkové republiky Německo a Namibie (Dr. E. Lisse), který tedy prakticky sám rozhoduje o pravidlech registrace v této zemi. Dokonce na webových stránkách, na které odkazuje ze svých osobních stránek www.lisse.na, uvádí, že je vlastníkem ochranné známky .NA, tedy kódu země Namibie: „.NA is a Registered Trademark ® and Copyright © 1991, 1995, 2008 and 2012 of Dr Lisse.“ Blíže viz <https://swakop.omadhina.co.na/login.jsp> [cit. 20. února 2013]

⁵¹ POLČÁK, Radim. *Právo a evropská informační společnost*. Acta Universitatis Brunensis Iuridica č. 344. MU Brno, 2009, s. 177 an.

⁵² Blíže viz Rozhodnutí Vrchního soudu v Praze ze dne 10. srpna 2004 č.j. 2 Cm 290/2001-3 [ceskapojistovna.cz]

v rámci národní veřejné politiky a příslušných zákonů. To jim sice nepropůjčuje status veřejného rejstříku, ale ukazuje to na jejich zvláštní postavení ve vztahu k veřejné moci.

3. Právní prameny vztahující se k doménovým jménům

3.1 Mezinárodně právní prameny

Mezinárodní právo postrádá platné a účinné mezinárodní úmluvy, které by se týkaly doménových jmen⁵³. Mezi mezinárodněprávní prameny relevantní pro doménová jména lze v širším slova smyslu zařadit technické předpisy RFC, dále pravidla UDRP a mezinárodní obyčej.

1. RFC (Requests For Comments)

RFC jsou konsenzuálně přijímanými technologickými normami internetu upravujícími převážně jeho technické aspekty včetně úpravy systému doménových jmen a jsou dodržovány celosvětově, ač se převážně jedná o neoficiální dokumenty, tedy nejen standardy, ale i různá doporučení. Jejich historie sahá k tzv. otcům zakladatelům internetu a seznam těchto dokumentů je uveden na stránkách rfc-editor.org.

Historie dokumentů RFC sahá do roku 1969, těsně před vznikem ARPANETu. Nejprve chtěli tímto způsobem mladí lidé kolem formujícího se ARPANETu získat reakci svých starších kolegů na své myšlenky a názory a dokument nazvali „žádost o komentář“ (request for comment). Nemohli totiž svým profesorům direktivně nařizovat, mohli je pouze požádat o jejich reakci. Toto označení se pro předkládané návrhy udrželo, a to i do doby, kdy se již přestalo jednat o nezávazné návrhy a začalo jít o skutečné standardy internetu. RFC nemají formu právně závazných norem. Nicméně ty, které definují různé protokoly, mají povahu spíše závazných standardů, neboť jsou všeobecně uznávány a dodržovány, a to i v komerční sféře⁵⁴. Z toho důvodu jsou také uvedeny zde v přehledu mezinárodních pramenů.

2. UDRP (Jednotná pravidla pro řešení doménových sporů, Uniform Rules for Domain Name Resolution)

UDRP patří mezi úředně nepsané prameny (vedle např. zásad evropského smluvního práva). Po vzniku organizace ICANN, o které bylo pojednáno výše, se konstitovala i jednotná pravidla pro řešení sporů z doménových jmen – hmotněprávní soubor pravidel s ohledem na přípustnost registrace a ochrany (Uniform Rules for Domain Name Resolution

⁵³ Blíže viz MACGREGOR PELIKÁNOVÁ, Radka. *Ekonomické, právní a technické aspekty doménových jmen v globální perspektivě*. Ostrava: KEY Publishing, 2012, s. 67

⁵⁴ Blíže viz Jiří Peterka na <http://www.earchiv.cz/a804s200/a804p244.php3> [cit. 10. února 2013]

Policy - UDRP) a procesní úprava arbitrážního řízení (Rules for Uniform Domain Name Dispute Resolution Policy - RUDPR) zakládající působnost rozhodčích soudů ICANN. Každý z nich má také svá doplňující pravidla. UDRP připravené ICANNem přijali všichni ICANN akreditovaní registrátoři, kteří se ve smlouvě s ICANNem zavázali, že zajistí zahrnutí UDRP do smluv s koncovými držiteli⁵⁵. Svoji povahou by bylo možné UDRP označit za všeobecné obchodní podmínky, které jsou akreditovaní ICANN registrátoři povinni promítnout do svých smluvních vztahů s přihlašovatelem doménového jména či držitelem.

UDRP se tedy vztahuje na všechny akreditované registrátory u ICANN pro všechny „klasické“ generické TLD (.aero, .asia, .biz, .cat, .com, .coop, .info, .jobs, .mobi, .museum, .name, .net, .org, .pro, .tel, .travel), některé koncovky mají i vlastní doplňující pravidla pro řešení doménových sporů jako např. .name. Registrace pod .name musí obsahovat vlastní jméno fyzické osoby nebo jméno fiktivní postavy, pokud k ní vlastní držitel příslušná práva. Obecně lze k přípustnosti UDRP řízení říci, že sporné řízení vyplývající z domnělé zneužívající registrace doménových jmen (např. cybersquatting) může zahájit ten, komu přísluší práva z ochranné známky (článek 4 UDRP). V současné době je možné spor zahájit u kteréhokoli z následujících čtyř rozhodčích center⁵⁶:

- Asijské centrum pro řešení sporů z doménových jmen [ADNDRC], se sídly v Hong Kongu, Pekingu, Soulu a Kuala Lumpur
- Rozhodčí soud při Světové organizaci duševního vlastnictví se sídlem v Ženevě a kanceláří v Singapuru [WIPO]
- Národní fórum pro arbitráž (National Arbitration Forum), se sídlem v Minneapolis (USA) [NAF]
- Rozhodčí centrum pro internetové spory u Rozhodčího soudu při Hospodářské komoře ČR a Agrární komoře ČR, Praha [CAC]

3. Mezinárodní obyčej

Za určitých okolností lze uvažovat i o použití mezinárodního obyčeje jako např. v případě nároku na převod doménového jména, pro který nelze podle novější judikatury Nejvyššího soudu (ve věci globtours.cz uvedené v modelových případech) v českém právu najít oporu. Podle tohoto rozhodnutí totiž nelze převod domény chápat jako výkon odstraňovacího nebo zdržovacího nároku. Výjimkou jsou případy, kdy žalobce před

⁵⁵ Blíže viz MACGREGOR PELIKÁNOVÁ, Radka. *Ekonomické, právní a technické aspekty doménových jmen v globální perspektivě*. Ostrava: KEY Publishing, 2012, s. 205 an

⁵⁶ Zdroj: ICANN (<http://www.icann.org/en/help/dndr>) [cit. 15. ledna 2012]

porušením práva skutečně spornou doménu držel. V případě převodu domény se patrně⁵⁷ nejedná o výkon odstraňovacího, ale o výkon převodního nároku, který české právo zná například z § 65 odst. 2 ObchZ⁵⁸. Přestože české právo tento nárok pro oblast doménových jmen neupravuje, lze ho výkladem konstruovat, neboť se patrně jedná o tzv. nepravou mezeru v zákoně. Lze k němu dospět přes analogickou aplikaci nařízení ES⁵⁹ vztahující se na TLD .eu i na doménová jména .cz.

Podle Husovce⁶⁰ „medzinárodný úzus (obyčaj) ohľadom prevodov domén je tu možné chápať aj ako určitý nepriamy prameň výkladu práva. Hoc nie je vyvolaný priamo národným zákonodarcom, jeho vôľu možno odvodiť aj akceptáciou úzusu na medzinárodnej, ako aj únijnej pôde. Práve tento vývoj totiž potvrdzuje, že prevod domén sa “vžil”, pričom ako medzinárodné soft-law postupne presiakol aj do úijného sekundárneho práva. Súdy v rôznych štátoch ho pritom zdá sa v zásade rešpektujú. Tento úzus potom môžeme použiť aspoň ako opornú barličku pri zisťovaní teleologickej medzery v práve. Takto vyzbrojení potom môžeme ďalej klásť otázku, či by opačný výklad ako príliš úzky nespôsobil bezdôvodné odlišné zaobchádzanie s dvoma skutkovými okolnosťami, ktoré by sa podľa spravodlivého úsudku mali posudzovať podobne.“

3.2 Směrnice ES k harmonizaci práva členských států EU a nařízení ES k implementaci .eu

Cíle stanovené ve svých Smlouvách naplňuje Evropská unie pomocí několika druhů právních aktů⁶¹. Liší se právní závazností i územní platností. Jedná se o nařízení, směrnice, rozhodnutí, doporučení a stanoviska. Pro námi zkoumanou oblast právní úpravy budou relevantní první dvě zmiňované kategorie sekundárního práva, přitom větší důraz bude kladen na nařízení, která mají v našem právním řádu bezprostřední účinnost na rozdíl od směrnic, které jsou typicky transponovány prostřednictvím vnitrostátních zákonů. V další kapitole pak

⁵⁷ Názor vyjádřený např. v Stehlíček-Husovec. *Náš amicus ve věci globtours.cz*. Dostupné na <http://www.eisionline.org/index.php/projekty-m/sudy-a-obcianska-spolocnost-m/59-amicus-globtours> [cit. 19. února 2013]

⁵⁸ §65 pojednává o zákazu konkurence a v odst. 2 stanoví: „Společnost je oprávněna požadovat, aby osoba, která tento zákaz porušila, vydala prospěch z obchodu, při kterém porušila zákaz konkurence, nebo převedla tomu odpovídající práva na společnost. Tím není dotčeno právo na náhradu škody.“

⁵⁹ Nařízení ES č. 874/2004, kterým se stanoví obecná pravidla pro zavádění a funkce domény nejvyšší úrovně .eu a zásady, jimiž se řídí registrace

⁶⁰ Husovec, M. Je (ešte stále) možné žalovať o prevod domény? In *Revue pro právo a technologie* č. 6/2012, s. 7,8

⁶¹ Blíže viz http://europa.eu/about-eu/basic-information/decision-making/legal-acts/index_cs.htm [cit. 15. ledna 2012]

také bude pojednáno o novější judikatuře rozhodčího soudu ohledně analogického použití nařízení týkajících se .eu na spory o doménách .cz.

Směrnice k harmonizaci práva členských států

Směrnice je závazná jen pro ty z členských států, kterým je určena, a to pouze ve svém výsledku (cíli). Nástroje k naplnění směrnice jsou ponechány na každém státu. Na rozdíl od nařízení musí být směrnice do práva příslušného členského státu implementována do lhůty v ní uvedené. Členské státy zpravidla za účelem této implementace vydávají vnitrostátní právní akty se stejným cílem, jaký má směrnice. Pokud směrnice ve stanovené lhůtě implementována není, může získat po jejím uplynutí přímý účinek, pokud je její obsah dostatečně jasně a jednoznačně zformulován a je tedy aplikovatelný bez dalších podmínek. Přímo účinná směrnice sice nemůže ukládat povinnosti rovnou jednotlivci, umožňuje mu ale, aby se vůči státu dovolal těch svých práv, která mu tato směrnice přiznává.

Vzhledem k tomu, že obsah směrnic se stává součástí našeho vnitrostátního právního pořádku prostřednictvím zákonů, omezím se na tomto místě na výčet nejrelevantnějších směrnic a krátce se zastavím u možné aplikace některých z nich na chybějící zákonnou úpravu správce domény nejvyšší úrovně .cz.

Z relevantních směrnic pro otázky práv k doménovým jménům a jiných práv třetích osob, s kterými by mohly kolidovat, zmíním následující:

- Směrnice EP a Rady č. 2004/48/ES o dodržování práv duševního vlastnictví
- Směrnice ES 93/13 o nepřiměřených podmínkách ve spotřebitelských smlouvách
- Směrnice ES 93/13, přijatou na ochranu spotřebitele
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/31/ES ze dne 8. června 2000 o některých právních aspektech služeb informační společnosti, zejména elektronického obchodního styku v rámci vnitřního trhu ("směrnice o elektronickém obchodu")
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/29/ES z 22. května 2001 o harmonizaci některých aspektů autorského práva a práv s ním souvisejících v informační společnosti
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/48/ES ze dne 29. dubna 2004 o dodržování práv duševního vlastnictví
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady 98/34/ES ze dne 22. června 1998 o postupu při poskytování informací v oblasti technických norem a předpisů a pravidel pro služby informační společnosti ve znění směrnice Evropského parlamentu a Rady 98/48/ES

Posledně jmenovaná směrnice by mohla přispět do diskuse na téma odpovědnosti správce TLD za kvalitu registrovaných doménových jmen z hlediska možného porušení práv třetích osob. V této diskusi uplatňuje CZ.NIC relevantní argument a to svoji dobrou víru. Není totiž zřejmě spravedlivé činit doménovou autoritu odpovědnou (ukládat jí autoritativní povinnosti a nechat ji například vlastní náklady řízení) v situaci, kdy její činnost je masová, automatická a autonomně prakticky nekontrolovatelná. Tento argument je přitom v podstatě tentýž jako argumenty, které vedly k přijetí legislativy omezující obecně odpovědnost ISP. Proto by se měla legislativa omezující odpovědnost ISP vztahovat i na doménové autority a podobně jako u ostatních poskytovatelů služeb informační společnosti je do určité míry zbavovat odpovědnosti.⁶² Pokud bychom tuto tezi přijali, mohli bychom považovat správce domény nejvyšší úrovně (obecně doménovou autoritu – tedy i správce generické TLD a ICANN) za poskytovatele služeb informační společnosti ve smyslu čl. 1(2) výše uvedené směrnice č. 98/34/ES ve znění směrnice č. 98/48/ES (a také ve smyslu zákona č. 480/2004 Sb.), a to na rozdíl od německé nebo italské legislativy i judikatury. Směrnice č. 2000/31/ES potom definuje tři typy poskytovatelů služeb na základě funkce, na které daná služba pracuje: prostý přenos informací, ukládání do vyrovnávací paměti („caching“) a shromažďování informací. Činnost doménových autorit, která spočívá v ukládání doménových jmen a souvisejících údajů do databází DNS, by bylo možné podřadit pod naposledy jmenovanou kategorii ISP třetího typu ve smyslu čl. 14⁶³ a vztahovalo by se na ní tedy omezení odpovědnosti v rozsahu daném § 5 zákona č. 480/2004 Sb, o některých službách informační společnosti. Doménová autorita by tak ze zákona byla zbavena objektivní odpovědnosti za kvalitu doménových jmen registrovaných třetími osobami. Její spoluodpovědnost by pak (podobně jako u ostatních poskytovatelů služeb třetího typu) byla založena až tím, že se dozvěděla o protiprávním charakteru informace (doménového jména) uložené v její databázi⁶⁴.

⁶² Blíže viz POLČÁK, Radim. Právo a evropská informační společnost. Acta Universitatis Brunensis Iuridica č. 344. MU Brno, 2009. Dostupné na <http://www.polcak.com/polcak-pravo_a_evropska_informacni_spolecnost.pdf>, s. 183

⁶³ Čl. 14 odst. 1:

„1. Členské státy zajistí, aby v případě služby informační společnosti spočívající v ukládání informací poskytovaných příjemcem služby nebyl poskytovatel služby odpovědný za informace ukládané na žádost příjemce, pokud: a) poskytovatel nebyl účinně seznámen s protiprávní činností nebo informací a ani s ohledem na nárok na náhradu škody si není vědom skutečností nebo okolností, z nichž by byla zjevná protiprávní činnost nebo informace, nebo b) poskytovatel, jakmile se o tomto dozvěděl, jednal s cílem odstranit tyto informace nebo k nim znemožnit přístup.“

⁶⁴ Blíže viz POLČÁK, Radim. Právo a evropská informační společnost. Acta Universitatis Brunensis Iuridica č. 344. MU Brno, 2009. Dostupné na <http://www.polcak.com/polcak-pravo_a_evropska_informacni_spolecnost.pdf>, s. 183

Nařízení ES a právní rámec pro implementaci .eu

Nařízení má obecnou závaznost jak na úrovni Společenství, tak na úrovni členských států, a je tedy závazné a bezprostředně použitelné v každém z členských států bez toho, že by muselo být do jeho právního řádu transponováno. Nařízení může přímo zavazovat nejen členské státy, ale i vnitrostátní subjekty. V případě, že vnitrostátní právo není v souladu s nařízením, má před ním nařízení aplikační přednost.

Sdružení EURid vzw/asbl, the European Registry of Internet Domain Names, je neziskovou organizací řídicí se belgickým právem⁶⁵. Nezisková soukromá organizace EURid vznikla podle belgického práva v dubnu 2003 a zakládajícími členy byly registry TLD v Belgii, Itálii a Švédsku. Později se staly přidruženými členy také registry TLD z Česka a Slovinska. Dalšími dvěma přidruženými členy se stalo Evropské oddělení organizace Internet Society (the European chapter of the Internet Society, ISOC-ECC) a organizace Business Europe sdružující 39 průmyslových federací z 33 zemí. Více informací k historii EURidu je dostupných na stránkách Evropské komise⁶⁶. Sdružení bylo vybráno Evropskou komisí, aby spravovalo internetovou doménu nejvyšší úrovně .eu. Podmínky fungování registru jsou stanoveny nařízením ES 733/2002⁶⁷, 874/2004⁶⁸, 1654/2005⁶⁹, 1255/2007⁷⁰ a 560/2009⁷¹. Sídlo sdružení se nachází v Belgii, nedaleko Bruselu. Za účelem přiblížení se národním trhům sdružení provozuje regionální kanceláře ve Stockholmu, v Pise a v Praze.

V roce 1999 začaly první rozhovory v Evropské radě ohledně společné domény nejvyšší úrovně pro Evropskou unii. V květnu 2003, po několikaletých úvahách, jmenovala Evropská komise sdružení EURid provozovatelem registru domény nejvyšší úrovně .eu. Samotná smlouva o poskytování služeb byla podepsána v říjnu 2004. V březnu 2005 byla .eu přidána do kořenové zóny systému doménových jmen. V prosinci 2005 začalo sdružení EURid přijímat přihlášky pro domény v TLD .eu, a to v omezeném rozsahu pro držitele

⁶⁵Stručný výpis z belgického obchodního rejstříku lze nalézt zde: http://www.eurodb.be/scriptsPublic/arianeweb.dll/e/M_MKT_SIG?reference=&tvanum=864240405&commandId=&partId= [cit. 5. února 2013]

⁶⁶http://ec.europa.eu/information_society/policy/doteu/history/index_en.htm [cit. 10. února 2012]

⁶⁷ NAŘÍZENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY (ES) č. 733/2002 ze dne 22. dubna 2002, o zavádění domény nejvyšší úrovně .eu

⁶⁸ NAŘÍZENÍ KOMISE (ES) č. 874/2004 ze dne 28. dubna 2004, kterým se stanoví obecná pravidla pro zavádění a funkce domény nejvyšší úrovně .eu a zásady, jimiž se řídí registrace

⁶⁹ NAŘÍZENÍ KOMISE (ES) č. 1654/2005 ze dne 10. října 2005 o změně nařízení (ES) č. 874/2004, kterým se stanoví obecná pravidla pro zavádění a funkce domény nejvyšší úrovně .eu a zásady, jimiž se řídí registrace

⁷⁰ NAŘÍZENÍ KOMISE (ES) č. 1255/2007 ze dne 25. října 2007 o změně nařízení (ES) č. 874/2004, kterým se stanoví obecná pravidla pro zavádění a funkce domény nejvyšší úrovně .eu a zásady, jimiž se řídí registrace

⁷¹ NAŘÍZENÍ KOMISE (ES) č. 560/2009 ze dne 26. června 2009 o změně nařízení (ES) č. 874/2004, kterým se stanoví obecná pravidla pro zavádění a funkce domény nejvyšší úrovně .eu a zásady, jimiž se řídí registrace

přednostních práv k doménovému jménu, např. držitele ochranných známek. Toto úvodní období trvalo do dubna 2006 a bylo známé pod názvem Sunrise (podrobnosti k tomuto období následují v dalším textu). V období Sunrise bylo zažádáno celkem o více než 245 tis. domén. Všeobecná registrace na principu kdo první přijde, bude první zaregistrován (tzv. princip „first come, first served“, tzv. landrush, začala v dubnu 2006.

Období Sunrise v doméně nejvyšší úrovně .eu

Období Sunrise pro .eu bylo zakotveno v Nařízení Komise (ES) č. 874/2004 a obsahovalo následující pravidla. Držitelé přednostních práv uznaných nebo zřízených vnitrostátním právem nebo právem Společenství a veřejné subjekty byli způsobilí požádat o registraci jmen domén během období registrace po etapách (tzv. Sunrise period), než začala všeobecná registrace domény .eu.

„Přednostní práva“ podle uvedeného nařízení zahrnují mimo jiné registrované vnitrostátní ochranné známky a ochranné známky Společenství, zeměpisná označení nebo označení původu a v případě, že jsou chráněny vnitrostátním právem členského státu, kde jsou v držení: neregistrované ochranné známky, obchodní jména, označení podniků, jména společností, rodinná jména a názvy chráněných literárních a uměleckých děl.

Registrace na základě přednostního práva spočívala v zaregistrování celého jména, pro které existovalo přednostní právo, jak bylo uvedeno v dokumentaci dokládající existenci takového práva. Registrace po etapách se skládala ze dvou dvouměsíčních etap.

V první části registrace po etapách (od 7. prosince 2005 do 6. února 2005) mohli držitelé nebo nabyvatelé licence přednostních práv a veřejné subjekty⁷² zažádat o registraci jmen domén pouze pro registrované vnitrostátní ochranné známky a ochranné známky Společenství, zeměpisná označení a jména a akronymy uvedené v nařízení⁷³. V druhé části registrace po etapách (od 7. února 2006 do 6. dubna 2006) mohli držitelé přednostních práv zažádat o registraci jmen domén pro jména, která mohla být zaregistrována v první části, a jména založená na všech ostatních přednostních právech.

⁷² „Veřejné subjekty“ zahrnují: orgány a instituce Společenství, celostátní, regionální a místní vlády, orgány veřejné moci, samosprávné celky, veřejnoprávní organizace a orgány a mezinárodní a mezivládní organizace.

⁷³ Dle článku 10.3 nařízení Komise (ES) č. 874/2004 registrace veřejným subjektem spočívá v zaregistrování celého jména veřejného subjektu nebo obecně používaného akronymu. Veřejné subjekty odpovědné za správu konkrétního zeměpisného území si mohou také zaregistrovat celé jméno území, za které odpovídají, a jméno, jímž se území běžně označuje.

V období Sunrise bylo podáno celkem téměř 350 tis. přihlášek o necelých 246 tis. doménových jmen. Akceptováno bylo 140 tis. přihlášek. Přihlášek z ČR přišlo téměř 3% (9 tis.) a přijato jich bylo 4 tis. (opět téměř 3%).⁷⁴

Historie se mohla opakovat při zavádění doménových jmen s národními abecedami (tzv. IDN, Internationalised Domain Names) pod .eu v prosinci 2009⁷⁵, kterému předcházely obdobné úvahy o Sunrise z důvodu ochrany vlastníků přednostních práv. Nakonec zvítězila varianta „landrush“, tedy otevření registrací pro všechny v jeden okamžik. Vzhledem ke stagnujícímu počtu nově zahájených řízení ADR před i po spuštění IDN lze dovodit, že k žádnému masívnímu zásahu do práv oprávněných subjektů nedošlo. Nicméně tato oblast otevírá další možný okruh sporů. Ke zmiňovaným kolizím práv k doménovým jménům s jinými právy (zejména ochrannými známkami), které budou rozebrány níže, by mohly přibýt též spory k doménovým jménům „s“ a „bez“ diakritiky (např. hypotetický spor stávajícího držitele doménového jména vysokoskolske-ucebnice.eu s držitelem nově zaregistrovaného doménového jména vysokoškolské-učebnice.eu).

Nejdůležitější mezníky v rozvoji TLD .eu

Datum	Událost
1999	První rozhovory o možném spuštění TLD .eu v Evropské radě.
Duben 2002	Evropský parlament a Rada přijaly Nařízení (ES) č. 733/2002 o zavádění domény nejvyšší úrovně .eu.
Duben 2003	Sdružení EURid asbl/vzw registrováno jako nezisková organizace v Belgii.
Květen 2003	Sdružení EURid bylo jmenováno Evropskou komisí jako registrátor pro TLD .eu.
Září 2003	Společnost Arnes, správce národní TLD pro Slovinsko (.si) se přidává jako přidružený člen ke sdružení EURid.
Leden 2004	Společnost CZ NIC, správce národní TLD pro Českou republiku, se přidává jako přidružený člen ke sdružení EURid.
Duben 2004	Byla publikována Veřejná pravidla pro zavádění a fungování domény nejvyšší úrovně .eu a principy registrace (ES č. 874/2004).
Říjen 2004	Podepsána smlouva o poskytování služeb mezi sdružením EURid a Evropskou komisí.
Březen 2005	Organizace ICANN rozhoduje o delegování TLD .eu.
Květen 2005	TLD .eu je zavedena do kořenové struktury.
Červen 2005	Zahájena akreditace registrátorů.

⁷⁴ Blíže viz <http://www.eurid.eu/content/eu-statistics> [cit. 10. února 2012]

⁷⁵ Pro .eu jsou přípustné znaky latinky, řečtiny a cyrilice. Blíže viz <http://www.eurid.eu/cs/zaregistrujte-si-eu/proc-je-eu-dobra-pro-podnikani/domenova-jmena-se-specialnimi-znaky-idns-0> [cit. 10. února 2013]

Prosinec 2005	Začíná úvodní období (tzv. Sunrise period).
Duben 2006	TLD .eu se otevírá ke všeobecné registraci.
Červen 2006	TLD .eu dosahuje 2 miliony registrací.
Leden 2009	TLD .eu dosahuje 3 miliony registrací.
Prosinec 2009	.eu spouští domény s diakritikou (IDN).
Červen 2010	.eu zavádí DNSSEC.
Duben 2011	.eu představuje víceleté registrace.

Zdroj: EURid (<http://www.eurid.eu/cs/o-sdruzeni/fakta-cisla/zakladni-informace-casovy-prehled> [cit. 10. července 2012])

Právní rámec fungování ccTLD .eu

U obou zkoumaných domén nejvyšší úrovně, tedy .eu a .cz, lze vyzorovat dva základní principy, které jsou klíčové pro další zkoumání právních otázek spojených s doménovými jmény a případných kolizí s jinými právy na označení. Jedná se zaprvé o požadavek jedinečnosti doménového jména v rámci konkrétní domény nejvyšší úrovně. Pokud by existovala dvě totožná doménová jména, ke kterým by byly přiřazeny různé IP adresy, nemohl by systém DNS vůbec fungovat. Druhým pravidlem, které se v současné době uplatní u domény nejvyšší úrovně .cz i .eu je princip zvaný „first come, first served“, který znamená, že doménové jméno bude zaregistrováno tomu, kdo o to první požádá. V případě domény .eu bylo na počátku zvláštní období tzv. Sunrise period (obdobně jako u např. .biz, .mobi, .museum atd.), kdy mohli potenciální držitelé doménových jmen uplatnit svoje zvláštní práva k názvu. U domény .cz byl zase původně zkoumán vztah zájemce k registrovanému doménovému jménu. Rozbor aktuálních pravidel registrace v doméně .eu a .cz je uveden v dalším textu.

Doména nejvyšší úrovně .eu má mezi ostatními TLD zajímavé postavení. Její rámec fungování je totiž vymezen právními předpisy, a to právními předpisy EU. Podmínky registrace a rámec fungování registru EURid je stanoven výše uvedenými nařízeními.

Sdružení dále vydalo tři dokumenty, které blíže specifikují pravidla a podmínky registrace a upravují související otázky. Jedná se o dokumenty: Podmínky registrace doménového jména .eu a Pravidla registrace doménového jména .eu a Pravidla pro zveřejňování informací o doménových jménech .eu (WHOIS)⁷⁶.

Pravidla registrace doménového jména .eu vysvětlují, jak zaregistrovat doménové jméno .eu nebo jak změnit registrátora či držitele, nebo jak obnovit registraci. Podmínky

⁷⁶ Vše dostupné na: <http://www.eurid.eu/cs/faq/dokumenty-ke-stazeni> [cit. 10. července 2012]

registrace doménového jména .eu popisují, kdo má nárok na registraci doménového jména .eu a jaké jsou závazky držitelů doménových jmen. Věnuje se také všeobecným podmínkám změny držitele a registrátora doménových jmen .eu a poskytuje informace o ochraně soukromí a osobních údajů. Třetím dokumentem jsou Pravidla WHOIS, která poskytují podrobné informace o tom, jak bude nakládáno s osobními údaji držitelů doménových jmen, a které údaje se objeví v databázi WHOIS. Popisují také kroky, které byly učiněny, aby se zabránilo zneužití údajů, a podmínky, za kterých mohou být osobní údaje poskytnuty.

Jak již bylo zmíněno, v těchto dokumentech jsou zakotveny i požadavky na registraci domén. Pouze fyzické osoby, společnosti nebo organizace, které splňují alespoň jedno ze Všeobecných kritérií způsobilosti, jsou způsobilé registrovat si doménové jméno. Aby subjekt splňoval Všeobecná kritéria způsobilosti, musí být podle části 1. Pravidel registrace doménového jména .eu:

- „podnikem, který má sídlo, ústřední správu nebo hlavní místo podnikání v rámci Společenství, nebo
- organizací založenou v rámci Společenství, aniž by bylo dotčeno použití národního práva, nebo
- fyzická osoba, která má bydliště v rámci Společenství.“

Doména musí dále splňovat technické požadavky, které stanoví, že doména musí obsahovat minimálně 2 a maximálně 63 znaků⁷⁷, jedinými povolenými znaky jsou písmena abecedy a až z, určité znaky UNICODE, číslice 0 až 9 a spojovník (-), přičemž spojovník nesmí být jako první či poslední znak a dále nesmí být zároveň na třetím a čtvrtém místě⁷⁸. Dále jména domén nesmí začínat znaky ‘xn--‘ a obsahovat současně znaky UNICODE a není povoleno míchat znaky z různých písem (např. latinka, řečtina a cyrilice) v jedné doméně pod .eu..

Doména také nesmí být použita nezákonným způsobem např. k porušování práv jiného subjektu či k diskriminaci na základě rasy, jazyka, pohlaví, náboženství nebo politických názorů. Dále samozřejmě musí být vybraná doména volná pro registraci, tedy nesmí být zaregistrovaná, blokována či vyhrazená Evropskou komisí nebo členským státem EU, případně nedostupná z jiného důvodu, jako je např. probíhající soudní spor. Doména se

⁷⁷ Po konverzi na tzv. řetězec ACE. Řetězec ACE je forma IDN srozumitelná pro Domain Name System a ke konverzi do této formy musí dojít poté, co je IDN napsáno do prohlížeče. Blíže viz <http://www.eurid.eu/cs/faq/co-znamená-retezec-ace> [cit. 10. února 2012]

⁷⁸ Jména domén nesmí mít spojovníky na třetím a čtvrtém místě současně s výjimkou situace, kdy také zároveň mají spojovník na druhém místě nebo spojovníkům předchází znaky ‘xn’ a jméno domény může být převedeno na platné IDN. Jedná se o technické omezení, protože doména IDN v přepisu na řetězec ACE začíná „xn--“.

regisruje na dobu jednoho roku až deseti let. Mohou nastat i situace, kdy držitel domény o ni přijde, např. na základě rozhodnutí soudu nebo rozhodčího soudu nebo pokud neobnoví registraci a jméno je vymazáno. Pro efektivní komunikaci s registrátorem je důležité, aby držitel doménového jména dbal na aktualizaci svých kontaktních údajů.

Domény v TLD .eu jsou přidělována striktně na principu „kdo první požádá, bude první zaregistrován“. Na rozdíl od některých jiných domén nejvyšší úrovně, musí držitel domény v TLD .eu splňovat výše uvedené kritérium sídla či bydliště v rámci EU. Jedná se tedy o výhodu pro evropské subjekty, kterým je poskytnuta určitá úroveň ochrany legislativou EU.

Registraci domény pod .eu lze napadnout, pokud byla zaregistrováno za účelem spekulace nebo zneužití. Podle článku 21 nařízení Evropské komise č. 874/2004 jde o spekulativní nebo zneužívající registraci v případě, že:

- (1) registrované jméno domény je totožné nebo zavádějícím způsobem podobné jménu, k němuž již existuje přednostní právo a
- (2) jeho držitel nemá legitimní zájem nebo právo na toto jméno nebo je používá ve špatné víře.

Spory je možné řešit u rozhodčího soudu nebo u obecných soudů. Mnoho sporů o domény pod .eu je rozhodováno v rámci tzv. Alternativního řešení sporů (ADR) dle nařízení Evropské komise č. 874/2004, které upravuje hmotné i procesní právo. Výhodou ADR je rychlost⁷⁹, pohodlnost⁸⁰ a nižší cena (známá předem) v porovnání s tradičním soudním řízením. ADR z domény .eu rozhoduje Rozhodčí soud při Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky se sídlem v Praze, který je nezávislou institucí vybranou sdružením EURid. Poskytuje služby ve všech oficiálních jazycích EU a jeho rozhodnutí jsou právně závazná, pokud se některá ze stran neobrátil na obecný soud.

V rámci ADR lze uplatnit odebírací a převodní nároky, s dalšími (např. zadostiučinění) je nutné se obrátit na obecný soud, případně může být dle rozhodčí smlouvy příslušným i rozhodčí soud. Jestliže je rozhodnuto ve prospěch stěžovatele, pak právo na užití domény, která byla předmětem sporu, je na něj převedeno přibližně třicet dnů po rozhodnutí, čímž je poskytnut čas na obrácení se k obecnému soudu⁸¹. Jedná se tedy o řešení sporů

⁷⁹ Průměrná doba trvání procesu ADR jsou čtyři měsíce od zahájení sporu.

⁸⁰ Korespondence mezi stranami probíhá elektronickou poštou.

⁸¹ Čl. 22.13 nařízení č. 874/2004 zní: „Výsledky mimosoudního řešení sporu jsou pro strany a rejstřík závazné, pokud není do 30 kalendářních dní od oznámení výsledku postupu mimosoudního řešení sporu stranám zahájeno soudní řízení.“

postupem sui generis. Toto řízení se také označuje jako speciální infrastrukturní ADR⁸². Rozhodčí soud provozuje elektronickou platformu pro rozhodování sporů, kde je možné řízení zahájit, ale i nalézt informace o skončených sporech a další.⁸³

Lze shrnout, že v porovnání s řízením před obecnými soudy má řízení ADR několik výhod, kterými jsou rychlost, zpravidla nižší náklady, které jsou předem známé, řešení elektronicky bez nutnosti osobní účasti a možnost vedení sporu v kterémkoli oficiálním jazyce EU. Mezi nevýhody patří omezený okruh možných vznesených nároků a určitá nejistota vzhledem k možnosti zahájení soudního řízení v měsíční lhůtě po skončení ADR.

3.3 Pravidla registrace v doméně .cz

Doména nejvyšší úrovně .cz (ccTLD .cz) byla zřízena na začátku roku 1993 jako nástupce domény .cs, která byla dříve delegována pro zaniklou Českou a Slovenskou Federativní Republiku. Prvním správcem domény byla společnost CONET s. r. o., později přejmenovaná na Internet CZ s.r.o. a poté na EUnet Czechia s.r.o.⁸⁴

S nárůstem významu internetu rostl počet požadavků na registraci nových domén a nastala potřeba proces registrace institucionalizovat. Proto v roce 1998 významní poskytovatelé internetových služeb v ČR založili CZ.NIC, zájmové sdružení právnických osob se sídlem v Praze. To převzalo správu TLD .cz, vytvořilo pravidla registrace domén druhé úrovně a formou veřejné soutěže vybralo provozovatele registračního systému. Od 1. září 1999 pak oficiálně zahájilo správu národní domény nejvyšší úrovně .cz. Současně byly zpoplatněny registrace domén druhé úrovně.

Sdružení CZ.NIC zpočátku vystupovalo v roli registru i registrátora. V souladu s vývojem v zahraničí bylo sdružení reorganizováno na decentralizovanou správu TLD, která umožnila zapojení dalších subjektů v pozici registrátorů do procesu registrace doménových jmen. Cílem bylo především oddělení technického zabezpečení provozu registračního systému od obsluhy koncových držitelů domén a zavedení konkurenčního prostředí umožňujícího lepší služby právě pro koncové držitele.⁸⁵ Decentralizovaný systém správy .cz

⁸² Blíže viz MACGREGOR PELIKÁNOVÁ, Radka. *Ekonomické, právní a technické aspekty doménových jmen v globální perspektivě*. Ostrava: KEY Publishing, 2012, s. 202

⁸³ Jedná se o elektronickou platformu <http://eu.adr.eu/>.

⁸⁴ Blíže k historii a výhledu TLD .cz viz: Koncepce sdružení CZ.NIC, z. s. p. o. pro období 2008 – 2011, dostupné na: http://www.nic.cz/files/nic/doc/Koncepce_sdruzeni_CZ.NIC_2008-2011.pdf resp. novější Koncepce sdružení CZ.NIC pro období 2012-2015 dostupné na: https://www.nic.cz/files/nic/doc/koncepce_2012-2015.pdf [cit. 10. února 2013]

⁸⁵ Výběrové řízení na nový systém umožňující zapojení registrátorů vyhrála společnost PRAGONET, a. s. (nyní T-Systems Czech Republic a. s.).

byl spuštěn v září 2003, kdy také zahájil činnost speciální registrátor LRR (Last Resort Registrar) v rámci sdružení vystupující především v roli záchranné sítě (LRR by zrušen v roce 2007 při migraci na další generaci registračního systému). V říjnu 2003 začali spolupracovat první komerční registrátoři.

V roce 2005 po obměně vedení sdružení bylo rozhodnuto o vybudování vlastního registračního systému, který měl být vyvinut, a později i provozován, přímo sdružením s využitím interních zdrojů, a dále měl respektovat technický vývoj, který byl ve světě v této oblasti učiněn (tzv. „insourcing“). Pro TLD .cz byl nový systém nasazen v říjnu 2007 po ukončení smlouvy s outsourcingovým partnerem. Vzhledem k výrazně nižším nákladům na provoz systému ve vlastní režii v porovnání s outsourcingem došlo k razantnímu poklesu celkových nákladů sdružení, a díky tomu mohlo sdružení podstatně snížit velkoobchodní cenu domény. Kromě tohoto technologického rozvoje se sdružení zaměřilo i na formalizování vztahů s nejvýznamnějšími institucemi z hlediska delegace domény nejvyšší úrovně. Uzavřelo Memorandum s Ministerstvem informatiky ČR⁸⁶ v roce 2006, v témže roce také smlouvu s organizací ICANN, která formalizuje spolupráci mezi CZ.NIC a ICANN. V roce 2012 potom dále postupně uzavřelo Memoranda s Národním bezpečnostním úřadem a s Ministerstvem průmyslu a obchodu ČR.

Došlo také ke změně organizační struktury a způsobu zapojení členů – tzv. „stakeholderů“. Rozhodnutím valné hromady byl zaveden nový orgán – 18 až 21 členné kolegium. Členská základna byla rozdělena do tří komor: registrátorů, ISP a držitelů doménových jmen. Každá komora volí do kolegia šest zástupců. Dále jsou tři místa v kolegiu obsazena zástupci státní správy. Dle čl. 24.3 Stanov: „1 člen kolegia je jmenován ústředním orgánem státní správy pro informační a komunikační technologie, 1 člen je jmenován ústředním správním úřadem pro výkon státní správy ve věcech upravených právními předpisy o elektronických komunikacích a 1 člen Hospodářskou komorou ČR.“ V současné době se jedná o zástupce Ministerstva průmyslu a obchodu ČR, ČTÚ a Hospodářské komory ČR.

Sdružení dále spolupracuje s nadnárodními organizacemi z oblasti internetu, je i členem některých z nich: ICANN (Internet Corporation for Assigned Names and Numbers), CENTR (Council of European National TLD Registries), RIPE (Réseaux IP Européens), IETF (Internet Engineering Task Force) a EURid (European Registry of Internet Domain Names), EURO-ISPA.

⁸⁶ Tím se doména nejvyšší úrovně .cz stala součástí tzv. kritické infrastruktury státu.

Právní rámec fungování ccTLD .cz

Základním dokumentem, podle kterého funguje sdružení CZ.NIC, jsou Stanovy zájmového sdružení právnických osob CZ.NIC ve znění z 26. června 2012.⁸⁷ Dále má sdružení uzavřená výše uvedená memoranda a také vydává Pravidla registrace doménových jmen v ccTLD .cz⁸⁸ a Pravidla alternativního řešení sporů⁸⁹.

Při provozu domény se samozřejmě nelze vyhnout sporům držitelů o práva k určitým doménovým jménům. Pro rozvoj ekonomiky, která je stále více závislá na elektronických prostředcích, je klíčové, aby případné spory byly řešeny rychle a s přijatelnými náklady. Významným krokem pro efektivitu řešení sporů v oblasti domén bylo zavedení alternativního řešení sporů o doménová jména pro doménu .cz formou zařazení veřejné rozhodčí nabídky do Pravidel registrace doménových jmen (ADR – Alternative Domain Name Dispute Resolution) ve spolupráci s Rozhodčím soudem při Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky, ke kterému došlo s účinností od 1. srpna 2004. Spory mohou být od roku 2007 vedeny i on-line, což podstatně snižuje náklady stran sporu. Vedle toho se držitel samozřejmě může obrátit i na obecný soud.

Spory jsou obvykle vedeny v případě registrací cizích obchodních značek (v případě úmyslné registrace hovoříme o cybersquattingu⁹⁰), kdy se majitel domáhá svých práv vyplývajících např. z ochranné známky, obchodního jména nebo nekalosoutěžního jednání. Soudní spory jsou ovšem relativně řídké. Podle evidence sdružení⁹¹ jich od roku 2000 do roku 2011 bylo zahájeno 135 (z toho 44 rozhodčích řízení), což je malý počet v porovnání s celkovým milionem registrací v TLD .cz. Podrobná statistika soudních sporů je uvedena na stránkách sdružení⁹².

Dalším častým důvodem vzniku sporů je opomenutí aktualizace údajů držitelem, které může vést k tomu, že zapomene doménu každoročně obnovit (např. nedostane se k němu výzva k úhradě poplatku), a ta je posléze zaregistrována jiným subjektem za různým účelem včetně nekalosoutěžního jednání a úmyslu poškodit původního držitele. Bližší k rozhodčímu řízení pod .cz je uvedeno v následující kapitole, modelové případy sporů potom v kapitole 5.

⁸⁷ Stanovy zájmového sdružení právnických osob CZ.NIC ve znění z 26.6.2012, dostupné na: http://www.nic.cz/files/nic/Stanovy20120612-26-schvalene_zneni.pdf [cit. 10. ledna 2013]

⁸⁸ Aktuální platná od 1.12.2012 ke stažení zde:

http://www.nic.cz/files/nic/doc/Pravidla_registrace_CZ_DSDng_20121201.pdf [cit. 10. ledna 2013]

⁸⁹ Ke stažení zde: http://www.nic.cz/files/nic/Pravidla_ADR_20120401.pdf [cit. 10. ledna 2013]

⁹⁰ Jedná se o registraci domény obsahující obchodní firmu či označení jiného subjektu nebo názvu obvykle známého výrobku za účelem jejího pozdějšího prodeje oprávněnému subjektu se ziskem či registrace takového názvu proto, aby ho oprávněný subjekt nemohl používat.

⁹¹ Jedná se o spory, ve kterých je CZ.NIC jednou ze stran či o nich byl informován.

⁹² http://www.nic.cz/files/nic/doc/Statistika_20110504.pdf [cit. 10. ledna 2013]

4. Pozitivně právní úprava doménových jmen a souvisejících otázek

Cílem této kapitoly je rozbor pozitivně právní úpravy problematiky doménových jmen v České republice, včetně úpravy veřejnoprávní a úpravy souvisejících otázek.

4.1 Česká pozitivně právní úprava a kritická infrastruktura státu

Platný český právní řád nestanoví podmínky registrace a užívání doménových jmen, ty vydává přímo správce domény nejvyšší úrovně .cz jak bylo uvedeno v předchozí kapitole. Zároveň ale ani nedefinuje pojem doménové jméno. Dříve ho používal v zákoně č. 480/2004 Sb., o některých službách informační společnosti, kde v § 2 písm. f) uváděl, že doménové jméno, stejně jako adresa elektronické pošty, jakožto údaje umožňující přímý přístup k informacím o činnosti fyzické či právnické osoby nebo podniku, se nepovažují za obchodní sdělení. S účinností od 1.1.2012 byl § 2 písm. f) zkrácen na znění: „f) obchodním sdělením všechny formy sdělení, včetně reklamy a vybízení k návštěvě internetových stránek, určeného k přímé či nepřímé podpoře zboží či služeb nebo image podniku osoby, která je podnikatelem nebo vykonává regulovanou činnost.“ V porovnání s předchozím zněním vypadlo výslovné vyloučení doménového jména a elektronické adresy z definice obchodního sdělení. Lze to považovat „za nepřímé uznání existence mnoha paralelních funkcí doménového jména – identifikační, vyhledávací, informační, propagační, soutěžní atd.⁹³“ Změna byla provedena na podnět Úřadu na ochranu osobních údajů, aby mohl postihovat spam ve formě zpráv elektronické pošty, které měly v předmětu nebo tělu pouze doménové jméno a nemohly být tedy posuzovány jako nevyžádané obchodní sdělení.

I přes chybějící speciální úpravu jsou doménová jména zcela zjevně předmětem občanskoprávních vztahů. Jak již bylo uvedeno výše, jejich význam v současné ekonomice a společnosti narůstá, jsou registrována a převáděna, a to zpravidla úplatně, mohou být předmětem dědictví či tvořit součást hodnoty podniku. Na místě je tedy prozkoumat použitelná obecná ustanovení občanskoprávních vztahů a možná analogická uplatnění obdobných institutů. Podle § 118 odst. 1 občanského zákoníku jsou předmětem občanskoprávních vztahů věci, a pokud to jejich povaha připouští, práva nebo jiné majetkové

⁹³ MACGREGOR PELIKÁNOVÁ, Radka. *Ekonomické, právní a technické aspekty doménových jmen v globální perspektivě*. Ostrava: KEY Publishing, 2012, s. 80

hodnoty. Teorie se klání k tomu, že doménové jméno nelze považovat za věc⁹⁴. Neobstojí ani podřazení pod absolutní práva⁹⁵.

Doménová jména by nicméně mohla mít povahu subjektivních práv relativních založených smlouvou mezi držitelem doménového jména a registrátorem. Pak by zde byla dána obecná povinnost třetích osob, na smlouvě nezúčastněných, jakýmkoliv způsobem toto právo nerušit a zdržet se veškerého chování, které by mohlo bránit stranám v plnění jejich závazků vyplývajících pro ně ze zmíněné smlouvy s registrátorem o registraci⁹⁶. Toto stanovisko nachází oporu i v judikatuře českých soudů.

§ 188 občanského zákoníku dále uvádí „jiné majetkové hodnoty“ jako zbytkovou kategorii. Může jí být cokoliv, co není věcí nebo právem, pokud má určitou ekonomickou hodnotu a pokud to připouští jeho povaha a nepříčí se to žádnému právnímu předpisu. To bezpochyby doménové jméno splňuje a někteří autoři souhlasí s podřazením doménového jména pod kategorii jiné majetkové hodnoty.⁹⁷

Ani s nadcházejícím novým občanským zákoníkem k žádnému vyjasnění povahy doménového jména v právním řádu nedojde. Co se týče právního základu doménových jmen, poukazuje prof. Telec⁹⁸ na skutečnost, že ve světě bývají doménová jména spojována s relativním majetkovým právem čili se závazky, jež souvisí s využíváním služeb elektronických komunikací, nikoli s právy absolutními (věcnými právy a právem dědickým). Podstatu celé soukromoprávní záležitosti kolem internetových adres vidí v majetkovém plnění na základě smlouvy, neboť se pohybujeme v prostředí poskytování elektronických služeb v soukromých poměrech. Znamená to, že disponibilním předmětem tu je pohledávka. V praxi by toto nemělo činit problémy, protože pohledávku tvořící nehmotný majetek, resp. jmění, lze ocenit, postoupit včetně vydražení na elektronicky vedené dražbě, vložit do základního kapitálu či zastavit. Navíc nový občanský zákoník zavádí možnost postoupení celé smlouvy (§ 1895), nikoli jen pohledávky (§ 1879). Kromě toho, že obecnou úpravu v novém občanském zákoníku považuje za naprosto dostatečnou, prof. Telec také zcela odmítá konstrukci doménových jmen jako absolutních práv. Argumentuje, že tak jako nejsou

⁹⁴ Blíže viz PELIKÁNOVÁ, Radka, ČERMÁK, Karel Jr. *Právní aspekty doménových jmen*. Praha: Linde, 2000 nebo FRIMMEL, Martin. Doménová jména. *Právní rádce*, 2001, č. 1

⁹⁵ K diskuzi na toto téma viz níže názor prof. Telce.

⁹⁶ Blíže viz SEHNÁLEK, David. *Právní povaha doménového jména* [online]. Itpravo.cz. 20. května 2003 [cit. 14. července 2010]. Dostupné na <<http://www.itpravo.cz/index.shtml?x=132115>>.

⁹⁷ Blíže viz HOSTAŠ, Petr. *Doménová jména v rozhodovací praxi*. Rigorózní práce. PF ZČU v Plzni, 2007 nebo MATEJKA, Ján. *Foneticky zaměnitelné domény a související otázky - aktuální vývoj a stav v právu ČR* [online]. Itpravo.cz, 21. srpna 2002 [cit. 10. ledna 2012]. Dostupné na <<http://www.itpravo.cz/index.shtml?x=98892>>.

⁹⁸ Blíže viz TELEC, Ivo. *Nový občanský zákoník ve společnosti sítí*. Právní rozhledy, Praha, Nakladatelství C. H. Beck, s. r. o. ISSN 1210-6410, 2012, vol. 20, no. 23/24, s. 853-855.

předmětem věcných práv recepty na bramboračku, nejsou jím ani domény, internetové adresy⁹⁹.

Argumenty proti tomuto pojetí by mohly poukazovat na jeho zjednodušenost a popírání jedinečnosti názvu domény, protože ve skutečnosti nejde jen o zjednodušený překlad jedinečného číselného identifikátoru, ale o skutečné označení mnohdy coby výsledek duševní činnosti. Za shluk číslic, identifikátor samotný, by jistě nebyly subjekty na doménovém trhu ochotny platit velké částky, což se na sekundárním trhu s doménami běžně děje. Také lze polemizovat s poněkud radikálním přirovnáním doménového jména k receptu na bramboračku. Některá doménová jména by svým významem a hodnotou bylo možná příhodnější přirovnat např. k receptu na karlovarskou Becherovku, který je zajisté třeba chránit.

V zahraničí se lze setkat s různou úpravou - doménová jména se považují jak za časově omezené právo vyplývající ze smlouvy o registraci a trvající pouze po dobu trvání této smlouvy, tak v některých státech (Španělsko) za absolutní právo, neboť jsou upravena v rámci veřejnoprávních předpisů v oblasti telekomunikačního práva¹⁰⁰. V některých státech, např. na Novém Zélandu, se předpokládá existence originárního práva na straně správce, který poté licenční smlouvou udělí licenci držiteli. Výtka vůči tomuto řešení se týká toho, že není zřejmé, na základě čeho správce získal originární právo, od něž by mělo být odvozováno právo osob, které si doménová jména zaregistrují¹⁰¹. Kritici upozorňují, že vzhledem k neexistenci právních norem nelze hovořit o odvozování práv správce z právního předpisu. V případě odvození od smlouvy by zase kritika směřovala pouze k posunutí otázky původu dále, na smluvní stranu, od které by správce právo smlouvou získal.

Domnívám se ale, že konstrukci licence nelze zavrhnout pouze z uvedených důvodů. Internet je stále častěji na mezinárodní úrovni chápán jako veřejná služba a stát je v různé podobě do jeho řízení zapojen. I s ohledem na dříve zmíněná memoranda správce české domény .cz či s ohledem na legislativu Evropského společenství upravující podmínky provozování domény .eu lze dovodit, že hledané originární právo by mohl mít, alespoň v případě národních domén nejvyšší úrovně, stát. Podpůrně lze toto právo hledat u organizace ICANN, která je celosvětově akceptována jako „řídící organizace internetu“. Konstrukci licence by pak bylo možné případně využít i v budoucí české právní úpravě.

⁹⁹ Tamtéž

¹⁰⁰ Blíže viz HOSTAŠ, Petr. *Doménová jména v rozhodovací praxi*. Rigorózní práce. PF ZČU v Plzni, 2007, s. 16

¹⁰¹ Tamtéž

Zatím tedy ani nový občanský zákoník nepřistoupil k úpravě či definici doménového jména a ponechává nadále oblast informační společnosti bez speciální úpravy. Ozývají se kritické hlasy, které z tohoto důvodu novému občanskému zákoníku vytýkají nemodernost. S tím ostře nesouhlasí prof. Telec¹⁰² a vyvrací kritiku, že nový občanský zákoník údajně nedostatečně reaguje na soudobou informační společnost či společnost sítí, a to nejen s ohledem na uzavírání smluv distančním způsobem včetně SMS, MMS a emailu, ale také v oblasti samotných doménových jmen a jejich správy. Zatímco uzavírání smluv na dálku prostředky elektronické komunikace upravuje v novém občanském zákoníku institut právního jednání vůči nepřítomné osobě, nepotřebují podle prof. Telce doménová jména žádnou speciální úpravu. Přimlouvá se také za používání termínů název či označení domény nežli „jméno“ domény z toho důvodu, že jméno má osoba, nikoli věc. Dále poukazuje na to, že v případě doménových jmen se jedná jen o zjednodušené překlady číselných internetových adres - jedinečných věcných identifikátorů - počítačů (serverů) v síti elektronických komunikací, které jsou navenek vyjádřeny „uživatelsky přívětivými“ znaky, zejména písmeny.

Můžeme tedy shrnout, že v současné době je registrace doménového jména většinou chápána jako relativní subjektivní právo. Podle nového občanského zákoníku (zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, dále „NObčZ“) budou sama doménová jména i nadále ideálními soukromoprávními předměty (nově s povahou nehmotných věcí). Jejich soukromoprávní ochrana je však i do budoucna stanovena nepřímo prostřednictvím ochrany před nekalou soutěží, zejména před vyvoláním nebezpečí záměny (§ 2981 NObčZ). V tomto směru se v novém občanském zákoníku nic nemění. Nový zákoník tedy nadále spojuje internetové adresy (doménová jména) s relativními majetkovými právy (pohledávkami) na majetková plnění poskytovaná správcem internetových adres¹⁰³ (zhotovitelem díla) založenými smlouvou, která bývá uzavírána adhezním způsobem (§ 1798 NObčZ)¹⁰⁴. Podle Telce se právě smlouva stává právním důvodem soukromé správy internetové adresy, která je prostou správou cizího majetku podle občanského zákoníku, popřípadě se řídí podobností. Majetkové plnění spočívá ve správcově konání (facere), tedy v hmotném zachycení patřičné nehmotné internetové adresy v příslušné soukromé databázi a v udržování tohoto označení

¹⁰² Blíže viz TELEC, Ivo. *Nový občanský zákoník ve společnosti sítí*. Právní rozhledy, Praha, Nakladatelství C. H. Beck, s. r. o. ISSN 1210-6410, 2012, vol. 20, no. 23/24, s. 853-855.

¹⁰³ Monopolním - technicky odůvodněným - smluvním správcem internetových adres v doméně „.cz“ je nevýdělečná civilní korporace CZ. NIC, z. s. p. o.

¹⁰⁴ Blíže viz TELEC, Ivo. *Nový občanský zákoník ve společnosti sítí*. Právní rozhledy, Praha, Nakladatelství C. H. Beck, s. r. o. ISSN 1210-6410, 2012, vol. 20, no. 23/24, s. 853-855.

(sady znaků) v provozuschopném stavu adresy. Obligačně se jedná zpravidla o „dílo“ jakožto zvláštní typ smluvního závazku podle občanského zákoníku. Název domény (druhého stupně) je v každé TLD jedinečný a v případě .cz, ale i .eu a jiných domén nejvyšší úrovně platí pro uzavírání smlouvy se správcem pravidlo, kdo dřív přijde, bude dříve zaregistrován (first come, first served).

„Ve světě i u nás mívá správa internetových adres povahu soukromé správy. Internetové adresy jsou zákonem výslovně vyňaty z veřejné správy adres vykonávané Českým telekomunikačním úřadem. Proto ani doménová jména nepodléhají státní kontrole, a to na rozdíl od veřejné správy telefonních čísel jakožto znaků podléhajících veřejnoprávní regulaci.¹⁰⁵ Nicméně doména nejvyšší úrovně .cz se stala součástí kritické infrastruktury státu (viz níže). Zvláštností v oblasti správy domén nejvyšší úrovně je právo EU, v němž se správa internetových adres v doméně „.eu“ odvíjí od koncesní smlouvy uzavřené na dobu určitou mezi Komisí a nevýdělečnou civilní korporací (EURID vzw/asbl) se sídlem v Belgii.

Co se týče nakládání s doménovým jménem, tak v případě jeho převodu právně nakládáme s pohledávkou věřitele na majetkové plnění poskytované správcem internetových adres (dlužníkem). Ve skutečnosti tak dochází k postoupení pohledávky, která je i zastavitelná, případně může jít i o možnost postoupení celé smlouvy. Pohledávka také může být předmětem exekuce.

Mimo doposud zmiňovaná obecná ustanovení občanského zákoníku se uplatňují též vybrané speciální právní předpisy, a to zejména při kolizích doménových jmen s jinými právy. V doménových sporech se velmi často uplatňují předpisy na ochranu hospodářské soutěže a bývají uplatňovány v kombinaci se zásahy do jiných práv. Rozhodnutí Městského soudu v Praze ze dne 12. 4. 2001 sp.zn. Nc 1072/2001 se zabývalo jednáním v rozporu s dobrými mravy soutěže s ohledem na registraci a používání doménových jmen: „Pokud jeden podnikatel při nabídce svých služeb v prostředí internetu používá označení, které je podobné označení, jež na stejném „trhu“ již dříve používá podnikatel jiný, jde nepochybně o jednání v rozporu s dobrými mravy soutěže a takové jednání je objektivně způsobilé přivodit druhé straně (soutěžiteli), a potažmo i spotřebitelům (návštěvníkům internetu), újmu.“ V tom samém rozhodnutí se soud vyjádřil i k širokému pojetí definice soutěžitelů: „Dva odlišné podnikatelské subjekty jsou soutěžiteli v hospodářské soutěži i přesto, že jeden z nich

¹⁰⁵ TELEČ, Ivo. *Nový občanský zákoník ve společnosti sítí*. Právní rozhledy, Praha, Nakladatelství C. H. Beck, s. r. o. ISSN 1210-6410, 2012, vol. 20, no. 23/24, s. 853-855.

neposkytuje telekomunikační služby, zatímco ten druhý ano. Oba účastníci se totiž setkávají v prostředí internetu, kde propagují a nabízejí své služby, byť každý z jiné oblasti.“

Relevantní jsou samozřejmě také právní předpisy, které se uplatní při řešení kolizí doménových jmen s právy třetích osob ať již na základě samotné registrace, nebo registrace a následného užívání. Jde zejména o:

- zákon č. 441/2003 Sb., o ochranných známkách, na jehož základě lze postihovat takové jednání, kdy dochází k užívání shodné nebo zaměnitelné internetové domény s ochrannou známkou.
- §12 zákona č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník (dále jen „ObchZ“), který chrání obchodní firmu
- §19b odst. 2 zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, který chrání název právnické osoby
- §11 zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, který chrání jméno fyzické osoby
- §44 odst. 1 zákona č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, který poskytuje ochranu proti nekalé soutěži
- zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), zejména autorskoprávní ochrana názvu díla a jmen postav díla

Zásada poctivého obchodního styku a dobré mravy

Na případy, které nejsou postiženy zákonnými ustanoveními, by bylo možné aplikovat případně zásadu poctivého obchodního styku a dobrých mravů. Podle § 265 obchodního zákoníku výkon práva, který je v rozporu se zásadami poctivého obchodního styku, nepožívá právní ochrany. Jedná se o případy, které sice není formálně v rozporu s kogentní úpravou zákona, ale zjevně porušuje zásadu poctivého obchodního styku. Pro takový případ zneužívání práva (šikany) obchodní zákoník dává ochranu tak, že soud výkon práva odepře. Ujednání by tedy nebylo neplatné, ale taková práva nebudou vymahatelná¹⁰⁶. Lochmanová cituje starší komentář k ObchZ od S. Struny, že se toto ustanovení vztahuje na všechny případy tzv. šikany, při které se výkonem práva nesleduje hospodářský cíl, ale pouze poškozování druhé strany¹⁰⁷.

¹⁰⁶Blíže viz ŠTENGLOVÁ, Ivana, PLÍVA, Stanislav, TOMSA, Miloš a kol. *Obchodní zákoník*. Komentář. 12. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009, str. 906

¹⁰⁷ Blíže viz LOCHMANNOVÁ, Ludmila: *Obchodní právo pro studenty MVŠO*. Skripta: 2008, kap. 4.3.4

Ustanovení o rozporu se zásadami poctivého obchodního styku je speciální pro obchodní závazkové vztahy, není jím ale dotčeno ustanovení § 39 o rozporu s dobrými mravy, které platí i pro obchodní vztahy. Pokud by se současně jednalo o rozpor s dobrými mravy, bylo by takové jednání absolutně neplatné. Rozpor s dobrými mravy se posuzuje objektivně, není tedy rozhodující, zda si jednající tento rozpor uvědomoval.¹⁰⁸

Kritická infrastruktura státu

Vztahy mezi státem a správcem národní domény se ve světě pohybují od naprosté nezávislosti správce národní domény (Německo) po přímé vlastnictví správce národní domény státem (Norsko). V roce 2006 uzavřel správce domény nejvyšší úrovně .cz, sdružení soukromých společností CZ.NIC, memorandum¹⁰⁹ s tehdejšími Ministerstvem informatiky ČR. Česká republika se tak stala jednou z prvních zemí, které formálně upravily vztah mezi státem a tím, kdo provoz internetu a národní domény zajišťuje. Podobnou dohodu uzavřela se svým správcem národní domény také nizozemská vláda.

Ministerstvo tímto aktem označilo internet a doménová jména za součást kritické infrastruktury státu a mimo jiné uznalo působnost CZ.NIC v definovaných oblastech a vyhradilo si nejméně jedno místo v orgánech sdružení dle jeho stanov.

4.2 Veřejná rozhodčí nabídka v doméně .cz

V této části se zaměříme na skutečnost, kdy a za jakých podmínek lze spory týkající se doménových jmen .cz řešit v rozhodčím řízení. Na závěr krátce nastíníme i situaci v TLD. eu.

Z hlediska procesního nejprve pro úplnost zmíníme, že pravomoc a příslušnost soudů při projednávání a rozhodování sporů z doménových jmen reguluje občanský soudní řád¹¹⁰ (dále jen „o.s.ř.“). Jde o spory vyvolané kolizí registrace nebo užívání doménových jmen s jinými právy¹¹¹. Pravomoc soudů ve věcech doménových jmen je dána jednak tím, že žádný předpis neurčuje pravomoc jiného orgánu, dále také skutečností, že pro rozhodování ohledně práv, s kterými se doménová jména dostávají do kolize, jsou příslušné právě soudy. Věcně

¹⁰⁸ Blíže viz ŠTENGLOVÁ, Ivana, PLÍVA, Stanislav, TOMSA, Miloš a kol. *Obchodní zákoník*. Komentář. 12. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009, str. 907

¹⁰⁹ Memorandum mezi MI ČR a CZ.NIC ze dne 21. dubna 2006 dostupné na http://www.nic.cz/files/nic/doc/Memorandum_CZ.pdf [cit. 10. února 2012]

¹¹⁰ Zákon č. 99/1963, občanský soudní řád

¹¹¹ Další oblastí jsou spory o obsah webové prezentace či vytvoření prezentace coby díla, které ponecháme stranou.

příslušné jsou potom krajské soudy rozhodující jako soudy prvního stupně ve věcech ochrany osobnosti (§ 9 odst. 2 písm. a) o.s.ř.), ve sporech o nárocích z ohrožení a porušení práv podle autorského zákona (písm. b), ve sporech o ochranu práv porušených nebo ohrožených nekalým soutěžním jednáním (§ 9 odst. 3 písm. l) o.s.ř.), ve věcech ochrany názvu a dobré pověsti právnické osoby (písm. m) a ve sporech z práv k obchodní firmě (písm. n)). Místně příslušný potom bude soud dle § 84 o.s.ř. podle bydliště, sídla nebo místa podnikání žalovaného¹¹². Pokud by se jednalo o zahraniční osobu se sídlem nebo bydlištěm na území některého z členských států Evropské Unie mimo Dánsko, použije se místo tohoto ustanovení o.s.ř. Nařízení Rady (ES) č. 44/2001¹¹³. Taková osoba může být dle článku 5 odst. 3 citovaného nařízení žalována v jiném členském státě ve věcech týkajících se protiprávního jednání či jednání, které je postaveno na roveň protiprávnímu jednání u soudu místa, kde došlo nebo může dojít ke škodné události. Takovou osobu lze tedy žalovat u soudu v České republice dle sídla žalobce, pokud tam ke škodné události dojde. V obchodním zákoníku řeší pravomoc pro nekalou soutěž § 43¹¹⁴.

Pravidla registrace doménových jmen v ccTLD .cz a Pravidla alternativního řešení sporů zakládající pravomoc rozhodčího soudu vydává představenstvo sdružení CZ.NIC a každý držitel při registraci doménového jména s nimi vyjadřuje souhlas. Z toho důvodu je pravomoc Rozhodčího soudu při Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky v doméně .cz dána, pokud držitel doménového jména vysloví souhlas s Pravidly registrace doménových jmen v doméně .cz obsahujícími tzv. rozhodčí veřejnou nabídku. Zatímco případné spory držitele a sdružení CZ.NIC řeší článek 15 Pravidel¹¹⁵

¹¹² Blíže viz HOSTAŠ, Petr. *Doménová jména v rozhodovací praxi*. Rigorózní práce. PF ZČU v Plzni, 2007

¹¹³ Nařízení Rady (ES) č. 44/2001 ze dne 22.12.2000 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech.

¹¹⁴ §43 obchodního zákoníku zní: (1) Pokud z mezinárodních smluv, jimiž je Česká republika vázána a které byly vyhlášeny ve Sbírce zákonů nebo ve Sbírce mezinárodních smluv, nevyplyvá jinak, nevztahuje se ustanovení této hlavy na jednání v rozsahu, v jakém má účinky v zahraničí.

(2) Českým osobám jsou, pokud jde o ochranu proti nekalé soutěži, postaveny na roveň zahraniční osoby, které v České republice podnikají podle tohoto zákona. Ochranu proti nekalé soutěži poskytuje české osobě český soud nebo jiný český orgán i tehdy, pokud byla mezi českou a zahraniční osobou uzavřena dohoda, podle níž by měl rozhodovat cizozemský soud nebo jiný cizozemský orgán. Jinak se mohou zahraniční osoby domáhat ochrany podle mezinárodních smluv, jimiž je Česká republika vázána a které byly vyhlášeny ve Sbírce zákonů nebo ve Sbírce mezinárodních smluv, a není-li jich, na základě vzájemnosti.

¹¹⁵ „(15.1) Nedohodnou-li se Držitel a sdružení CZ.NIC na vyřešení vzájemného sporu týkající ho se Doménového jména registrovaného Držitelem a podá-li Držitel vůči sdružení CZ.NIC návrh na zahájení řízení u Rozhodčího soudu při Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky, bude sdružení CZ.NIC pravomoc tohoto rozhodčího soudu akceptovat za předpokladu, že rozhodčí řízení bude konáno třemi rozhodci v Praze v českém jazyce podle platného Řádu uvedeného rozhodčího soudu, bez vyloučení ústních jednání a rozhodčí nález bude pro obě strany konečný a závazný. (15.2) V ostatních případech je pro řešení vzájemných sporů mezi Držitelem a sdružením CZ.NIC dána pravomoc obecných soudů České republiky.“

registrace, spory mezi držitelem a třetími osobami článek 16. Ustanovení, které označujeme veřejnou rozhodčí nabídkou, je uvedeno právě v článku 16:

„16.1 Držitel je povinen vyvinout veškeré úsilí, které po něm lze spravedlivě požadovat, ke smírnému řešení sporů týkajících se Doménových jmen a nebo jejich registrací, které mohou vzniknout mezi Držitelem a jinými osobami. Pokud se sporné strany nedohodnou na smírném řešení sporu, mají plnou volnost vyřešit svůj spor v rámci platných právních předpisů, tedy prostřednictvím rozhodčího řízení nebo obecných soudů.

16.2 Držitel tímto činí rozhodčí veřejnou nabídku v souladu s Pravidly alternativního řešení sporů, a to pro veškerá doménová jména Držitele, zařazená v elektronické databázi doménových jmen v ccTLD .cz spravované sdružením CZ.NIC.“

Oproti dřívějším pravidlům platným od 1.1.2006 došlo ve formulaci rozhodčí veřejné nabídky k posunu. Dříve platilo, že „držitel se neodvolatelně veřejně podrobuje pravomoci Rozhodčího soudu...ve věci majetkového sporu...v němž třetí osoba napadne doménové jméno Držitele...pokud třetí osoba písemně projeví vůči Držiteli vůli podrobit se pravomoci tohoto rozhodčího soudu...“ Podle aktuálně platných pravidel držitel činí rozhodčí veřejnou nabídku pro všechna svoje doménová jména. Třetí osoba, která by chtěla spor zahájit, tedy pouze tuto nabídku akceptuje.

V současnosti je původní znění veřejné rozhodčí nabídky obsaženo v Pravidlech alternativního řešení sporů, článek 2:

„ROZHODČÍ VEŘEJNÁ NABÍDKA

2.1 Držitel se neodvolatelně veřejně podrobuje pravomoci Rozhodčího soudu při Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky (dále jen „Rozhodčí soud“), v rozhodčím řízení před tímto Rozhodčím soudem podle Řádu pro řešení sporů o domény .cz zveřejněného v Obchodním věstníku (dále jen „Řád .cz“), a to ve věci majetkového sporu, o němž lze uzavřít smír, v němž třetí osoba napadne jakékoliv Doménové jméno Držitele, zařazené v elektronické databázi doménových jmen v národní doméně ccTLD .cz spravované sdružením CZ.NIC, pokud třetí osoba písemně projeví vůči Držiteli vůli podrobit se pravomoci tohoto Rozhodčího soudu v dané věci zejména tím, že písemně zahájí takový spor u tohoto Rozhodčího soudu v souladu s Řádem .cz. Spor bude rozhodován jediným rozhodcem jmenovaným předsedou Rozhodčího soudu, či třemi rozhodci na základě pravidel uvedených v Řádu .cz. E-mailová adresa Držitele uvedená v záznamu o registraci kteréhokoliv z Doménových jmen, o nichž je veden spor, slouží při vedení řízení pro účely doručování Držiteli a Držitel potvrzuje, že je schopen prostřednictvím této adresy

komunikovat v souvislosti s rozhodčím řízením vedeným na základě těchto Pravidel alternativního řešení sporů.

2.2. Tato rozhodčí veřejná nabídka se vztahuje na veškerá Doménová jména Držitele, a to i Doménová jména, která Držitel zaregistruje poté, kdy učinil tuto rozhodčí veřejnou nabídku.

2.3. Právo kterékoli strany navrhnout soudu vydání předběžného opatření zůstává nedotčeno.“

Samotný rozhodčí soud dospěl k závěru, že jeho příslušnost a pravomoc řešit spory z domén pod TLD .cz dána je a to na základě následujících zjištění:

- Pravomoc a příslušnost Rozhodčího soudu při HK a AK ČR je založena na rozhodčí veřejné nabídce.
- K tomu, aby rozhodčí smlouva platně vznikla, je nutné, aby žalovaný prokazatelně odsouhlasil aktuální znění Pravidel registrace.
- Dle článku 2 odst. 4 Pravidel registrace (bývalý článek 3 odst. 5) jsou registrátoři povinni na žádost sdružení CZ.NIC zpřístupnit a doložit souhlas držitele doménového jména s aktuálním zněním Pravidel registrace. Dle stejného ustanovení je potom sdružení CZ.NIC oprávněno zpřístupnit a doložit takto poskytnuté informace kromě jiných subjektů také rozhodčímu soudu.

Proti platnosti zmiňované veřejné rozhodčí nabídky uvádějí kritici následující argumenty. Pojem veřejná rozhodčí nabídka je pro české rozhodčí řízení zcela novým termínem. Rozhodčí smlouva je podle § 2 zákona č. 216/1994 Sb., o rozhodčím řízení založena na dohodě stran o tom, že o sporech mezi nimi má rozhodovat jeden nebo více rozhodců). Zákon nepředvídá možnost uzavřít smlouvu „veřejnou proklamací“ (obdoba veřejného návrhu na uzavření smlouvy podle § 276 a násl. ObchZ). Co by potom veřejná rozhodčí nabídka znamenala a koho k čemu zavazovala?

Uzavřením smlouvy mezi Registrátorem a Držitelem doménového jména vzniká právní vztah mezi těmito dvěma subjekty, smlouva ale nemůže stanovovat povinnosti třetím osobám a nemůže ani nahradit projev vůle mezi smluvní stranou a třetí osobou. Tento názor se opírá o znění § 50 zákona č. 40/1964 Sb., občanského zákoníku, který umožňuje uzavření smlouvy pouze ve prospěch třetího, nikoli v jeho neprospěch. Veřejná rozhodčí nabídka by potom, coby dobrovolný závazek obsažený ve smlouvě, byla vymahatelná pouze stranou smlouvy, nikoli třetími osobami. Znamenalo by to, že v případě, že by třetí osoba požadovala

vedení sporu s držitelem doménového jména před rozhodcem, musela by i přes existenci veřejné rozhodčí nabídky s držitelem uzavřít platnou rozhodčí smlouvu. Pokud by držitel rozhodčí smlouvu uzavřít odmítnul, pak by bylo nutné žalovat u obecného soudu a neexistovala by žádná sankce. Podle tohoto názoru podání žaloby k rozhodčímu soudu nelze považovat za okamžik uzavření rozhodčí smlouvy. Tolik k (spíše dřívějším) názorům k neplatnosti veřejné rozhodčí nabídky¹¹⁶.

Základní úvahou před zavedením veřejné rozhodčí nabídky bylo, že rozhodčí smlouva by byla platně uzavřena tehdy, pokud by se každý, kdo projeví zájem o zařazení navrhovaného doménového jména do databáze doménových jmen (resp. držitel doménového jména) zavázal ve své smlouvě s CZ.NIC, podrobit se (strpět) v majetkových sporech, o nichž lze uzavřít smír, vyvolaných třetí osobou, rozhodčímu řízení před Rozhodčím soudem podle jeho zveřejněného řádu a v souladu s případnými dalšími podmínkami uvedenými v rozhodčí doložce. K tomu by došlo, jakmile třetí osoba projeví vůli rozhodnout takový majetkový spor Rozhodčím soudem. Mělo se jednat o jistou obdobu veřejného návrhu, resp. veřejného příslibu apod. Do jisté míry se mělo jednat o něco podobného jako je např. veřejná nabídka licence, s tím, že nejde o veřejnou nabídku něco konat (poskytnout licenci každému, kdo o její udělení za stanovených podmínek požádá), ale něco strpět, podvolit se rozhodčímu řízení vůči každému. Žaloba třetí osoby k Rozhodčímu soudu pak má nejen procesněprávní povahu, jako každá jiná žaloba, ale též hmotněprávní povahu přijetí nabídky držitele doménového jména o tom, že strpí arbitrovatelnost sporu. Po těchto úvahách byla vypracována veřejná rozhodčí nabídka coby součást Pravidel registrace a Pravidel alternativního řešení sporů.¹¹⁷

Jak již bylo zmíněno výše, platností veřejné rozhodčí nabídky se zabýval i samotný rozhodčí soud, který dospěl k závěru, že chybějící individuální určení třetí strany, resp. třetích stran, v jejichž prospěch byla učiněna, není na závadu. Postačí, když je taková třetí strana nebo strany na základě objektivních znaků uvedených v příslušném smluvním závazku určitelná. V případě rozhodčí veřejné nabídky je tato podmínka splněna, neboť uvádí, že se aplikuje ve vztahu k osobám, které podají žalobu k Rozhodčímu soudu napadající příslušné doménové jméno, což je objektivní skutečnost. K uzavření rozhodčí smlouvy pak dojde, jakmile již individuálně určená osoba – žalobce vyjádří svůj souhlas s veřejnou rozhodčí

¹¹⁶ Blíže viz TRÁVNÍČKOVÁ, Simona. Stane se rozhodčí řízení řešením doménových sporů? [online] Lupa.cz, 17.7.2008 [cit. 10. února 2012]. Dostupné na <<http://www.lupa.cz/clanky/rozhodci-rizeni-resenimdomenovy-ch-sporu/>>

¹¹⁷ Blíže viz interní materiály sdružení CZ.NIC.

nabídkou podáním žaloby k Rozhodčímu soudu. Příslušnost a pravomoc Rozhodčího soudu je tak dána¹¹⁸.

K uzavření rozhodčí smlouvy dojde konsensem smluvních stran, jehož je dosahováno úplnou a bezpodmínečnou akceptací oferty na uzavření rozhodčí smlouvy. Tato oferta (návrh na uzavření rozhodčí smlouvy) může být přitom adresována jak určitému subjektu, tak neurčitěmu okruhu potenciálních stran příslušného sporu. Jakmile se třetí osoba, jež se stala stranou vzniklého sporu, s touto ofertou seznámí, splňuje tato oferta obecné požadavky pro uzavírání smluv ve smyslu § 43a občanského zákoníku. Třetí osobu ovšem nelze k podrobení se rozhodčímu řízení nutit, neboť bez uvedení svého souhlasu nedisponuje ani aktivní a ani pasivní legitimací pro rozhodčí řízení ve sporu. Pokud však třetí osoba souhlas jednoznačně vyjádří, např. podáním žaloby k rozhodčímu soudu, pak se tímto úkonem rozhodčímu řízení podřizuje, a to v rámci této rozhodčí smlouvy a jen v tomto rámci, k níž tak přistupuje konkludentním způsobem¹¹⁹.

Pravomoc rozhodčího soudu v TLD .eu

Pro úplnost uvedu, že registrace doménového jména .eu je napadnutelná u obecného soudu nebo prostřednictvím procedury Alternativního řešení sporu (ADR) dle nařízení Komise (ES) č. 874/2004. Alternativní řešení sporů (ADR) jsou zajišťována Rozhodčím soudem při Agrární komoře ČR a Hospodářské komoře ČR v Praze, který je nezávislou institucí vybranou sdružením EURid a poskytuje služby ve všech oficiálních jazycích EU¹²⁰. Rozhodnutí arbitrážního soudu jsou právně závazná, pokud se strana, která neuspěla, neobrátil do 30 dnů na obecný soud. Pravomoc rozhodčího soudu je tedy v případě .eu dána přímo aplikovatelnou legislativou Evropské unie.

4.3 Analogické použití evropských předpisů

Na základě analogie jsou pro rozhodování o doménách v národní doméně České republiky použitelná i Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 733/2002 ze dne 22. dubna 2002 o zavádění domény nejvyšší úrovně .eu a Nařízení Komise (ES) č. 874/2004 ze dne 28. dubna 2004, kterým se stanoví obecná pravidla pro zavádění a funkce domény

¹¹⁸http://www.soud.cz/downloads/pravomoc_rozhodciho_soudu_pro_rozhodovani_sporu_o_domenoiva_jmena_v_narodni_domene_cz.pdf [cit. 10. února 2012].

¹¹⁹ Viz závěry Ondřeje Nováka dostupné na http://www.komora.cz/Files/FITPRO/Prezentace/16-17_Novak_Domenove_spory_a_ADR.pdf. [cit. 10. února 2012].

¹²⁰ Blíže viz www.adr.eu [cit. 20. února 2013].

nejvyšší úrovně .eu a zásady, jimiž se řídí registrace. Jedná se totiž o přímo aplikovatelné součásti sekundárního práva Evropské unie, které je prostřednictvím ustanovení článku 10 ústavního zákona č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů, součástí právního řádu České republiky. Zajímavou právní argumentaci k tomuto tématu lze nalézt v nálezu Rozhodčího soudu při Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky č. 00060 ze dne 8. června 2011, který se zabýval možností analogického použití evropských právních předpisů upravujících podmínky registrací doménových jmen v doméně .eu na spory o doménová jména v doméně .cz¹²¹. Žalující se strana mimo jiné domáhala převodu doménového jména z titulů údajného porušení práv k ochranné známce, porušení práv k obchodní firmě a nekalosoutěžního jednání žalované strany.

„Vzhledem k tomu, že Žalující strana vznesla mezi jinými i nárok na převod doménového jména, zabýval se Rozhodce otázkou, zda je tento nárok důvodný nejen z hlediska ochrany obchodní firmy, práv plynoucích z ochranných známek nebo ochrany před nekalosoutěžním jednáním, ale též z hlediska specifických norem evropského práva doménových jmen“. Dále se v rozhodnutí uvádí: „Jednou ze základních interpretačních metod soukromého práva je logická metoda za užití argumentu per analogiam. Není-li tedy v soukromém právu pro posouzení sporu k dispozici typická zákonná úprava, lze užít úpravu, která se příslušnému skutkovému stavu co do svých subsumpčních podmínek nejvíce blíží.“

Ustanovení čl. 21(1) Nařízení Komise (ES) č. 874/2004 stanoví, že Registrované jméno domény může být odebráno vhodným mimosoudním nebo soudním postupem, pokud je totožné se jménem nebo zavádějícím způsobem podobné jménu, pro které existuje přednostní právo, a pokud toto jméno domény:

- a) jeho držitel zaregistroval, aniž by měl na toto jméno právo nebo oprávněný zájem, nebo
- b) bylo zaregistrováno nebo užíváno nikoli v dobré víře.“

Na základě ustanovení článku 22 (11), druhá věta Nařízení Komise (ES) č. 874/2004 se pak doménové jméno „převede na stěžovatele, pokud stěžovatel o toto jméno domény zažádá a pokud splňuje obecná kritéria způsobilosti stanovená v čl. 4 odst. 2 písm. b) nařízení (ES) č. 733/2002.

¹²¹ Blíže viz KOŠČÍK, Michal. *K analogickému použití Evropského práva doménových jmen na spory o domény .cz* [online]. Revue pro právo a technologie. Rok 2011. Číslo 4. Masarykova univerzita. str. 27-28. [cit. 10. února 2012]. Dostupné na <<http://www.law.muni.cz/dokumenty/14430>>

Senát shledal, že použití článku 21(1) Nařízení per analogiam je v tomto případě přípustné, protože smyslem skutkové podstaty tohoto článku je postihnout specifický skutkový stav, kdy dochází ke kolizi subjektivních práv k různým označením a technické náтуры doménových jmen. Specifika doménových sporů přitom současná právní úprava vůbec nereflektuje, čímž dochází k pravé mezeře v právu¹²². „Rozhodce nevidí důvod k tomu rozlišovat pod toutéž jurisdikcí ohledně právního režimu mezi doménovými jmény registrovanými pod doménami první úrovně .cz a .eu. Právě naopak - vyloučení aplikace evropského doménového práva na doménová jména pod národními doménami první úrovně členských států EU by bylo z podstaty věci diskriminační a bezdůvodně by omezilo část oprávněných subjektů v proporcionálním uplatnění specificky konstruovaných, legitimně založených, předvídatelných a z hlediska věcné působnosti speciálních nároků.“

K použité argumentaci lze dodat, že analogické použití evropských předpisů v rámci rozhodčích řízení může být inspirací nejen pro žalující strany při uplatňování nároků na převod doménového jména¹²³, ale i pro strany žalované, zejména v oblasti argumentů užívání doménového jména v dobré víře a s oprávněným zájmem¹²⁴.

Vzhledem k tomu, že jsou výše uvedená nařízení na území České republiky přímo aplikovatelnými součástmi sekundárního práva Evropské unie, je třeba posoudit, do jaké míry je skutkový stav v konkrétním sporu o .cz doménu obdobný podmínkám popsaným ve shora citovaných ustanoveních Nařízení Komise (ES) č. 874/2004. Pokud lze jediný podstatný rozdíl vidět pouze v doméně první úrovně, pod níž je předmětné doménové jméno registrováno, není možné tento rozdíl považovat za natolik závažný, aby vyloučil analogickou aplikaci Nařízení Komise (ES) č. 874/2004 a vedl k rozlišování právního režimu mezi doménovými jmény registrovanými pod doménami nejvyšší úrovně .cz a .eu. Vyloučení aplikace evropského doménového práva na doménová jména pod národními doménami první úrovně členských států EU by bylo z podstaty věci diskriminační a bezdůvodně by omezilo část oprávněných subjektů v uplatnění speciálních nároků.

¹²² Blíže viz KOŠČÍK, Michal. *K analogickému použití Evropského práva doménových jmen na spory o domény .cz* [online]. Revue pro právo a technologie. Rok 2011. Číslo 4. Masarykova univerzita. str. 27-28. [cit. 10. února 2012]. Dostupné na <<http://www.law.muni.cz/dokumenty/14430>>

¹²³ Problematiku analogie použití práva EU pro žalobu na převod doménových jmen .cz také rozebírá např. HUSOVEC, Martin. *Je (ešte stále) možné žalovat o převod domény?* In Revue pro právo a technologie č. 6/2012, s. 3-10

¹²⁴ Blíže viz KOŠČÍK, Michal. *K analogickému použití Evropského práva doménových jmen na spory o domény .cz* [online]. Revue pro právo a technologie. Rok 2011. Číslo 4. Masarykova univerzita. str. 27-28. [cit. 10. února 2012]. Dostupné na <<http://www.law.muni.cz/dokumenty/14430>>

Závěrem lze ještě uvést, že i výše uvedená Nařízení upravují takový proces registrace doménových jmen, při kterém v okamžiku registrace nejsou zkoumána potenciální práva třetích osob, a tato práva jsou pak chráněna prostřednictvím následného mimosoudního procesu (mimosoudní rozhodování ve věci doménových jmen .eu vedené před Rozhodčím soudem při Hospodářské komoře ČR a Agrární komoře ČR jako tzv. sudištěm ADR.EU) až poté, kdy takové třetí osoby příslušné řízení ve věci v té době již registrovaného doménového jména zahájí.

4.4 Srovnání práv z doménových jmen a jiných práv na označení, identifikace možných oblastí kolize

Ke kolizi doménového jména s právem třetí osoby může dojít již samotnou registrací, ale existují i případy kolize při registraci a následném užívání. Z hlediska časového pak ke kolizi může dojít jak při primární registraci „volného“ doménového jména, tak i následně např. neoprávněným převodem ze strany bývalého zaměstnance coby kontaktní osoby uvedené u doménového jména v databázi správce apod. Jedná se o domény druhé úrovně, které mohou kolidovat s právy třetích osob. Dotčena mohou být zejména práva k ochranným známkám, obchodní firmě, názvu právnické osoby, jménu fyzické osoby či práva na ochranu před nekalosoutěžním jednáním, případně též autorská práva.

Zkoumání kolize doménových jmen s jinými právy se v naprosté většině domén nejvyšší úrovně neprovádí předem, před registrací dotčeného jména, ale až po registraci a zpravidla na podnět subjektu, který se cítí být předmětnou registrací ve svých právech dotčen. Vzniklý spor posuzuje buď obecný soud, nebo rozhodčí soudy. Kontrolu ex ante provádějí pouze některé domény nejvyšší úrovně (např. irská¹²⁵) nebo se tak děje pouze v určitém období při prokázání určitých práv na označení před spuštěním veřejných registrací (jako v případě .eu ve výše popsaném období tzv. Sunrise). I v těchto případech se ale nezkoumá možná kolize s různými právy, ale pouze jde o prokázání určitého práva na označení podle pravidel té které domény nejvyšší úrovně. Skutečné zkoumání možných kolizí doménových jmen s právy na označení byť jen vůči veřejným rejstříkům před registrací by bylo neúměrně časově a administrativně náročné, pokud ne vůbec nemožné. Nesmíme také zapomenout na to, že internet není ohraničen jen na určité státní území, ale registrací domény např. pod .cz je možné porušit právo na jakémkoli území jiného státu. Jistý posun v této věci naznačil

¹²⁵ Blíže viz <https://www.iedr.ie/quick-guide-to-registrations-policy/> [cit. 11. února 2013].

Městský soud v Praze ve svém rozhodnutí o doménovém jménu ministerstvozdravotnictvi.cz, když stanovil, že CZ.NIC by měl kontrolovat registrace „zjevně parazitující či jinak zasahující do práv třetích osob“ v rámci obecné prevenční povinnosti. Blíže k tomuto rozhodnutí bude pojednáno v následující kapitole.

Problémy ovšem nemusí působit pouze kombinace registrace – užívání. Někteří autoři se domnívají, že v případě neužívání doménového jména lze postihnout tzv. spekulativní registrace, kdy je doménové jméno pouze nabízeno k prodeji např. i osobám s právy na toto označení¹²⁶. Jiní autoři¹²⁷ míní, že držitele nelze nutit k užívání domény, jako nelze nutit k užívání věci vlastníka, nebo oprávněného z licence. Navíc doména nemusí sloužit pouze k viditelné www prezentaci, ale i k provozování jiných služeb (např. e-mail) a závěr o neužívání nemusí být tak jednoznačný na první pohled. Ráda bych v této souvislosti zmínila opomíjenou skutečnost, a to že s postupem vývoje se z držby doménových jmen spojené s jejich nabízením k prodeji či generováním odkazů na jiné stránky, stalo odvětví podnikatelské činnosti, proti němuž samozřejmě lze argumentovat v jednotlivých případech dobrou vírou a dobrými mravy (pokud není porušeno jiné právo třetí osoby). Ze samotného neužívání doménového jména ale není vždy možné dovodit rozpor se zákonnými ustanoveními či porušení práv třetích osob.

Zajímavá je též problematika kolize dvou stejně silných práv na označení, kdy svoji roli může sehrát stupeň známosti sporného označení, případně oprávněný zájem zúčastněných na používání příslušného doménového jména¹²⁸.

V dalším textu je uveden přehled možných kolizí doménových jmen s právy třetích osob spolu se stručným nastíněním možných nároků.

Ochranné známky

Na základě zákona č. 441/2003 Sb., o ochranných známkách, lze postihovat takové jednání, kdy dochází k užívání shodné nebo zaměnitelné internetové domény s ochrannou známkou. Vlastník ochranné známky je při neoprávněném zásahu do svých práv oprávněn domáhat se zdržení se porušení nebo ohrožení jeho práva a odstranění závadného stavu, tedy zrušení registrace domény. Lze se také domáhat při vzniku nemajetkové újmy přiměřeného

¹²⁶ Blíže viz SVOBODA, Pavel a kol. *Právní a daňové aspekty e-obchodu*. Praha: Linde, 2001, s. 89

¹²⁷ Blíže viz HOSTAŠ, Petr. *Doménová jména v rozhodovací praxi*. Rigorózní práce. PF ZČU v Plzni, 2007, s. 43

¹²⁸ Blíže viz HOSTAŠ, Petr. *Doménová jména v rozhodovací praxi*. Rigorózní práce. PF ZČU v Plzni, 2007, s. 67

zadosti učinění v penězích, náhrady škody ve formě skutečné škody a ušlého zisku a vydání bezdůvodného obohacení.

Ochranné známky a doménová jména mají zcela odlišný proces registrace, z čehož již vyplývají možné problémy s případnou kolizí. Ochranné známky se vyznačují zásadou speciality (ochranná známka se zapisuje pro konkrétní výrobky nebo služby, pro které také požívá ochrany) a teritoriality (ochranná známka požívá ochrany jen na vymezeném geografickém území). U doménových jmen se oproti tomu jedná o zásady jedinečnosti (nemohou existovat dvě domény druhé úrovně pod jednou TLD pro různé výrobky či služby na rozdíl od shodně znějících ochranných známek pro různé výrobky či služby, které mohou být v rukou dvou a více subjektů) a priority registrace, tzv. first come, first served. Doménová jména také vzhledem k povaze internetu, mají rovnou celosvětový dopad.

Ovšem i zásada teritoriality a speciality zapsaných ochranných známek může být prolomena. V případě ochranných známek jsou chráněny v některých případech také nezapsané známky. Pařížská unijní úmluva zavazuje chránit i nezapsané všeobecně známé známky.

K tématu střetu práv z doménového jména a ochranné známky je třeba zmínit rozsudek Vrchního soudu ohledně doménového jména cad.cz,¹²⁹ kdy vlastníci ochranné známky CAD, který si svoji doménu zapomněl prodloužit, se domáhal u stávajícího držitele a později u soudu svých práv. Soud prvního stupně nejprve dospěl k závěru, že již samotnou registraci domény lze považovat za nedovolené užití ochranné známky a za omezení jejího vlastníka. Tento názor opravil odvolací soud, když stanovil, že žalovaný jen samotnou registrací do práv žalobce z ochranné známky nezasáhl. „Protože ani obsah webových stránek doménou označených nijak nesouvisí s okruhem výrobků a služeb, pro něž má žalobce označení formálně chráněno, soud prvního stupně pochybil, pokud dovodil, že žalobci náleží zdržovací nárok a nárok na odstranění závadného stavu z titulu ochrany jeho práv vlastníka ochranné známky... [žalovaný] dopustil se však vůči němu nekalé soutěže (§ 44 odst. 1 ObchZ).“ Samotnou registrací ochranné známky tedy automaticky nevzniká právo na doménové jméno shodného označení. Je to dáno odlišnou koncepcí ochranných známek a doménových jmen, kdy prvně jmenované vychází ze zásady speciality (s výjimkou všeobecně známých známek, nebo známek které získaly dobré jméno ve smyslu § 2 písm. d) nebo § 8 odst. 2 písm. c) zákona č. 441/2003), zatímco doménová jména vycházejí ze zásady jedinečnosti domény druhé úrovně v rámci určité domény nejvyšší úrovně.

¹²⁹ Rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 13.9.2006, sp.zn. 3 Cmo 114/2006.

Obdobně dospěl k závěru Rozhodčího soudu při Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky ve svém nálezu č. 00060 ze dne 8. června 2011, když uvedl, že pouhou registrací doménového jména nedochází bez dalšího k užití ochranné známky nebo obchodní firmy, byť v některých případech (typicky tam, kde je doménové jméno ve své distinktivní části s nimi totožné) tomu tak být může. „Práva k distinktivní části ochranné známky či obchodní firmy, mají charakter práv absolutních. To znamená, že jejich vlastník, držitel či vykonavatel může se jich domáhat vůči neurčitému okruhu ostatních osob. To však neznamená, že by ochranná známka, obchodní firma nebo jiné označení chráněné absolutními právy dávaly oprávněnému subjektu totální restriktivní kontrolu nad jejich veškerým užíváním respektive nad užíváním kterékoli jejich části (...) je tedy třeba předně zhodnotit, zda registrací doménového jména obsahujícího distinktivní část označení, k němuž má Žalující strana absolutní subjektivní práva, bylo skutečně zasaženo do práv k ochranné známce respektive k obchodní firmě Žalující strany. Nelze přitom konstatovat, že pouhou registrací doménového jména dochází bez dalšího k užití ochranné známky nebo obchodní firmy.“

Co se týče kolize ochranných známek a doménových jmen prof. Telec uvádí, že „v případě doménového jména můžeme hovořit o relativním majetkovém právu předchozího uživatele („uživatele“) nezapsané internetové adresy (starší značky), které je pro obchodní styk tradičně založeno známkovým zákonem. Toto právo ovšem působí jen vůči vlastníkovu shodné či podobné mladší ochranné známky (inter partes). Nový občanský zákoník na tom nic nemění, protože tuto zvláštní otázku ani neřeší, neboť se vůbec nejedná o látku obecného soukromého práva. Kromě toho platí aktivní legitimace uživatele staršího, úředně nezapsaného označení majícího podobu internetové adresy, jež nemá místní dosah, a to k podání námitek v přihlašovacím známkoprávním správním řízení. Rozumí se tím námitky proti zápisu cizího mladšího a zároveň shodného či podobného označení do rejstříku ochranných známek. Relativní právo předchozího uživatele staršího doménového jména tak může být (i v budoucnu) právně silné v poměru k mladší ochranné známce. Její vlastník může být zbaven známkoprávní výsady (a kvalifikované právní ochrany), a tím i pozbyt své absolutní majetkové známkové právo. A to navíc k možné souběžné ochraně předchozího uživatele doménového jména před nekalou soutěží. Jednalo by se o případy, kdy by se určité doménové jméno stalo pro soutěžitele příznačným anebo kdyby z něj někdo jiný

nepoctivě těžil v hospodářském styku, nebo na něm dokonce parazitoval. Ani nový občanský zákoník nemá ambice všechny tyto speciality upravit.¹³⁰

Tato argumentace zní velmi přesvědčivě, nicméně praxe ukazuje, jak bude ilustrováno na modelových příkladech z judikatury, že soudy v jednotlivých případech uznávají také mladší známkoprávní ochranu před starším zaregistrovaným doménovým jménem. Speciální úprava, která by tyto rozpory vyjasnila, by tedy nemusela být zcela od věci.

Jiná práva na označení

Na rozdíl od ochranných známek nejsou tato jiná práva, s kterými by doménová jména mohla kolidovat, uvedena ve veřejných databázích. Jedná se o práva k obchodní firmě, názvu právnické osoby, jménu fyzické osoby či práva na ochranu před nekalosoutěžním jednáním, případně též autorská práva. Na příkladech uvedených v následující kapitole demonstrujeme postoje soudu také k těmto druhům kolize.

Často je rovněž diskutován problém míry zaměnitelnosti doménových jmen. V rozhodnutí Městského soudu v Praze ze dne 23.11.2006 ve věci 15 Cm 46/2004 se soud přiklonil k názoru, že z pohledu průměrného uživatele internetu nemůže dojít k zaměnitelnosti domén žalobce prace.cz a žalovaného sprace.cz. Již "průměrný" uživatel internetu si je vědom důležitosti každého písmene, číslice a znaménka v označení jakékoli adresy v internetové síti, a tedy i nezbytnosti naprosto přesného užití určitého doménového jména k otevření jím výhradně žádaných webových stránek.

Názvy právnických osob

§ 19b odst. 2 občanského zákoníku chrání názvy právnických osob a zároveň stanoví, že při neoprávněném použití názvu právnické osoby je možné se domáhat u soudu, aby se neoprávněný uživatel zdržel jeho užívání a odstranil závadný stav. Je možné se též domáhat přiměřeného zadostiučinění, které může být požadováno i v penězích. Vedle názvu právnické osoby je před potenciálními zásahy chráněna také firma podnikatele. Dle § 12 obchodního zákoníku se ten kdo byl dotčen na svých právech neoprávněným užíváním firmy, může proti neoprávněnému uživateli domáhat, aby se takového jednání zdržel a odstranil závadný stav. Dále může požadovat vydání bezdůvodného obohacení a přiměřené zadostiučinění, které může být poskytnuto i v penězích. Byla-li neoprávněným užíváním firmy způsobena škoda,

¹³⁰ TELEEC, Ivo. *Nový občanský zákoník ve společnosti sítí*. Právní rozhledy, Praha, Nakladatelství C. H. Beck, s. r. o. ISSN 1210-6410, 2012, vol. 20, no. 23/24, s. 853-855.

lze se domáhat její náhrady. Soud může účastníku, jehož návrhu bylo vyhověno, přiznat v rozsudku právo uveřejnit rozsudek na náklady účastníka, který ve sporu neuspěl, a podle okolností určit i rozsah, formu a způsob uveřejnění.

Obchodní firmou lze rozumět v intencích § 8 odst. 1 obchodního zákoníku název, pod kterým je podnikatel zapsán v obchodním rejstříku. Firmou fyzické osoby je vždy její jméno a příjmení. Firma fyzické osoby může obsahovat dodatek odlišující osobu podnikatele nebo druh podnikání vztahující se zpravidla k této osobě nebo druhu podnikání. Ačkoliv je součástí firmy právnických osob i dodatek vyjadřující jejich právní formu, nemá tato skutečnost vliv na zásah pouze do kmene firmy. Registrace doménového jména shodného či obdobného může být považována za neoprávněné užívání obchodní firmy dle § 12 obchodního zákoníku. Touto registrací při nedostatečném oprávnění k užití stejného či obdobného názvu v doméně by došlo k nekalé soutěži, ať již formou nebezpečí vyvolání záměny nebo zabraňovacímu jednání naplňujícímu generální klauzuli nekalé soutěže¹³¹. Diakritika přitom není podstatná, jako tomu např. bylo v případě sporu o doménu ceskapojistovna.cz. Pokud by se měla sejít práva se shodných obchodních firem, uplatnilo by se pravidlo dřívější registrace. V případě kolize staršího doménového jména s novější zapsanou obchodní firmou nejde automaticky o neoprávněné užívání obchodní firmy. Držitel staršího doménového jména by se mohl bránit proti takové pozdější registraci obchodní firmy shodného znění z titulu ochrany proti nekalé soutěži.

Jména fyzických osob a osobnostní práva

Dle ustanovení § 11 občanského zákoníku má fyzická osoba právo na ochranu své osobnosti, zejména života a zdraví, občanské cti a lidské důstojnosti, jakož i soukromí, svého jména a projevů osobní povahy. Pokud by doménové jméno do těchto práv zasáhlo, má fyzická osoba právo se zejména domáhat, aby bylo upuštěno od neoprávněných zásahů do práva na ochranu její osobnosti, aby byly odstraněny následky těchto zásahů a aby jí bylo dáno přiměřené zadostiučinění, zejména ve formě omluvy (soud může určit též formu publikace takové omluvy). Pokud je zásah do práv natolik intenzivní, že se jiné formy zadostiučinění jeví jako nedostatečné, má fyzická osoba též právo na náhradu nemajetkové újmy v penězích.

¹³¹ Blíže viz JANSÁ, Lukáš. *Konflikt domény s ochrannou známkou nebo obchodní firmou* [online]. pravoit.cz, 25. dubna 2007 [cit. 28. června 2011]. Dostupné na <<http://www.pravoit.cz/article/konflikt-domeny-s-ochrannou-znamkou-nebo-obchodni-firmou>>

Nekalosoutěžní jednání

Registrací a případně užíváním doménového jména lze naplnit generální klauzuli nekalé soutěže či se dopustit zejména vyvolání nebezpečí záměny nebo parazitování na pověsti (§ 44 a násl. obchodního zákoníku). § 53 obchodního zákoníku potom umožňuje osobám, jejichž práva byla nekalou soutěží porušena nebo ohrožena, domáhat se po tom kdo se nekalé soutěže dopustil, aby se takového jednání zdržel a odstranil závadný stav. Vedle toho mohou požadovat přiměřené zadostiučinění (i v penězích), náhradu škody a vydání bezdůvodného obohacení.

Pod tuto kategorii spadá též kolize doménového jména a druhového označení, která bude nastíněna na příkladech z rozhodování soudů v další kapitole.

Dle německých soudů není samotná registrace domény nekalou soutěží. K nekalosoutěžnímu jednání dochází až v případech, kdy podnikatel činí kroky k tomu, aby vstoupil mezi spotřebitele a jiného soutěžitele¹³².

Autorská práva

Z autorskoprávní oblasti by doménová jména mohla kolidovat s názvem díla nebo jmény postav díla pokud splňují znaky autorského díla podle zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon). Zatímco si lze takovou kolizi snadno představit (např. doménové jméno maxipesfik.cz) a v praxi k ní bude docházet, úvahy směrem k tomu, že by autorskoprávní ochrana naopak zahrnovala paušálně i doménová jména jsou ojedinělé a odborná právní veřejnost je odmítá. Lze si sice představit autorskoprávní ochranu zmiňovaného doménového jména maxipesfik.cz, nebo ottuvslovníknaucny.cz, ale jistě ne již běžných jmen typu auto.cz, mleko.cz či sport.cz¹³³.

Zvláštním případem je legitimní užití chráněného označení v doménovém jméně, pokud se jedná o tzv. fanouškovské stránky. O tomto jevu bude blíže pojednáno v následující kapitole v souvislosti s modelovými případy kolize registrace a užívání doménového jména s osobnostními právy.

¹³² Blíže viz MALIŠ, Petr. *Je užívání druhově pojmenované domény nekalou soutěží?* [online]. pravoit.cz. 7. listopadu 2010 [cit. 11. února 2013]. Dostupné na <<http://www.pravoit.cz/article/je-uzivani-druhove-pojmenovane-domeny-nekalou-soutezi>>.

¹³³ Blíže viz MATEJKA, Ján. *Re: Doménové jméno - dílo autorské (a otázky související* [online]. Lupa.cz, 9. dubna 2002 [cit. 10. ledna 2012]. Dostupné na <<http://www.lupa.cz/clanky/re-domenove-jmeno-dilo-autorske-a-otazky-souvisejici/>>.

Lze shrnout, že nároky z neoprávněné registrace jsou vázány na jiné právní instituty z důvodu chybějící právní úpravy doménového jména. Ačkoli je samotná registrace založená na principu „first come, first served“ velmi jednoduchá a rychlá, držitel doménového jména může jeho užíváním v obchodním styku (zejména k nabízení výrobků nebo služeb uživatelům internetu) zasáhnout do práv jiných subjektů k jejich ochranným známkám, k jejich nezapsaným označením, k obchodní firmě, k jménu fyzické osoby nebo k názvu právnické osoby, nezapsané do obchodního rejstříku, případně do jiných práv. Každý z těchto zásahů má svůj původ ve zvláštním právním předpise: v zákoně o ochranných známkách (pokud dojde k porušení práv k ochranné známce), v obchodním zákoníku (v případě nekalosoutěžního jednání nebo zásahu do práv k obchodní firmě), v občanském zákoníku (u jmen fyzických osob a názvů dalších právnických osob) nebo v autorském zákoně (reálně přichází v úvahu u názvu díla nebo u jmen postav díla).

5. Vybrané případy a judikatura

Tato kapitola představí vybrané modelové případy a relevantní judikaturu ke kolizi práv z doménových jmen a z ochranných známek a dalších práv na označení, která byla popsána v předchozí kapitole. Vzhledem k tomu, že v současné právní úpravě chybí právní předpis, který by internetovou doménu výslovně upravoval, anebo řešil její právní ochranu (jak již bylo uvedeno výše), je v této oblasti třeba postupovat dle obecné právní úpravy a vybrat právní instituty, které lze pro ochranu práv v oblasti internetových domén využít. Jedná se zejména o instituty sloužící k ochraně hospodářské soutěže, obchodní firmy, ochranných známek nebo osobnostních práv. Oblasti možné kolize doménových jmen budeme ilustrovat pomocí rozhodovací praxe našich obecných soudů či Rozhodčího soudu při Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky.

V případě .cz přistupuje každý držitel doménového jména registrací na Pravidla registrace doménových jmen v ccTLD .cz sdružení CZ.NIC¹³⁴. Podle nich platí, že sdružení CZ.NIC nezjišťuje oprávněnost žádosti o registraci doménového jména z hlediska práv nebo oprávněných zájmů třetích osob a řídí pouze se tím, že jsou splněny technické podmínky tvorby doménového jména, např. délka či povolené znaky. Při splnění těchto podmínek platí pravidlo „first come, first served“. V čl. 13 těchto Pravidel upravující odpovědnost za škodu je stanoveno, že držitel domény „bere na vědomí, že doménové jméno, jeho registrace nebo užívání mohou porušovat práva třetích osob k jiným doménovým jménům, ochranným známkám, obchodním značkám, jménům, obchodním firmám, nebo právní předpisy týkající se nekalé soutěže, ochrany osobnosti apod.“ Držitel dále „potvrzuje, že s vědomím možného porušení uvedených práv a právních předpisů vyvinul veškeré úsilí, které po něm lze spravedlivě požadovat, aby zajistil, že registrované doménové jméno nebude tato práva a právní předpisy porušovat.“ Držitel odpovídá za škodu způsobenou sdružení CZ.NIC také tím, že „užíval doménové jméno způsobem, který porušuje Pravidla registrace nebo práva třetích osob.“

Ani správce TLD .eu nekontroluje předem registrace a registruje na principu first come, first served (s výjimkou období tzv. Sunrise před spuštěním veřejné registrace popsaného výše). Podle části 3 Podmínek registrace doménového jména .eu¹³⁵ musí držitel „používat doménové jméno způsobem, který neporušuje žádná práva třetích stran, platné

¹³⁴ Dostupné na http://www.nic.cz/files/nic/doc/Pravidla_registrace_CZ_DSDng_20121201.pdf [cit. 10. ledna 2013]

¹³⁵ Dostupné na < http://www.eurid.eu/files/trm_con_CS.pdf > [cit. 10. ledna 2013]

zákony nebo předpisy, včetně diskriminace na základě rasy, jazyka, pohlaví, náboženství nebo politického názoru“ a dále „nepoužívat doménové jméno se zlými úmysly nebo k jakýmkoliv nezákonným účelům.“ Podle části 4 pak držitel prohlašuje a zaručuje mimo jiné, že „požadavek na registraci doménového jména činí v dobré víře, k zákonem dovoleným účelům a neporušuje tím práva žádné třetí osoby“ a že „doménové jméno není v rozporu se zásadami slušnosti nebo morálkou (např. není obscénní nebo urážlivé) a není nezákonné.“ V části 12 potom rejstřík (EURid) prohlašuje, že není odpovědný za škodu mimo jiné vyplývající z „registrace nebo použití doménového jména“ včetně práv, která mohou třetí strany uplatňovat ve vztahu k doménovému jménu.

5.1 Kolize s právem k ochranné známce (a k obchodní firmě)

Jak již bylo uvedeno výše, na základě zákona č. 441/2003 Sb., o ochranných známkách, lze postihovat takové jednání, kdy dochází k užívání shodné nebo zaměnitelné internetové domény s ochrannou známkou.

Globtour.cz

Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 19.4.2012, č.j. 23 Cdo 3407/2010

V tomto případě se žalobkyně domáhala ochrany obchodní firmy, práv k ochranným známkám a ochrany před jednáním nekalé soutěže žalobou, v níž požadovala,

1/ aby první žalované (stávající držitel) byla uložena povinnost zdržet se užívání a nakládání s doménovým jménem „globtour.cz“, vyjma jeho převodu na žalobkyni,

2/ aby první žalované byla uložena povinnost převést doménové jméno „globtour.cz“ na žalobkyni a

3/ aby druhému žalovanému (sdružení CZ.NIC, správce domény nejvyšší úrovně .cz) byla uložena povinnost provést registraci doménového jména „globtour.cz“ ve prospěch žalobkyně.

Podle žalobního tvrzení první žalovaná, tím, že zneužívala doménové jméno „globtour.cz“ při své podnikatelské činnosti, jednala nekalosoutěžně a zasáhla do práv žalobkyně k ochranným známkám a k obchodní firmě. Zdržovací nárok i odstraňovací nárok se opíral o § 53 obchodního zákoníku, neboť mělo jít o nekalé soutěžní jednání první žalované podle § 44 odst. 1 - generální klauzule, podle § 47 - vyvolání nebezpečí záměny a také podle § 50 - zlehčování, dále podle § 12 obchodního zákoníku a podle § 8 odst. 2 zákona o ochranných známkách. Vůči sdružení CZ.NIC uplatnila žalobkyně uložení povinnosti

provést požadovanou změnu v registraci domény „globtour.cz“, neboť podle žalobního tvrzení druhý žalovaný za zneužívání doménového jména „globtour.cz“ také odpovídá a je jedinou osobou (výhradním subjektem, zajišťujícím správu národních domén druhého stupně na území České republiky), která může tento protiprávní stav odstranit.

Rozhodnutí Nejvyššího soudu předcházelo rozhodnutí soudů 1. a 2. stupně. Městský soud v Praze určil, že držitel je povinen zdržet se užívání a nakládání s doménovým jménem globtour.cz, vyjma jeho převodu na žalobkyni a dále že držitel je povinen převést doménové jméno globtour.cz na žalobkyni. Žaloba byla v části, v níž se žalobce domáhal, aby CZ.NIC byla uložena povinnost provést registraci doménového jména globtour.cz ve prospěch žalobkyně, zamítnuta. Odvolacím soudem byl Vrchní soud v Praze, který rozsudek soudu 1. stupně potvrdil až na změnu v nákladech řízení.

Věcně šlo o to, že žalobkyně vlastní ochrannou známku „globtour“ a „globtour Praha s.r.o.“ mimo jiné pro provozování cestovní kanceláře. Sporná doména „globtour.cz“ byla nejprve zaregistrována jinou společností (Globtour Praha s.r.o. – ta dříve vlastnila i ochrannou známku „globtour Praha s.r.o.“), ale v době jejího konkurzu se doména uvolnila (nebyla obnovena) a žalovaná si ji nechala pro sebe zaregistrovat. Tuto doménu přeměrovala na stránky www.zajezdy.cz, kde nabízela dovolenou a zájezdy pro personálně propojenou společnost. Soud prvního i druhého stupně tedy konstatoval, že (pozn. aut.: ačkoli soud zaměňuje pojem registrátor a rejstřík, tedy správce domény nejvyšší úrovně, je smysl z textu rozhodnutí zřejmý):

- Žalobkyně i první žalovaná jsou soutěžiteli, jelikož na svých webových stránkách nabízejí stejné služby
- Došlo k porušování práv k ochranné známce, neboť žalobkyni svědčí právo přednosti z ochranné známky a tudíž první žalovaná (uváděním nabídek zájezdů a dovolené na stránkách www.globtour.cz) její práva porušovala ve smyslu § 8 zák. o ochranných známkách. Na věci nic nemění ani to, že první žalovaná je vlastníkem ochranné známky ve znění též „Globtour“, jelikož tato není chráněna pro služby cestovní kanceláře a uvádění nabídky služeb cestovní kanceláře bylo přerušeno až vydaným předběžným opatřením. Neobstojí tedy námitka, že doménu www.globtour.cz chce první žalovaná využívat pro svoji (jinou) podnikatelskou činnost.
- Na místě je nárok žalobkyně na převod domény přesto, že žalobkyně užívá jiné domény (ckglobtour.cz, glob.cz a globtour.sk). Podle závěru soudu nelze použít

pravidlo, že uživatel internetu je s přesným uvedením složení doménového jména obeznámen a odliší tedy význam drobných odchylek v psaní domény. Klienti jsou tedy užíváním domény globtour.cz mateni.

- První žalovaná změnila až po upozornění žalobkyně na protiprávní jednání svou obchodní firmu tak, že obsahovala slovo GLOBTOUR a podala přihlášku ochranné známky o znění „globtour“ pro jiné výrobky než známka žalobkyně
- První žalovaná mohla svou doménu využívat pro podnikání bez omezení, ale ne tak, aby vyvolávala dojem spojení se žalobkyní tím, že na stránkách www.globtour.cz nabízí prodej též zájezdů a dovolené. Pokud by tomu tak nebylo, požadavek žalobkyně by na místě pravděpodobně nebyl.
- Ačkoli obě obchodní firmy obsahují slovo „globtour“, vzhledem k tomu, že nárok na změnu obchodní firmy nebyl uplatněn, soud se touto otázkou blíže nezabýval.
- K nároku „provést registraci ve prospěch žalobkyně“ soud uvedl, že sporná doména již registrována je a nelze tudíž druhou registraci provést. I kdyby ale žalobkyně správně požadovala převod domény, byla by tato povinnost uložená správci domény .cz nadbytečná, neboť ta má být ukládána držiteli (zde první žalované) a v případě pravomocného rozhodnutí soudu je i na návrh oprávněného v rejstříku domén změna sdružením CZ.NIC (zde druhým žalovaným) provedena bez dalšího.

Vzhledem k tomu, že první žalovaná podala dovolání, zabýval se otázkou i Nejvyšší soud. Nejvyšší soud odmítl dovolání proti výroku, že držitel je povinen převést doménové jméno globtour.cz na žalobkyni, ostatní výroky (včetně zdržovacího nároku) potvrdil. Rozhodnutí dovolacího soudu má v části týkající se rozhodnutí o převodu domény na žalobkyni (odstraňovací nárok) po právní stránce zásadní význam, a to na základě tvrzení žalované, že:

- Rozhodnutím soudu o povinnosti převést doménu došlo k překročení rámce práva na odstranění závadného stavu a
- Současně k zjevnému, hrubému a neodůvodněnému zásahu do práva první žalované vlastnit majetek, které je jí zaručeno článkem 11 LZPS.

Co se týče povinnosti zdržet se užívání, Nejvyšší soud potvrdil věcné závěry o nekalosoutěžním jednání žalované, a proto lze žalobkyni přiznat uplatněný zdržovací nárok. V otázce žalovanou tvrzeného „vlastnictví domén“ Nejvyšší soud konstatuje v souladu s odvolacím soudem, že: „Vzhledem k soukromoprávní povaze smluvně získaného práva

k doménovému jménu (v právním řádu nijak neupravenému), právní teorie jednotně odmítla názor, že právo k doméně je právem vlastnickým, neboť nejde o věc v právním smyslu, jde v podstatě jen o slovní či jinak přijatelné vyjádření kódové technické identifikace počítače, příp. skupiny počítačů v síti. Shodně se smluvními podmínkami, jež přihlašovatel doménového jména ve smluvním vztahu k registrátorovi akceptuje, lze uvažovat o držiteli domény a jejího označení – doménového jména. Neobstojí proto obrana argumentující nedotknutelností vlastnického práva.“ Nejvyšší soud dodává, že pojmu „držitel doménového jména“ se používá i např. v Nařízení Komise (ES) č. 874/2004, dále např. v Pravidlech registrace doménových jmen v ccTLD .cz (bod 1.2.8 Držitel)

Co se týče povinnosti převést doménu, Nejvyšší soud uvádí následující argumenty:

- Ustanovení § 4 odst. 1 zákona o vymáhání práv z průmyslového vlastnictví nelze vyložit tak, že k příkladmo uvedeným možnostem odstranění následků ohrožení nebo porušení práva lze doplnit cokoli dalšího podle libovůle oprávněné osoby, aniž by se přihlédlo k restituční povaze nároku na odstranění závadného stavu. Soud prvního stupně na daný případ neaplikoval ta ustanovení, jimiž by odůvodnil odstraňovací nárok žalobkyně, tj. § 4 odst. 1 zákona o vymáhání práv z průmyslového vlastnictví a § 53 obchodního zákoníku.¹³⁶
- Na doménové jméno v rámci ochrany před nekalou soutěží a práv k ochranným známkám nelze nahlížet jako na nehmotný statek, k němuž se váží absolutní práva (jako např. k ochranné známce nebo k obchodní firmě)
- Právo k doméně není vlastnickým právem (nejde o věc v právním smyslu), ale jde o smluvně získané právo soukromoprávní povahy.
- Nárok na odstranění závadného stavu má směřovat především k obnovení původního (předešlého) stavu. Toho by mělo být dosaženo uložením povinnosti odhlásit u registrátora pro sebe zaregistrovanou doménu a nikoliv nad rámec

¹³⁶ Podle § 4 odst. 1 zák. o vymáhání práv z průmyslového vlastnictví, došlo-li k neoprávněnému zásahu do práv, může se oprávněná osoba domáhat u soudu toho, aby se porušovatel zdržel jednání, jímž dochází k porušení nebo ohrožení práva, a následky ohrožení nebo porušení byly odstraněny, a to zejména

a) stažením výrobků z trhu, jejichž výrobou nebo uvedením na trh nebo skladováním došlo k ohrožení nebo porušení práva,

b) trvalým odstraněním nebo zničením výrobků, jejichž výrobou nebo uvedením na trh nebo skladováním došlo k ohrožení nebo porušení práva,

c) stažením, trvalým odstraněním nebo zničením materiálů, nástrojů a zařízení určených nebo používaných výlučně nebo převážně při činnostech porušujících nebo ohrožujících právo.

Podle § 53 obchodního zákoníku osoby, jejichž práva byla nekalou soutěží porušena nebo ohrožena, mohou se proti rušiteli domáhat, aby se tohoto jednání zdržel a odstranil závadný stav. Dále mohou požadovat přiměřené zadoostiučinění, které může být poskytnuto i v penězích, náhradu škody a vydání bezdůvodného obohacení.

odstraňovacího nároku k rozhodnutí o uložení povinnosti převést doménu na žalobkyni.

- Jestliže žalobkyně držitelkou domény není, ani nikdy nebyla, rozhodnutí soudu, které ukládá žalované povinnost převést na žalobkyni doménu, zcela překračuje limit daný uplatněným odstraňovacím nárokem.
- Vztah mezi osobou, která by chtěla mít doménu zaregistrovanou pro sebe (vlastník ochranné známky, žalobkyně) a mezi držitelem této domény, jenž si nekalosoutěžně doménu zaregistroval a užívá ji (žalovaná), čímž zasahuje do práv jiné osoby (žalobkyně), je vztahem relativním. Odstraňovací nárok nemůže vést k uložení povinnosti převést doménu, neboť doména žádné absolutní (výlučné) právo svému nositeli nezakládá.
- Soudy nesprávně zaměňují rozhodnutí deklaratorní za rozhodnutí konstitutivní (rozhodnutí o změně držitele domény). Konstitutivní rozhodnutí soudu jsou výjimkou a mohou být vydávána pouze v případech, kdy zákon soudu výslovně přiznává oprávnění založit právní poměr (práva a povinnosti) mezi stranami.
- Pokud by v daném případě měl soud určit, komu má náležet právo k doméně (zda žalobkyni nebo žalované), musela by žalobkyně uplatnit žalobu na určení, zda tu právní vztah nebo právo je či není, je-li na tom naléhavý právní zájem

Výše popsané rozhodnutí Nejvyššího soudu nastoluje celou řadu otázek¹³⁷:

1. Proč Nejvyšší soud na jednu stranu odkazuje na Nařízení Komise (ES) č. 874/2004 o doméně .eu (pojem držitel) a na druhou stranu nezohledňuje skutečnost, že podle téhož nařízení se lze domáhat v ADR řízení převodu domény jako nápravného opatření (článek 20 uvedeného Nařízení stanoví: „[...] Odebrání jména domény, a pokud je to nezbytné, jeho následný převod mohou být rovněž provedeny v souladu s rozhodnutím orgánu mimosoudního řešení sporů.“)
2. Jakým způsobem lze zajistit účinnou ochranu práv osob, které se cítí být poškozeny registrací domény, jestliže se mohou domoci pouze zrušením registrace a nemají tak jistotu, že se jim podaří doménu zaregistrovat pro sebe a že nebudou muset vést spor s dalším držitelem, který bude při registraci zrušené domény rychlejší?

¹³⁷ Ty byly mj. předmětem diskuse na semináři „Doménová jména a právo“ pořádaném dne 21.6.2012 sružením CZ.NIC.

3. Může posuzování domény jako smluvně získaného práva znamenat ohrožení hodnoty doménových jmen, která pro řadu podnikatelů mají značný hospodářský význam např. v ocenění jejich majetku?
4. Stačí se u soudu domáhat zdržovacího nároku (povinnost zdržet se užívání domény), nebo je třeba domáhat se i povinnosti zrušit registraci?
5. Jak má v konkrétním případě postupovat sdružení CZ.NIC, které na základě rozsudku doménu převedlo na žalobkyni, když výrok o převodu byl zrušen, ale výrok o povinnosti zdržet se užívání a nakládání s doménou je v právní moci? Má převést doménu zpět žalované a způsobit tak, že začne porušovat výrok soudu (jestliže připustíme, že i prostá registrace domény může být jejím užíváním)?

Ochranná známka a .eu

Sudiště ADR.EU se rovněž zabývalo řadou otázek ohledně ochrany dané ochrannými známkami v případech registrací doménových jmen .eu¹³⁸. Například v souladu s principem registrace platným v českém známkovém právu soud neuznává nároky pouze na základě podaných přihlášek ochranných známek (např. spor o doménové jméno biomark.eu, CAC 1387). Nicméně soud rozhoduje odlišně, pokud byla přihláška ochranné známky již podaná v době registrace doménového jména, zatímco žaloba byla podána až po zápise ochranné známky (např. vivarita.eu, CAC 4099). Nároky rovněž nezakládá ochranná známka, které skončila platnost (např. metzler.eu, CAC 1943). V případě obrazových ochranných známek soud vždy posuzuje, zda tato zakládá práva ke konkrétnímu doménovému jménu (např. bonollo.eu, CAC 1427, nebo siebert.eu, CAC 2680, soud zamítnul, zatímco v případech ask.eu, CAC 2438, nebo haug.eu, CAC 5208, žalobě vyhověl).

Pokud jde o dobu zápisu ochranné známky ve vztahu k registraci doménového jména, existují protichůdné názory. V rozhodnutí shopping.eu (CAC 3257) soud neuznal nárok z ochranné známky zapsané až po registraci doménového jména (výkladem pojmu „přednostní právo“). Nicméně v nedávné době soud rozhodoval odlišně a uznal nároky z ochranné známky, která sice v době registrace doménového jména neexistovala, ale byla zapsaná alespoň v době podání žaloby (např. topreality.eu, CAC 6049) v kombinaci se skutečností, že držitel si doménové jméno zaregistroval bez takových práv (k ochranné známce apod.). „Z hlediska Pravidel ADR a Nařízení ES 874/2004 je nezbytné, aby držitel

¹³⁸ Blíže viz HOEREN, Thomas. Overview of CAC panel views on several questions of the alternative dispute resolution for .eu domain name disputes (dostupné na https://eu.adr.eu/html/en/about_us/news/Handbook_final%20for%20publication.pdf), s.24, [cit. 12. února 2013]

předmětné doménové jméno zejména užíval ke komerčním či nekomerčním účelům, užívání připravoval nebo byl pod uvedeným označením znám. Za situace, kdy tak žalovaný nečinil, resp. neprokázal, že by tak činil, je časová priorita doménového jména před ochrannou známkou z pohledu Pravidel ADR a Nařízení ES 874/2004 nerozhodná.“

Co se týče nezaregistrované ochranné známky, jsou požadavky odlišné v závislosti na národním právu příslušného členského státu. Relevantními právy se stávají, pokud jsou národním právem chráněny, např. ochranná známka založená na zvykovém právu (Velká Británie) nebo firemní logo či užívaná ochranná známka (Dánsko). Příkladem může být spor o doménové jméno copenhagenzoo.eu (CAC 3942)¹³⁹.

5.2 Kolize s názvem státu

Co se týče kolize geografického označení s doménovým jménem, je třeba nejprve připomenout, že v případě TLD .eu měly veřejné subjekty možnost si vyhradit jakékoli geografické označení ještě před spuštěním registrací a dále v prvním období postupné registrace (tzv. Sunrise) mohly zažádat o doménová jména, která odpovídala zeměpisným označením nebo označením původu z titulu přednostních práv k nim¹⁴⁰. Pokud se tak nestalo, musí v případném sporu prokázat, že je označení chráněno evropským nebo komunitárním právem.

koeln2010.eu a stockholm.eu

Příkladem mohou být spory vedené u soudišť ADR.EU o doménová jména koeln2010.eu, kde bylo veřejnému subjektu spravujícímu danou oblast vyhověno a doménové jméno na něj převedeno. Dalším příkladem je stockholm.eu, kde naopak k převodu doménového jména na veřejný subjekt nedošlo. Žalobcem byl veřejný subjekt (Stockholms Stad) spravující hlavní město Švédska Stockholm, žalovaným společnost vlastníci ochrannou známkou ve znění „STOCKH & OLM“. U takové ochranné známky docházelo k přepisu s vynecháním znaku „&“, takže žalovanému bylo zaregistrováno doménové jméno „stockholm.eu“, když žalobce nevyužil svého přednostního práva před spuštěním veřejných registrací.

¹³⁹ Tamtéž

¹⁴⁰ Viz článek 5/2 Nařízení ES č. 733/202 a příloha k Nařízení ES č. 1654/2005. Bylo možné požádat jak o plné označení, tak označení, pod kterým je geografická oblast všeobecně známa.

Žalobce napadl registraci v souladu s článkem 21 Nařízení ES č. 874/2004 jako spekulativní a zneužívající. Podle článku 21.1 „1. Registrované jméno domény může být odebráno vhodným mimosoudním nebo soudním postupem, pokud je totožné se jménem nebo zavádějícím způsobem podobné jménu, pro které existuje takové právo uznané nebo stanovené vnitrostátním právem nebo právem Společenství, jako jsou práva uvedená v čl. 10 odst. 1¹⁴¹, a pokud toto jméno domény:

- a) jeho držitel zaregistroval, aniž by měl na toto jméno právo nebo oprávněný zájem, nebo
- b) bylo zaregistrováno nebo užíváno nikoli v dobré víře.“

Rozhodčí panel uvedl, že mimo výše uvedené dvě možnosti ochrany (vyhrazení před spuštěním registrací a žádosti během tzv. Sunrise period) nemají veřejné subjekty žádnou další zvláštní ochranu. V souladu s tím evropský zákonodárce výslovně povolil třetím osobám, aby si registrovaly geografická označení jako doménová jména pod .eu. Město Stockholm není vlastníkem žádné národní a komunitární ochranné známky ve znění „stockholm“ a rozhodčí soud dospěl k závěru, že neprokázalo ani žádné právo uznané nebo založené národním nebo komunitárním právem na označení podobné nebo identické ke spornému doménovému jménu.

Zde stojí za zmínku úvahy soudu k důkazům, které měli právo stockholmského magistrátu prokázat:

- Vlastnictví obecních společností „Stockholm Event AB“ nebo „Stockholm Hamm AB“ zakládá výlučné právo k označení „Stockholm Event“ nebo „Stockholm Hamm“, nikoli k izolovanému „Stockholm“
- Přestože žalobce doložil, že „Stockholm“ je označení, pod kterým je jím spravovaná oblast obecně známá, nedoložil, že by podle švédského práva bylo označení ekvivalentní např. neregistrované ochranné známce, obchodnímu jménu, označení podniku nebo jinému právu předvídanému zmiňovaným článkem 10.1.

¹⁴¹ Článek 10.1 potom zní: „Držitelé přednostních práv uznaných nebo zřízených vnitrostátním právem nebo právem Společenství a veřejné subjekty jsou způsobilí požádat o registraci jmen domén během období registrace po etapách, než začne všeobecná registrace domény .eu.

„Přednostní práva“ zahrnují mimo jiné registrované vnitrostátní ochranné známky a ochranné známky Společenství, zeměpisná označení nebo označení původu a v případě, že jsou chráněny vnitrostátním právem členského státu, kde jsou v držení: neregistrované ochranné známky, obchodní jména, označení podniků, jména společností, rodinná jména a názvy chráněných literárních a uměleckých děl.

„Veřejné subjekty“ zahrnují: orgány a instituce Společenství, celostátní, regionální a místní vlády, orgány veřejné moci, samosprávné celky, veřejnoprávní organizace a orgány a mezinárodní a mezivládní organizace.

Rozhodčí soud také poukázal na podstatný rozdíl mezi žalobcovým jménem „Stockholms Stad“ a označím „Stockholm“.

Rozhodčí soud připustil, že žalovaný svým přihlášením ochranné známky „STOCKH & OLM“ obešel zmiňované nařízení a lze v tom vidět nedostatek dobré víry. Přesto žalobě nevyhověl, neboť žalobce neprokázal ke spornému označení právo předvídané tímto nařízením. Nařízení totiž nezakládá veřejnému subjektu absolutní právo výhradního vlastnictví domény .eu pro spravované území, ale dává mu významné výhody v porovnání s ostatními zájemci. Těch ale žalobce nevyužil, což vedlo k registraci doménového jména stockholm.eu ve prospěch žalovaného.

tschechische-republik.at

V případě sporu o cizojazyčnou (německou) variantu názvu Česká republika obsaženou v doménových jménech, kterou si zaregistrovala společnost Göbel Werbung GmbH sídlící v Německu, se Česká republika u německé justice domohla toho, aby se v internetových doménách zamezilo komerčnímu zneužívání názvu státu v němčině. Držiteli bylo zakázáno užívání internetových domén s označením tschechische-republik.at, tschechische-republik.ch a tschechische-republik.com. Na webových stránkách s těmito doménami držitel mimo jiné nabízel prodej domén a využíval je pro reklamu ve svém systému hotelových rezervací.¹⁴²

Vrchní berlínský soud v odůvodnění uvedl, že registrace domén nejvyšší úrovně příslušející německojazyčným zemím či mezinárodně užívaným doménám (.de, .at, .ch, .com), nejsou se zřetelem na možné zneužívání jména rozhodující. V případě názvů států, ať už jsou uvedeny v jejich národním jazyce nebo jakékoli jiné řeči, má na doménu druhé úrovně přidělovanou již konkrétním koncovým uživatelům výlučné užívací právo příslušný stát. Soud došel k závěru, že jakýkoli internetový uživatel musí zřetelně poznat, že za názvem státu stojí skutečně stát a nikoli soukromá osoba s komerčními zájmy, což platí pro všechny domény nejvyšší úrovně. Názvy států tedy nelze libovolně, a to ani v tak demokratickém prostředí, jako je internet, používat ke komerčním účelům. Soud uznal, že Česko vystupuje na celém světě jedinečně, ať již pod svým českým oficiálním názvem či v německy mluvící oblasti pod německým překladem svého oficiálního státního názvu a žalobě vyhověl.¹⁴³

¹⁴²Bliže viz http://www.epravo.cz/top/clanky/?pg=9&typ=clanky&s1=1&s2=X&s3=X&s4=X&s5=S&s6=1&m=1&recid_cl=48929 [cit. 10. ledna 2013]

¹⁴³Tamtéž. V případě nesplnění stanovených podmínek majiteli takové domény v SRN hrozí pokuta až 250.000 eur (sedm milionů korun) nebo trest odnětí svobody do šesti měsíců.

5.3 Kolize s názvem právnické osoby

Tento poměrně nový rozsudek přinesl přelomový pohled na povinnosti správce domény nejvyšší úrovně .cz. V současné době případ řeší odvolací soud.

Ministerstvozdravotnictvi.cz

Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 28.11.2012, č.j. 10Cm 35/2010 – 119

V tomto případě se domáhalo Ministerstvo zdravotnictví převedení domény ministerstvozdravotnictvi.cz, která byla registrovaná u sdružení CZ.NIC (první žalovaný) na druhého žalovaného (stávající držitel). Webová stránka provozovaná pod touto doménou sice obsahovala základní informace o žalobci, ale sloužila zejména k propagaci registru dlužníků provozovanému stávajícím držitelem. Měla tedy v běžném návštěvníkovi vzbuzovat falešný dojem, že registr je provozován organizační složkou státu a tím je garantována autentičnost v něm uváděných informací. Žalobce neměl se soukromým projektem registru žádnou spojitost a byl přesvědčen, že jednáním žalovaných došlo k neoprávněné registraci domény a užívání jeho názvu.

Soud nároky Ministerstva zdravotnictví uznal, neboť druhý žalovaný porušil práva žalobce k jeho názvu tím, že ze spekulativních důvodů zaregistroval doménu ve znění ministerstvozdravotnictvi.cz jazykově téměř shodnou s názvem žalujícího ústředního orgánu státní správy. Soud proto uložil sdružení CZ.NIC „provést změnu registrace subjektu držitele doménového jména druhého stupně „ministerstvozdravotnictvi.cz“ registrovaného pod doménovým jménem nejvyššího stupně „cz“ tak, aby jako držitel tohoto doménového jména byl zapsán namísto druhého žalovaného žalobce.“ Zároveň soud uložil druhému žalovanému (stávajícímu držiteli) sporného doménového jména povinnost zdržet se jakékoliv dispozice s ním včetně jeho opakovaného nabytí a převést jej na žalobce.

Soud opřel své rozhodnutí o ustanovení § 19b odst. 2 občanského zákoníku, podle kterého je před neoprávněným zásahem chráněn název právnické osoby a právnická osoba, jejíž název byl neoprávněně použit, se může u soudu domáhat, aby se narušitel zdržel takového jednání, odstranil závadný stav a případně zaplatil přiměřené zadostiučinění. Soud konstatoval, že je všeobecně známou skutečností, že součástí názvu žalobce jsou slova „ministerstvo zdravotnictví“ tvořící sporné doménové jméno. Přestože je žalovaný zahraniční právnickou osobou, jsou webové stránky provozované pod předmětnou doménou celé v českém jazyce a nelze tedy předpokládat, že by ze strany žalovaného došlo k registraci domény náhodně či v dobré víře. Stránky provozované pod předmětnou doménou, ač prezentují zejména soukromý projekt registru dlužníků, záměrně v uživateli internetu

vzbuzují dojem, že se jedná o oficiální stránky žalobce, což je umocněno skutečností, že se zde nacházejí mj. fotografie sídla žalobce, jakož i kontakty na něj (adresa, číslo telefonu a faxu, e-mailová adresa, úřední hodiny) a oblast jeho působnosti. Dále nebyl tvrzen ani prokázán žádný relevantní důvod, pro který by druhý žalovaný mohl nárokovat práva k názvu žalobce. Soud tedy dospěl k závěru, že druhý žalovaný užívá předmětnou doménu neoprávněně se záměrem parazitovat na pověsti a jménu žalobce a vzbudit v návštěvnicích webové stránky falešný dojem, že registr zde propagovaný je provozován žalobcem jako organizační složkou státu a tím je garantována autentičnost v něm uváděných informací.

V tomto rozhodnutí soud vyjádřil nezvyklé stanovisko k povinnostem sdružení CZ.NIC coby správce domény nejvyšší úrovně .cz při registraci. To v souladu se svými předpisy nekontroluje, zda domény porušují práva jiných subjektů, což po něm ani nelze spravedlivě požadovat. Povinnost zajistit, aby registrované domény neporušovaly práva třetích osob, mají žadatelé o registraci¹⁴⁴. Veškerá činnost při registraci probíhá automatizovaně elektronickými prostředky bez aktivních zásahů sdružení a proces trvá několik vteřin. CZ.NIC tedy nenese odpovědnost za porušení práv žalobce a v tomto sporu vyjádřil přesvědčení, že není pasivně legitimován. S tímto stanoviskem soud nesouhlasil a uvedl, že by CZ.NIC měl při registraci domén provádět alespoň minimální kontrolu. Tuto povinnost odvozuje z obecné prevenční povinnosti podle § 415 občanského zákoníku, která ukládá každému (bez ohledu na to, zda se jedná o fyzickou osobu, obchodní společnost či zájmové sdružení) si počínat tak, aby nedocházelo ke škodám. Ve svém rozhodnutí soud uvedl: „Za situace, kdy první žalovaný zaregistroval zahraniční právnické osobě doménu ve znění ministerstvozdravotnictvi.cz, která je na první pohled, i pro žáka základní školy, který se sotva naučil číst, doménou mající konotaci k žalobci, nelze shledat, že by první žalovaný své obecné prevenční povinnosti dostál. [...] Žádný žadatel nemá nárok na registraci Domény v podobě zjevně parazitující či jinak zasahující do práv třetích osob.“ Podle závěrů soudu lze běžnou míru opatrnosti požadovat po každém a nejedná se o žádné omezování svobody na internetu. Nikdo se totiž nemůže domnívat, že by žadatel o registraci zvolil doménu foneticky zcela odpovídající jednomu z ministerstev s poctivými úmysly. Soud tedy dovodil pasivní legitimaci sdružení CZ.NIC i z titulu odpovědnosti za škodu – jako subjekt, který porušil svoji prevenční povinnost vyplývající z ustanovení § 415 občanského zákoníku, a je povinen uvést protiprávní stav do stavu před neoprávněným zásahem druhého žalovaného do názvu žalobce

¹⁴⁴ Což také soud zjistil z Pravidel registrace doménových jmen (v článku 13. 3): „První žalovaný prohlašuje, že při registraci nezjišťuje oprávněnost žádosti z hlediska práv nebo oprávněných zájmů třetích osob a v článku 13. 5. se zříká jakékoliv odpovědnosti plynoucí ze zneužití registrovaných domén.“

(§ 442 odst. 2 občanského zákoníku). Městský soud v Praze sice konstatoval, že první žalovaný je „povinen uvést protiprávní stav do stavu před neoprávněným zásahem druhého žalovaného do názvu žalobce“, přitom vedle povinnosti uhradit žalobci náhradu nákladů řízení soud CZ.NIC uložil pouze povinnost „provést změnu registrace subjektu držitele doménového jména druhého stupně „ministerstvozdravotnictvi.cz“ (...) tak, aby jako držitel tohoto doménového jména byl zapsán namísto druhého žalovaného žalobce“. Tuto soudem stanovenou povinností přitom nelze považovat za uvedení protiprávního stavu do stavu před neoprávněným zásahem druhého žalovaného do názvu žalobce, neboť žalobce v minulosti takovým držitelem nikdy nebyl. Uložení povinnosti provést změnu registrace Doménového jména tak, aby jako jeho držitel byl zaregistrován žalobce, tak nedochází k návratu do stavu před protiprávním zásahem druhého žalovaného. Zde by tedy bylo možné hledat záměnu konstitutivního a deklaratorního rozhodnutí, na které poukazoval dovolací soud v modelovém případě „globtour.cz“ popsaném výše.

Zajímavým momentem je skutečnost, že přesto, že se žalobce náhrady škody po prvním žalovaném nedomáhal, Městský soud v Praze o údajnou odpovědnost prvního žalovaného za škodu způsobenou žalobci, resp. o údajné porušení obecné prevenční povinnosti prvním žalovaným vůči žalobci, opřel své závěry o pasivní legitimaci prvního žalovaného i závěry o odpovědnosti prvního žalovaného za porušení práv žalobce na ochranu jeho názvu.

Nakonec stojí za zmínku, že podle databáze WHOIS na stránkách CZ.NIC (<http://www.nic.cz/whois/>) bylo doménové jméno ministerstvozdravotnictvi.cz volné až do 26.03.2006. Pokud si ústřední orgán státní správy doménu nezaregistroval za více než 13 let existence české národní domény, nabízí se otázka, zda to není on, kdo porušil obecnou prevenční povinnost a zda si počínal tak, aby nedocházelo ke škodám.

Tento rozsudek Městského soudu v Praze na správce registru doménových jmen v doméně nejvyšší úrovně .cz klade takové nároky, které nevyplývají nejen z českých, ale ani z unijních právních předpisů, které by bylo možné použít na základě analogie (viz kapitola 4.3).

Název právnické osoby a .eu

Název právnické osoby je platným relevantním právem a sudiště ADR.EU je jako takové uznává. V některých případech uspěly i nároky založené na části názvu právnické osoby, který byl chráněn národním právem, nebo zkratku názvu obchodní společnosti

vzhledem k širokému chápání pojmu obchodní jméno v mnohých evropských zemích (např. bpsc.eu, CAC 2494, nebo gibel.eu, CAC 3285).¹⁴⁵

Závěrem lze shrnout, že registrace doménového jména jazykově téměř shodného s názvem jiné právnické osoby spolu s provozováním obsahu webových stránek pod tímto doménovým jménem vzbuzujícím dojem, že se jedná o oficiální stránky žalobce a spolu s chybějícím legitimním důvodem, pro který by stávající držitel mohl nárokovat práva k označení obsaženému v doménovém jménu je neoprávněným zásahem do názvu právnické osoby podle § 19b odst. 2 občanského zákoníku.

5.4 Kolize s druhovým označením

V některých pramenech a judikatuře národních soudů členských zemí EU se lze setkat s názorem, že registrace a užívání doménového jména založeného na druhovém pojmenování výrobku nebo služby je protiprávní z důvodu vyloučení ostatních subjektů - soutěžitelů - z užívání takové domény. Případně je protiprávnost dále shledávána v riziku klamání uživatelů internetu (soutěžitelů nebo spotřebitelů) ohledně poskytovatele výrobků a služeb, pod takovou doménou nabízených.¹⁴⁶ Ve světle této argumentace by se nekalosoutěžního jednání dopouštěl např. držitel doménových jmen jako pneu.cz, detskalekarka.cz nebo zmrzlina.cz.

Skutečnost, že se jedná o problematiku komplikovanou a nejednoznačnou, ukazuje i protichůdná zahraniční judikatura. Německé soudy rozhodly v jediném roce ve dvou případech zcela odlišně.

V prvním případě rozhodoval Zemský soud v Mnichově v roce 2001 o žalobě proti advokátní kanceláři, která si zaregistrovala doménu „rechtsanwalte.de“ (tedy „advokati.de“), a tento výraz užívala výhradně v rámci domény pro účely nabídky svých služeb na internetu. Soud žalobě vyhověl, když shledal užívání této domény k nabídce právních služeb v rozporu s německou právní úpravou nekalé soutěže, a konstatoval, že takové užívání domény, obsahující generický název zboží nebo služeb, brání ostatním soutěžitelům v témže oboru nabízet rovnocenně své služby uživatelům internetu, protože tito uživatelé jsou při zadání

¹⁴⁵ Blíže viz HOEREN, Thomas. Overview of CAC panel views on several questions of the alternative dispute resolution for .eu domain name disputes (dostupné na https://eu.adr.eu/html/en/about_us/news/Handbook_final%20for%20publication.pdf), s.24, [cit. 12. února 2013]

¹⁴⁶ Blíže viz MALIŠ, Petr. *Je užívání druhově pojmenované domény nekalou soutěží?* [online]. pravoit.cz. 7. listopadu 2010 [cit. 11. února 2013]. Dostupné na <<http://www.pravoit.cz/article/je-uzivani-druhove-pojmenovane-domeny-nekalou-soutezi>>.

tohoto obecného pojmu (v tomto případě „rechtsanwalte“) do jakéhokoli vyhledávání nasměrování v první řadě právě na držitele domény obsahující obecné pojmenování.

Ve druhém případě rozhodoval Spolkový soudní dvůr ve věci žaloby na držitele domény „Mitwohnenzentrale.de“, zprostředkovatele krátkodobého ubytování v zařízených domech a bytech. Konkurent držitele podal žalobu odůvodněnou argumentem usurpování obecného pojmenování pro účely získání neoprávněné výhody před ostatními soutěžiteli. Poté, co soudy prvního a druhého stupně postupně žalobě vyhověly a přidaly se tak k argumentaci Zemského soudu v Mnichově, prezentované ve věci „rechtsanwalte.de“, Spolkový soudní dvůr rozhodl odlišně a žalobu zamítnul. Soud v rozhodnutí řešil, zda registrace domény protiprávním způsobem omezila marketingové možnosti ostatních soutěžitelů, přičemž dospěl k závěru, že nikoliv. Soud rovněž odmítl žalobcovu tvrzení, podle něhož jsou díky sporné doméně uživatelé, hledající krátkodobé ubytování v soukromí, nasměrování výhradně na stránky žalovaného, držitele sporné domény. Dle závěru soudu pouhá snaha nasměrovat spotřebitele ke službám určitého konkrétního subjektu, a užití legálních prostředků (jakým registrace domény bezpochyby je) k tomuto účelu, nepostačují k tomu, aby takové jednání bylo možno považovat za nekalosoutěžní. K nekalosoutěžnímu jednání dochází dle soudu v případech, kdy podnikatel činí kroky k tomu, aby vstoupil mezi spotřebitele a jiného soutěžitele. Výběr domény však za takovou intervenci považovat nelze. Soud rovněž konstatoval, že lze předpokládat vědomí uživatelů o rizicích spojených s vyhledáváním přímým zadáním druhového slova, a riziko jejich uvedení v omyl nebo nevědomého nasměrování pod nežádoucí doménu je minimální. Dle soudu by bylo možno za protiprávní považovat takové jednání, kdy by subjekt vedle jedné generické nebo národní domény registroval i několik dalších domén stejného řádu a stejného znění. Takové jednání by skutečně mohlo vyvolávat dojem, že držitel těchto domén je jediným poskytovatelem výrobků nebo služeb, pod touto doménou nabízených, a tudíž by mohlo být považováno za nekalosoutěžní. Takový závěr by však vyžadoval důkladné posouzení rozlišovacích schopností průměrného spotřebitele v daném oboru.¹⁴⁷

Co se týče situace v tuzemsku, pak odpůrci registrace druhovým doménovým jmen uvádějí argumentaci spojenou s registrací a užíváním ochranných známek. Ty se vztahují ke konkrétním výrobkům a službám, takže jednou z překážek způsobilosti zápisu je chybějící rozlišovací způsobilost podle §4 zákona o ochranných známkách. Druhové pojmenování totiž není schopno od sebe odlišit výrobky nebo služby jednotlivých subjektů, neplní tedy

¹⁴⁷ Tamtéž

rozlišovací funkci a nemůže být jako ochranná známka zapsáno. V případě doménového jména je registrace možná, pokud se alespoň v jednom znaku odlišuje od jakékoli jiné domény druhé úrovně. Zcela zásadní odlišnost mezi funkcí ochranné známky a domény spočívá v tom, že zatímco známka zaručuje svému vlastníku kompletní a bezvýjimečnou ochranu pro takto registrované označení pro výrobky a služby uvedené v zatřídění na celém teritoriálně vymezeném trhu, doména zaručuje ochranu pouze v prostředí internetu, a žádným způsobem nezakládá svému držiteli právo požadovat od ostatních subjektů, aby uvedené označení na trhu nepoužívaly.¹⁴⁸

Touto problematikou se zabývaly i soudy členských zemí jako v případě sporu o doménové jméno reifen.eu (německy „pneumatiky“), kdy rakouský Oberster Gerichtshof předložil předběžnou otázku ESD. Advocate-General k případu zaujal následující stanovisko, z kterého jsou níže uvedeny myšlenky podstatné pro zkoumání kolize doménových jmen s druhovými názvy¹⁴⁹.

Žalobkyně provozovala internetové portály a prodávala výrobky na této síti. Aby mohla v první části registrace po etapách registrovat domény s koncovkou .eu, úspěšně požádala u švédského rejstříku ochranných známek o registraci celkem 33 druhových pojmů jako ochranných známek, a to vždy s použitím zvláštního znaku „&“ před a po, resp. mezi jednotlivými písmeny. Byla jí zapsána slovní ochranná známka „& R & E & I & F & E & N &“ do mezinárodní třídy 9 (bezpečnostní pásy). Žalovaný byl majitelem slovní ochranné známky „Reifen“, přihlášené u úřadu pro ochranné známky zemí Beneluxu a později ochranné známky Společenství, obě pro třídy 03 (prací a bělicí prostředky; čisticí prostředky, zejména čisticí prostředky na okenní tabule obsahující nanočástice) a 35 (služby na podporu prodeje takovýchto čisticích prostředků). Žalovaný napadl registraci domény „www.reifen.eu“ pro žalobkyni u českého rozhodčího soudu, který jeho stížnosti vyhověl a odebral žalobkyni doménu „reifen“ a přenesl ji na žalovaného. Soud dospěl k názoru, že znak „&“, který je obsažen v ochranné známce, nemá být odstraněn, nýbrž přepsán. Žalobkyně v řadě případů zjevně chtěla obejít technická pravidla čl. 11 druhého pododstavce nařízení (ES) č. 874/2004. Z tohoto důvodu proto při registraci sporné domény nebyla v dobré víře. Žalobkyně nato podala u vnitrostátního soudu žalobu, ve které se domáhá určení, že jí sporné doménové jméno nemá být odebráno.

¹⁴⁸ Tamtéž

¹⁴⁹ Blíže viz Advocate-General opinion <http://eur-lex.europa.eu/Notice.do?mode=dbl&lng1=cs,cs&lang=&lng2=cs,da,de,el,en,es,fi,fr,it,lv,nl,pt,ro,sl,sv,&val=507614:cs>, zejména čl. 26, 27, 106, 107, 108, 117 a 118 [cit. 10. ledna 2013]

Advocate-General ve svém názoru uvedl, že zápis slovní ochranné známky vycházející z němčiny ve Švédsku, které není německy mluvící zemí, zasluhuje zvláštní pozornost. Tento faktor totiž může prokázat, že ochranná známka splňovala pouze pomocnou, ale nezbytnou funkci s cílem získat jméno domény. Pokud by jednání žalobkyně bylo poctivé, bývala by si nemohla zapsat ochrannou známku „Reifen“ v německy mluvící zemi, jelikož druhová slovní označení postrádají rozlišovací způsobilost, zejména pokud jsou popisná. Přitom právě v této zemi by ochrana ochrannou známkou uspokojila potřeby jejího majitele, jelikož trh, na kterém působí, tedy trh s pneumatikami, je podle předkládajícího soudu omezen na německy mluvící země. Druhová jména ovšem nejsou vyloučena z doménových rejstříků „.de“ nebo „.at“, stejně jako nejsou vyloučena z rejstříku „.eu“¹⁵⁰. Jelikož žalobkyně nemohla získat zápis druhové ochranné známky „Reifen“ pro německy mluvící trh, kde chtěla rozvinout svou činnost, musela by počkat na zahájení etapy zvané „landrush“, aby se mohla pokusit získat jméno domény v rovném postavení s ostatními osobami, které by o totéž jméno měly zájem, s uplatněním zásady „kdo dřív přijde, je dřív na řadě“.

Advocate-General shrnul, že jednotlivé kroky podniknuté žalobkyní představují články řetězu, na jehož konci je registrace jména domény. Přestože jsou všechny tyto kroky, posuzovány odděleně, formálně platné, proces ve svém celku dává tušit úmysl obejít ustanovení nařízení prostřednictvím ochranné známky, kterou žalobkyně potřebuje pouze k tomu, aby mohla využít první části registrace jmen domén. Takovým jednáním žalobkyně získá výhodu vůči jiným zájemcům o téže jméno domény, které je navíc druhovým jménem v němčině, kterou by nezískala, pokud by jednala poctivě. Svým zneužívajícím chováním totiž brání ostatním zájemcům, aby se účastnili na přidělování jména domény podle pravidla „kdo první přijde, je první na řadě“. Akceptovat toto chování coby „geniální tah“ by znamenalo nahradit závod v rychlosti závodem ve vynalézavosti, ve kterém vítězí ten, kdo najde nejvýhodnější zkratku, v rozporu se samotným duchem nařízení.

Závěrem lze říci, že ačkoli tedy registrace druhových doménových jmen nebude bez limitu (viz zejména úvahy soudu ve výše popsané věci „Mitwohzentrale.de“ o vstupu mezi spotřebitele a jiného soutěžitele a názor Advocate-General ve věci „Reifen.eu“ o zneužívající registraci ochranné známky pro účely registrace druhového doménového jména), nejedná se a

¹⁵⁰ Advocate-General uvádí, že je potřeba zaznamenat některé rozdíly ve vnitrostátním právu; v samotném Rakousku judikatura zmírila původní nedůvěru vůči slučitelnosti registrace druhových pojmů jako jmen domén s dobrou vírou, oproti tomu španělské právo výslovně zákonem zakazuje registraci druhových pojmů označujících výrobky, služby, podniky, oblasti činnosti, profese, náboženství atd., v Itálii oproti tomu není registrace druhových pojmů zakázána zákonem, ale judikatura spíše rovněž vede k zákazu, alespoň částečnému, ve Francii a ve Spojeném království patrně neexistuje žádný zákaz registrace druhových jmen domén.

priori o protiprávní jednání, případy je nutné posuzovat jednotlivě a průměrný uživatel si je zřejmě vědom principů vyhledávání a základní práce s internetem.

5.5 Kolize s osobnostními právy

Kadran.cz

Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 21. prosince 2006, č.j. 30 Cdo 3070/2006

Jednalo se o rozhodnutí Nejvyššího soudu ve věci neoprávněného zásahu do osobnostních práv ve smyslu ustanovení § 11 a § 13 občanského zákoníku ohledně zásahu do osobnostních práv dvou fyzických osob, společníků společnosti Kadran s.r.o. Žalovaná obchodní společnost zřídila internetovou doménu „kadran.cz“, kam umístila urážlivý text v německém jazyce s připojenou „lascivní“ karikaturou.

Odvolací soud poukázal na skutečnost, kdy k zásahu byl užit internet, který je určen k celosvětové komunikaci – proto i objektivní míra ohrožení soukromí, cti a důstojnosti žalobců je značná a nepochybně vyšší, než pokud by k šíření informace došlo jiným, lokálně omezeným, informačním prostředkem. Rovněž okolnosti, za nichž k porušení práva žalobců došlo (mimořádná vulgárnost textu ve spojení s pornografickým obrázkem), byly podle názoru odvolacího soudu objektivně schopné způsobit na právech žalobců závažnou újmu, protože dotčení cti, důstojnosti a soukromí by objektivně nesla jako závažné u takového zásahu každá fyzická osoba. Současně soud přihlédl i k době, po kterou byla předmětná stránka na doméně žalované umístěna.

Nejvyšší soud sdílel závěr učiněný odvolacím soudem, že zásah, který byl předmětem sporu, vzhledem k vulgárnosti a použitému pornografickému vyobrazení, by objektivně musela jako závažný vnímat každá fyzická osoba v postavení žalobců. Nelze pominout, že pocitování nemajetkové újmy, spočívající ve snížení důstojnosti fyzické osoby nebo její vážnosti ve společnosti je třeba vždy hodnotit objektivně s přihlédnutím ke konkrétní situaci, za které k neoprávněnému zásahu došlo (jde o tzv. konkrétní uplatnění objektivního kritéria), jakož i k osobě postižené fyzické osoby, zejména k jejímu věku a jejímu postavení (tzv. diferencované uplatnění objektivního kritéria). Uplatnění konkrétního a diferencovaného objektivního hodnocení znamená, že o snížení důstojnosti postižené fyzické osoby, resp. její vážnosti ve společnosti půjde tam, kde za konkrétní situace, za které k neoprávněnému zásahu do osobnosti fyzické osoby došlo, jakož i s přihlédnutím k dotčené fyzické osobě lze spolehlivě dovodit, že by nastalou nemajetkovou újmu vzhledem k intenzitě a trvání nepříznivého následku spočívajícího ve snížení její důstojnosti či vážnosti ve společnosti

pocit'ovala jako závažnou zpravidla každá fyzická osoba nacházející se na místě a v postavení postižené fyzické osoby.

Soudy tedy dovodily, že pokud jsou zásahy do osobnostních práv prováděné prostřednictvím internetu, který je určen k celosvětové komunikaci, pak objektivní míra ohrožení soukromí, cti a důstojnosti žalobců je značná a nepochybně vyšší, než pokud by k šíření informace došlo jiným, lokálně omezeným, informačním prostředkem. Ačkoliv je pro útočníka použití internetu jako prostředku k zásahu do osobnostních práv velice jednoduché a relativně levné, mohou být následky, ale také sankce, vyšší¹⁵¹.

Paroubek.eu

Doménu s názvem shodným s příjmením bývalého předsedy politické strany ČSSD si zaregistrovala v dubnu 2006 společnost Deredes, která se zabývá vymáháním dluhů a odkupováním pohledávek patřící spekulantovi s doménami. Na stránky www.paroubek.eu umístila žalovaná v době předvolebních mítínek do Evropského parlamentu výzvu k protestům na sociálnědemokratických setkáních vrháním vajíček.

Městský soud v Praze vydal předběžné opatření, na jehož základě žalovaná nesměla s doménou nakládat, pouze ji převést na předsedu ČSSD, což odmítla. Později byl v této věci uzavřen smír vzhledem k názoru soudu, že by pravděpodobně vyhověl žalobci. Tento vcelku jednoznačný a mediálně známý spor, který řešil Městský soud v Praze, skončil smírem, v jehož rámci bylo doménové jméno převedeno na žalobce. Z tohoto případu lze shrnout, že je jednoznačně nepřipustné registrovat doménu shodnou se jménem fyzické osoby a používat ji ke zveřejnění obsahu vyzývajícímu k útokům na ni.

Kinski-klaus.de

Jedná se o použití doménového jména zemřelé osoby v Německu. Ve svém rozhodnutí ze dne 5. října 2006 č. 277/03 rozhodl Spolkový soudní dvůr ve věci nároku na náhradu škody, která měla být způsobena neoprávněným užíváním doménového jména kinski-klaus.de. Žalobci byli pozůstalí umělce jménem Klaus Nakszynski, který zemřel v roce 1991 a je znám pod svým uměleckým pseudonymem Klaus Kinski. Žalovaní, kteří ke jmenovanému umělci nebyli v žádném příbuzenském a ani smluvním vztahu, zaregistrovali pod svým jménem doménové jméno kinski-klaus.de a pomocí webové stránky, která s touto

¹⁵¹ Blíže viz OTEVŘEL, Petr. *Rozhodnutí Nejvyššího soudu – Kadran*. [online]. pravoit.cz, 13. dubna 2007 [cit. 10. ledna 2012]. Dostupné na <<http://www.pravoit.cz/article/rozhodnuti-nejvyssiho-soudu-kadran>>

doménou souvisela, propagovali výstavu o Klausu Kinském, kterou sami pořádali. Žalobci vyzývali žalované, aby přestali výše uvedené doménové jméno užívat, neboť dle jejich názoru zasáhli do jejich absolutního práva „tržně nakládat“ s postmortálními osobnostními právy Klause Kinski. Samotnou žalobou se pak domáhali náhrady škody spočívající ve vynaložených nákladech na upomínání a vyzývání žalovaných, ale neuspěli v žádné instanci včetně dovolání u Spolkového soudního dvora. Ten se vyslovil, že při porušení postmortálních osobnostních práv, které mají i majetkovou složku, může obecně dědicům vzniknout nárok na náhradu škody. Avšak majetková složka postmortálních osobnostních práv nevyhrazuje dědicům stejná práva jako právo k duševnímu vlastnictví, konkrétně pak právo autorské. Oprávnění dědiců pramenící z majetkové složky postmortálních osobnostních práv se odvozují od zemřelého jakožto nositele osobnostních práv a nemohou být použity v rozporu s jeho pravděpodobnou vůlí. Tato oprávnění by naopak neměla umožňovat kontrolovat a řídit nakládání s údaji o životě a díle zemřelé osoby. Navíc v tomto případě není se jménem Klause Kinski nakládáno způsobem, který by byl v rozporu s jeho zájmy, neboť se jedná o propagaci výstavy věnované jeho osobě.

Porušení majetkové složky postmortálních osobnostních práv by mohlo být konstatováno až po důkladném zvážení závažnosti porušení, zejména pokud by se jednalo o zásah do základních práv jako je svoboda vyjadřování (čl. 5 odst. 1 Základního zákona), což se v tomto případě nestalo. V daném případě se nemůže dle Spolkového soudního dvora jednat o zásah do majetkové složky postmortálních osobnostních práv už proto, že tato ochrana vypršela dle § 22 německého autorského zákona 10 let po smrti Klause Kinskiho. Spolkový soudní dvůr tedy vztáhl ustanovení uvedeného § 22, které se vztahuje primárně na práva k podobizně, i na majetkovou složku postmortálních osobnostních práv. Stanovení zákonné doby na ochranu práva k podobizně má být zárukou právní jistoty, že po uplynutí 10-ti leté lhůty od smrti určité významné osoby se může veřejnost volně zabývat osobností a dílem této osoby.

Jelikož je v tomto případě právo k podobizně podobné jako majetkové složky postmortálních osobnostních práv, lze ustanovení zmíněného § 22 vztáhnout i na případ používání doménového jména odvozeného ze jména zemřelé osoby.

Lze tedy shrnout, že registrace doménového jména a provozování související webové prezentace o fyzické osobě bez jejího souhlasu či souhlasu oprávněných dědiců není samo o sobě zásahem do osobnostních práv. Oprávnění dědiců pramenící z majetkové složky postmortálních osobnostních práv by podle Spolkového soudního dvora neměla umožňovat

kontrolovat a řídit nakládání s údaji o životě a díle zemřelé osoby. Když navíc v tomto případě není se jménem Klause Kinski nakládáno způsobem, který by byl v rozporu s jeho zájmy, neboť se jedná o propagaci výstavy věnované jeho osobě¹⁵².

Fanouškovské stránky

S problematikou zásahu do osobnostních a jiných práv registrací doménového jména a provozováním související webové prezentace je spojen i fenomén tzv. fanouškovských stránek.

Existuje rozhodnutí¹⁵³ sudiště ADR.EU ve věci sporů o doménová jména .eu k této problematice, které je v souladu s rozhodovací praxí Světové organizace duševního vlastnictví (WIPO) ve věci sporů o generická doménová jména.¹⁵⁴ Podle těchto rozhodnutí může být legitimním i užití chráněného označení v doménovém jméně, jestliže se jedná o tzv. fanouškovské stránky (tzv. „fan sites“), a to za podmínky, že se jedná o aktivní funkční fanouškovské stránky, jednoznačně odlišitelné od oficiálních stránek dotčeného subjektu a nemající komerční povahu.

Z tohoto dovození legitimní registrace doménového jména obsahujícího chráněné označení jiného subjektu pro účely provozování fanouškovských stránek také vyplývá, že spory o registrace lze někdy rozhodnout až na základě posouzení obsahu webových stránek provozovaných pod danou doménou, tedy nikoli pouze na základě registrace.

¹⁵² Blíže viz BRODEC, Jan: Rozsudek Spolkového soudního dvora ve věci doménového jména kinski-klaus.de [online]. itpravo.cz, 31. října 2006 [cit. 10. února 2012]. Dostupné na < <http://www.itpravo.cz/index.shtml?x=1928733>>

¹⁵³ Henri-Lloyd Ltd. vs. MinisoftLda, CAC 2806, <henrilloyd.eu>

¹⁵⁴ Blíže viz HOEREN, Thomas. Overview of CAC panel views on several questions of the alternative dispute resolution for .eu domain name disputes (dostupné na https://eu.adr.eu/html/en/about_us/news/Handbook_final%20for%20publication.pdf), s. 35 [cit. 12. února 2013]

Závěr

Jakékoli doménové jméno může být na celém světě přiděleno pouze jednomu držiteli, přičemž registrace domén u většiny TLD včetně .cz a .eu probíhá automaticky elektronicky a vychází čistě z principu přednosti (tzv. „first come, first served“) bez zkoumání existence jiných práv k takovému doménovému jménu. Vzhledem k tomu, že je každá doména jedinečná a může být přidělena pouze jednomu držiteli, nepřipadá v úvahu spor dvou držitelů téže domény. Spory ale mohou vzniknout v případě registrace či užívání doménového jména ve vztahu ke třetím osobám. Vzhledem k chybějící výslovné právní úpravě doménových jmen je v konkrétním případě třeba vždy nejprve analyzovat obecnou právní úpravu a následně prověřit úpravu právních oblastí, které lze nejčastěji v případě doménových sporů využít. V praxi to jsou ustanovení týkající se zejména ochrany ochranných známek, osobnostních práv, obchodní firmy, autorskoprávní či ochrany hospodářské soutěže.

Doménové jméno může často kolidovat s ochrannou známkou. Tato kolize však přichází v úvahu jen u ochranných známek tvořených slovy, písmeny a číslicemi. Pro případnou kolizi s doménou bude rozhodující skutečnost, zda je doména užívána pro nabízení stejné kategorie výrobků či služeb, pro kterou je ochranná známka zaregistrována. Samotnou registrací ochranné známky automaticky nevzniká právo na doménové jméno shodného označení (a naopak).

Nároky, které lze uplatnit vůči osobě, která zaregistrovala nebo užívala doménové jméno porušující práva jiných osob, jsou následující:

- Zdržet se nebo upustit od jednání, kterým k porušení dochází
- Odstranit následky takového jednání
- Poskytnout přiměřené zadostiučinění (omluvou, zveřejněním rozhodnutí)
- Poskytnout přiměřené zadostiučinění v penězích
- Vydat bezdůvodné obohacení
- Zaplatit náhradu škody

Při posuzování práv k doménovým jménům je třeba také zohlednit časový aspekt. Striktní ochrana má smysl především při spouštění registrací v určité TLD. Nyní, mnohdy po 20 letech fungování jednotlivých TLD pokud je nějaká doména volná k registraci, je nutné zohlednit princip „first come, first served“, ostatní zájemci či soutěžitelé měli mnoho času si doménu registrovat. Pokud tak neučinili, je třeba posoudit, zda o svá práva náležitě pečují.

V době zpracovávání této diplomové práce jsme oslavili miliontou doménu .cz a v růstu pokračuje i evropská .eu, která brzy překročí tři a tři čtvrtě milionu. Zejména úctyhodný nárůst registrací .cz vede k úvaze, zda za situace, kdy na každého desátého Čecha připadá jedna .cz registrace, nepřistoupit k vyjasnění povahy práv spojených s doménovými jmény například speciální právní úpravou. Na jednu stranu by to přispělo k právní jistotě a zabránilo protichůdné judikatuře (např. ve věci odpovědnosti CZ.NIC coby správce TLD .cz nebo ve věci nuceného převodu doménového jména, který je často v rámci ochrany práv oprávněného nařizován držiteli doménového jména, které je ve střetu s právy oprávněného). Na druhou stranu lze mnohdy aplikovat stávající obecná ustanovení přímo či je aplikovat interpretací včetně analogického použití předpisů sekundárního evropského práva.

Vyjasnění rozsahu a omezení odpovědnosti musí být ve světle očekávaného soudního rozhodnutí ve věci sporné domény ministerstvospravedlnosti.cz pečlivě zváženo. Soud prvního stupně uvedl, že sdružení CZ.NIC by mělo provádět kontrolu registrací předem a dostát tím své obecné prevenční povinnosti uložené občanským zákoníkem. To nastoluje několik problémů. Kontrolu zjevného porušení práv třetích osob uloženou soudem ve sporu o doménové jméno ministerstvozdravotnictvi.cz, jak vyplývá z odvolání podaného sdružením CZ.NIC, by bylo možné provádět pouze „ručně“, nikoli automaticky (technické prostředky neumožňují hodnotit „zjevnost“ porušení práv). Navíc organizační opatření k „ruční“ kontrole registrací ve svém důsledku může vést k omezení principu „first come, first served“. Lze si totiž představit, že správce domény .cz obdrží dvě žádosti o jedno doménové jméno současně a v případě vyhovění jedné z nich, může neúspěšný uchazeč rozhodnutí napadnout, nicméně mezitím by již mohla být registrace provedena na jiný subjekt. To by ve svém důsledku mohlo vést ke způsobení škody více subjektům. Dále by CZ.NIC musel vykonávat autoritativní rozhodnutí bez možnosti opravného prostředku (případně s opravným prostředkem ve správním soudnictví). Okruh nároků, které mohou žadatelům o registraci doménového jména svědčit, je přitom velmi široký a zahrnuje nároky z práv k ochranným známkám, názvům právnických osob, autorskoprávní nároky, nároky na ochranu před nekalosoutěžním jednáním apod. I zákon o ochranných známkách počítá s principem, dle kterého nejprve dojde k přihlášce, případně zápisu ochranné známky, a poté je možné přihlášku napadnout ve správním či soudním řízení. Ve valné většině zemí byl akceptován princip, že nejprve je provedena registrace doménového jména a teprve poté se, na základě podnětu dotčených osob, zkoumá, zda registrací nebyla porušena jiná práva. Jednotliví správci národních registrů doménových jmen také implementují taková opatření, která

pomohou k účinnému přezkoumání takových registrací (včetně případného zavedení alternativního řešení takových sporů), a opatření, která zajistí provedení závěrů, která z takového přezkoumání vzejdou. Přezkoumání je přitom svěřováno příslušným orgánům, ať již soudním (obecné soudy) či mimosoudním (alternativní řešení sporů). Dalším problémem „ručních“ kontrol by bylo možné omezování držitelů, pokud by systém nebyl dostupný 24 hodin denně (tedy i mimo pracovní dobu správce – i s ohledem na časové zóny, v kterých někteří registrátoři pracují). Otazníky také vyvolávají hranice zmíněné minimální kontroly. Měl by se CZ.NIC omezit na odmítnutí registrace a nechat doménové jméno (i opakovaně) nezaregistrované, nebo též zkoumat okruh potenciálních zájemců a informovat je?

Na základě provedených zkoumání lze obecně uzavřít, že stávající legislativní úprava ochrany doménových jmen je dostatečná v tom smyslu, že existují mnohé obecné právní instituty, které lze využít. V případě úvah o legislativních změnách, které by měly být přijaty, bylo by nutné se soustředit především na následující tři body:

1. Vyjasnění právní povahy doménového jména, kde jsme zaznamenali posun od jeho vnímání coby jiné majetkové hodnoty k relativnímu subjektivnímu právu
2. Vyjasnění žalovatelných nároků zejména nucený převod doménového jména včetně analogického použití předpisů EU na tuto problematiku
3. Vyjasnění rozsahu a omezení odpovědnosti správce TLD. Tento bod je velmi aktuální a očekáváme výsledek odvolání ve věci výše zmiňovaného sporu o doménové jméno `ministerstvozdravotnictvi.cz`.

Analogická úprava ochranné známky by na doménová jména zřejmě vhodná nebyla vzhledem k rozdílné povaze obou kategorií. Je to dáno odlišnou koncepcí ochranných známek a doménových jmen, kdy prvně jmenované vychází ze zásady speciality (s výjimkou všeobecně známých známek, nebo známek které získaly dobré jméno), zatímco doménová jména vycházejí ze zásady jedinečnosti domény druhé úrovně v rámci určité domény nejvyšší úrovně. Doménová jména také vzhledem k povaze internetu, mají celosvětový dopad. Za úvahu by ovšem stála konstrukce doménového jména coby licence udělované správcem TLD.

V současné době převládá v doktríně názor, že speciální úprava sice akutně nutná není, i když diskuse o ní není vyloučena. Výše uvedená judikatura, která odhalila mnohá slabá místa, může být inspirací pro speciální úpravu spolu se zahraniční právní úpravou, kterou by v rámci dalšího výzkumu bylo vhodné systematicky analyzovat.

Seznam pramenů

Použitá literatura

1. BRODEC, Jan: *Rozsudek Spolkového soudního dvora ve věci doménového jména kinski-klaus.de* [online]. itpravo.cz, 31. října 2006 [cit. 10. února 2012]. Dostupné na <<http://www.itpravo.cz/index.shtml?x=1928733>>
2. FILIPOVÁ FUCHSOVÁ, Regina: *Dynamika obchodního modelu v telekomunikacích*. dizertační práce, VŠE Praha, 2009
3. FRIMMEL, Martin. Doménová jména. *Právní rádce*, 2001, č. 1, s. 38.
4. HOEREN, Thomas a kol. *Overview of CAC panel views on several questions of the alternative dispute resolution for .eu domain name disputes* [online]. 30. srpna 2012 [cit. 12. února 2013]. Dostupné na <https://eu.adr.eu/html/en/about_us/news/Handbook_final%20for%20publication.pdf>
5. HOSTAŠ, Petr. *Doménová jména v rozhodovací praxi*. Rigorózní práce. PF ZČU v Plzni, 2007.
6. HUSOVEC, Martin. *Je (ešte stále) možné žalovat o prevod domény?* In *Revue pro právo a technologie* č. 6/2012
7. HUSOVEC, Martin. *Je možné žalovat o prevod domény?* In *Revue pro právo a technologie* č. 3/2011
8. JANSA, Lukáš. *Konflikt domény s ochrannou známkou nebo obchodní firmou* [online]. pravoit.cz, 25. dubna 2007 [cit. 28. června 2011]. Dostupné na <<http://www.pravoit.cz/article/konflikt-domeny-s-ochrannou-znamkou-nebo-obchodni-firmou>>
9. KOŠČÍK, Michal. *K analogickému použití Evropského práva doménových jmen na spory o domény .cz* [online]. *Revue pro právo a technologie*. Rok 2011. Číslo 4. Masarykova univerzita. str. 27-28. [cit. 10. února 2012]. Dostupné na <http://www.law.muni.cz/dokumenty/14430>.
10. LOCHMANNOVÁ, Ludmila: *Obchodní právo pro studenty MVŠO*. Skripta, 2008
11. MACGREGOR PELIKÁNOVÁ, Radka. *Ekonomické, právní a technické aspekty doménových jmen v globální perspektivě*. Ostrava: KEY Publishing, 2012, 246 s.
12. MALIŠ, Petr. *Je užívání druhově pojmenované domény nekalou soutěží?* [online]. pravoit.cz. 7. listopadu 2010 [cit. 11. února 2013]. Dostupné na <<http://www.pravoit.cz/article/je-uzivani-druhove-pojmenovane-domeny-nekalou-soutezi>>.
13. MALIŠ, Petr: *Pomlčkové domény v judikatuře – parazitují na doménách bez pomlčky nebo nikoliv?* [online]. pravoit.cz .18. ledna 2012. [cit. 22. ledna 2012]. Dostupné na <<http://www.pravoit.cz/article/pomlckove-domeny-v-judikature-parazituji-na-domenach-bez-pomlcky-nebo-nikoliv-ii-cast>>.
14. MATEJKA, Ján. *Foneticky zaměnitelné domény a související otázky - aktuální vývoj a stav v právu ČR* [online]. Itpravo.cz, 21. srpna 2002 [cit. 10. ledna 2012]. Dostupné na <<http://www.itpravo.cz/index.shtml?x=98892>>.
15. MATEJKA, Ján. *Re: Doménové jméno - dílo autorské (a otázky související* [online]. Lupa.cz, 9. dubna 2002 [cit. 10. ledna 2012]. Dostupné na <<http://www.lupa.cz/clanky/re-domenove-jmeno-dilo-autorske-a-otazky-souvisejici/>>.

16. OTEVŘEL, Petr. *Rozhodnutí Nejvyššího soudu – Kadran*. [online]. pravoit.cz, 13. dubna 2007 [cit. 10. ledna 2012]. Dostupné na <<http://www.pravoit.cz/article/rozhodnuti-nejvyssiho-soudu-kadran>>
17. PELIKÁNOVÁ, Radka, ČERMÁK, Karel Jr. *Právní aspekty doménových jmen*. Praha: Linde, 2000, 210 s.
18. *Podmínky registrace doménového jména .eu*. EURid. Dostupné na <http://www.eurid.eu/files/trm_con_CS.pdf>
19. POLČÁK, Radim. *Právo a evropská informační společnost*. Acta Universitatis Brunensis Iuridica č. 344. MU Brno, 2009. Dostupné na <http://www.polcak.com/polcak-pravo_a_evropska_informacni_spolecnost.pdf>
20. *Pravidla alternativního řešení sporů*. CZ.NIC. Platnost od 1.4.2012. Dostupné na http://www.nic.cz/files/nic/Pravidla_ADR_20120401.pdf
21. *Pravidla registrace doménových jmen v ccTLD .cz*. CZ.NIC. Platnost od 1.12.2012. Dostupné na http://www.nic.cz/files/nic/doc/Pravidla_registrace_CZ_DSDng_20121201.pdf
22. RABAN, Přemysl, MORAVCOVÁ, Marie a kol. *.eu domain name, .eu doména*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2006, 466s.
23. SEHNÁLEK, David. *Právní povaha doménového jména* [online]. Itpravo.cz. 20. května 2003 [cit. 14. července 2010]. Dostupné na <<http://www.itpravo.cz/index.shtml?x=132115>>.
24. STEHLÍČEK, Štěpán, HUSOVEC, Martin. *Náš amicus vo veci globtours.cz* [online]. eisionline.org. 18. února 2013 [cit. 19. února 2013]. Dostupné na <<http://www.eisionline.org/index.php/projekty-m/sudy-a-obcianska-spolocnost-m/59-amicus-globtours>>
25. SVOBODA, Pavel a kol. *Právní a daňové aspekty e-obchodu*. Praha: Linde, 2001. 464 s.
26. ŠTENGLOVÁ, Ivana, PLÍVA, Stanislav, TOMSA, Miloš a kol. *Obchodní zákoník*. Komentář. 12. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009. 1408 s.
27. TELEC, Ivo, TŮMA, Pavel: *Přehled práva duševního vlastnictví a jeho právní ochrany v České republice*, Právní rádce, rubrika Praktická příručka, Právní rádce 2/2004, Praha, *Economia*. [cit. 10. února 2012]. Dostupné na <http://www.ihned.cz/download/DOT_nwsltr/PRprirucka_02_2004.pdf>
28. TELEC, Ivo. *Nový občanský zákoník ve společnosti sítí*. Právní rozhledy, Praha, Nakladatelství C. H. Beck, s. r. o. ISSN 1210-6410, 2012, vol. 20, no. 23/24, s. 853-855.
29. TRÁVNÍČKOVÁ, Simona. *Stane se rozhodčí řízení řešením doménových sporů?* [online] Lupa.cz, 17.7.2008 [cit. 10. února 2012]. Dostupné na <<http://www.lupa.cz/clanky/rozhodci-rizeni-resenimdomenovych-sporu/>>
30. Verisign: State of the Domain, December 2012. *Domain Name Industry Brief*, dostupné na <http://www.verisigninc.com/en_US/why-verisign/research-trends/domain-name-industry-brief/index.xhtml?loc=en_US> [cit. 20. února 2013]
31. WIPO: intellectual property on the Internet, dostupné na <http://www.wipo.int/freepublications/en/ecommerce/450/wipo_pub_1450in.pdf>
32. WSIS Declaration of principles. Ženeva 2003, dostupné na <<http://www.itu.int/wsis/docs/geneva/official/dop.html>>

33. WSIS Plan of action. Ženeva 2003, dostupné na <http://www.itu.int/wsis/docs/geneva/official/poa.html>

Další literatura k tématu

34. ČERNÝ, Michal, TELEC, Ivo. Prodej internetového portálu. *Právní rádce*, 2005, č. 1, s. 25-30.
35. ČERNÝ, Michal. Příspěvek k diskuzi nad elektronizací práva - k doménovým jménům. In MALACKA, Michal. (ed). *Sborník příspěvků z konference Monseho olomoucké právnické dny*. Olomouc: Nakladatelství UP, 2006, s. 262 – 269.
36. HAJN, Petr, HORÁČEK, Roman, ČADA, Karel. *Práva k průmyslovému vlastnictví*. Praha: C. H. Beck 2005. 424 s.
37. LINCEROVÁ, Kristina. *Internetová doména a její právní aspekty* [online]. epravo.cz. 9. prosince 2009 [cit. 14. července 2010]. Dostupné na <http://www.epravo.cz/top/clanky/internetova-domena-a-jeji-pravni-aspekty-59386.html>.
38. MATEJKA, Ján. *Smlouva o registraci domény v TLD .cz je zřejmě neplatná* [online]. Lupa.cz, 26. listopadu 2001 [cit. 14. července 2010]. Dostupné na <http://www.lupa.cz/clanky/smlouva-o-registraci-domeny-v-tld-cz-je-zrejme-neplatna>.
39. ŠEBESTA, Karel, SÁGNEROVÁ, Zuzana. *Doménová jména – jak omezit spory o jejich užívání* [online]. elaw.cz. 26. dubna 2010 [cit. 14. července 2010]. Dostupné na <http://www.elaw.cz/cs/pravo-it/210-domenova-jmena-jak-omezit-spory-o-jejich-uzivani.html>.
40. TELEC, Ivo, TŮMA, Pavel. *Autorský zákon*. Praha: C.H.Beck, 2007. 992 s.
41. ZEDNÍČEK, Rostislav. *Internet pro právníky*. Praha: Grada Publishing 2001. 126 s.

Právní předpisy

42. Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1151/2012 ze dne 21. listopadu 2012 o režimech jakosti zemědělských produktů a potravin
43. Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 110/2008 ze dne 15. ledna 2008 o definici, popisu, obchodní úpravě, označování a ochraně zeměpisných označení lihovin a o zrušení nařízení Rady (EHS) č. 1576/89¹⁵⁵
44. Nařízení Rady ES č. 207/2009 o ochranné známce Společenství
45. Nařízení Rady (ES) č. 44/2001 ze dne 22. prosince 2000 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech
46. Nařízení Komise (ES) č. 874/2004 ze dne 28. dubna 2004, kterým se stanoví obecná pravidla pro zavádění a funkce domény nejvyšší úrovně .eu a zásady, jimiž se řídí registrace
47. Nařízení Komise (ES) č. 1654/2005 ze dne 10. října 2005 o změně nařízení (ES) č. 874/2004, kterým se stanoví obecná pravidla pro zavádění a funkce domény nejvyšší úrovně .eu a zásady, jimiž se řídí registrace

¹⁵⁵ Dokumenty jsou dostupné např. na stránkách Úřadu průmyslového vlastnictví <http://www.upv.cz/cs/pravni-predpisy/EU/oznaceni-puvodu-a-zemepisna-oznaceni-spolecenstvi.html> [cit. 10. února 2013].

48. Nařízení Komise (ES) č. 1898/2006 ze dne 14. prosince 2006, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Rady (ES) č. 510/2006 o ochraně zeměpisných označení a označení původu zemědělských produktů a potravin
49. Nařízení Rady (ES) č. 1234/2007 ze dne 22. října 2007, kterým se stanoví společná organizace zemědělských trhů a zvláštní ustanovení pro některé zemědělské produkty (jednotné nařízení o společné organizaci trhů)
50. Nařízení Komise (ES) č. 1255/2007 ze dne 25. října 2007 o změně nařízení (ES) č. 874/2004, kterým se stanoví obecná pravidla pro zavádění a funkce domény nejvyšší úrovně .eu a zásady, jimiž se řídí registrace
51. Nařízení Komise (ES) č. 560/2009 ze dne 26. června 2009 o změně nařízení (ES) č. 874/2004, kterým se stanoví obecná pravidla pro zavádění a funkce domény nejvyšší úrovně .eu a zásady, jimiž se řídí registrace
52. Nařízení Komise č. 607/2009 ze dne 14. července 2009, kterým se stanoví některá prováděcí pravidla k nařízení Rady (ES) č. 479/2008, pokud jde o chráněná označení původu a zeměpisná označení, tradiční výrazy, označování a obchodní úpravu některých vinařských produktů
53. Pařížská úmluva na ochranu průmyslového vlastnictví ze dne 20. března 1833 ve znění pozdějších revizí.
54. Směrnice EP a Rady č. 2004/48/ES o dodržování práv duševního vlastnictví
55. Směrnice ES 93/13 o nepřiměřených podmínkách ve spotřebitelských smlouvách
56. Směrnice ES 93/13, přijatou na ochranu spotřebitele
57. Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/31/ES ze dne 8. června 2000 o některých právních aspektech služeb informační společnosti, zejména elektronického obchodního styku v rámci vnitřního trhu ("směrnice o elektronickém obchodu")
58. Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/29/ES z 22. května 2001 o harmonizaci některých aspektů autorského práva a práv s ním souvisejících v informační společnosti
59. Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/48/ES ze dne 29. dubna 2004 o dodržování práv duševního vlastnictví
60. Směrnice Evropského parlamentu a Rady 98/34/ES ze dne 22. června 1998 o postupu při poskytování informací v oblasti technických norem a předpisů a pravidel pro služby informační společnosti ve znění směrnice Evropského parlamentu a Rady 98/48/ES
61. Zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském a právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů.
62. Zákon č. 14/1993 Sb., o opatřeních na ochranu průmyslového vlastnictví, ve znění pozdějších předpisů
63. Zákon č. 216/1994 Sb., o rozhodčím řízení a výkonu rozhodčích nálezů, ve znění pozdějších předpisů.
64. Zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.
65. Zákon č. 441/2003 Sb., o ochranných známkách, ve znění pozdějších předpisů
66. Zákon č. 452/2001 Sb., o ochraně označení původu a zeměpisných označení a o změně zákona o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů
67. Zákon č. 452/2001 Sb., o ochraně označení původu a zeměpisných označení, ve znění pozdějších předpisů.

68. Zákon č. 478/1992 Sb., o užitných vzorech, ve znění pozdějších předpisů.
69. Zákon č. 480/2004 Sb., o některých službách informační společnosti
70. Zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů.
71. Zákon č. 527/1990 Sb., o vynálezech a zlepšovacích návrzích, ve znění pozdějších předpisů
72. Zákon č. 529/1991 Sb., o ochraně topografií polovodičových výrobků, ve znění pozdějších předpisů
73. Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (nový)
74. Zákon č. 99/1963, občanský soudní řád
75. Zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky

Judikatura

76. Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 19.4.2012, č.j. 23 Cdo 3407/2010
77. Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 28.11.2012, č.j. 10Cm 35/2010
78. Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 21. prosince 2006, č.j. 30 Cdo 3070/2006
79. Rozhodnutí Spolkového soudního dvora ze dne 5. října 2006, č. 277/03, dostupné na <http://www.itpravo.cz/index.shtml?x=1928733> [cit. 20. února 2013]
80. Nález Rozhodčího soudu při Hospodářské komoře ČR a Agrární komoře ČR č. 5100 ze dne 30.3.2009 ve věci pavigym.eu
81. Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 12. 4. 2001 sp.zn. Nc 1072/2001-7
82. Nález Rozhodčího soudu při Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky č. 00060 ze dne 8. června 2011
83. Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 23. listopadu 2006 ve věci 15 Cm 46/2004

Abstrakt

Tato diplomová práce se zabývá tématem právní ochrany doménových jmen v TLD .cz a .eu. Identifikuje možné oblasti kolize práv z doménových jmen a práv z ochranných známek a dalších práv na označení. Tyto oblasti jsou dále analyzovány pomocí vybrané soudní judikatury a rozhodčích nálezů.

Na základě provedených zkoumání lze uzavřít, že stávající legislativní úprava ochrany doménových jmen je dostatečná v tom smyslu, že existují mnohé obecné právní instituty, které lze využít. Případné úvahy o legislativních změnách by se měly soustředit především na následující tři body:

- Vyjasnění právní povahy doménového jména, kde jsme zaznamenali posun od jeho vnímání coby jiné majetkové hodnoty k relativnímu subjektivnímu právu
- Vyjasnění žalovatelných nároků zejména nucený převod doménového jména včetně analogického použití předpisů EU na tuto problematiku
- Vyjasnění rozsahu a omezení odpovědnosti správce TLD. Tento bod je velmi aktuální a očekáváme výsledek odvolání ve věci výše zmiňovaného sporu o doménové jméno ministerstvozdravotnictvi.cz.

Analogická úprava ochranné známky by na doménová jména zřejmě vhodná nebyla vzhledem k rozdílné povaze obou kategorií (zásada speciality u ochranných známek vs. zásada jedinečnosti u doménových jmen). Za úvahu by ovšem stála konstrukce doménového jména coby licence udělované správcem TLD.

V současné době převládá v doktríně názor, že speciální úprava sice akutně nutná není, i když diskuse o ní není vyloučena. V práci uvedená judikatura, která odhalila mnohá slabá místa, může být inspirací pro speciální úpravu spolu se zahraniční právní úpravou, kterou by v rámci dalšího výzkumu bylo vhodné systematicky analyzovat.

Abstract

This thesis deals with the topic of legal protection of domain names under .cz and .eu TLDs. It identifies possible areas of conflict between domain name rights and trademarks as well as other rights to name. These areas are further analysed with help of jurisdiction and alternative dispute resolution decisions.

Based on the findings of this thesis we can conclude, that the present legislation is sufficient in the sense, that there are many general legal tools, which can be used. Possible considerations on legislative changes should mainly concentrate on the following three points:

- Clarification of the legal nature of the domain name, where we saw a shift in considering it as other asset towards relative subjective right
- Clarification of possible claims, mainly compulsory transfer of domain names including analogical use of EU legislation
- Clarification of the TLD registry responsibility and its limitations. This point is up-to-date as we expect the result of the appeal regarding the dispute about the domain name `ministerstvozdravotnictvi.cz`

The use of analogy trademarks legislation might not be suitable because of the different nature of both categories (the principle of specialties relevant to trademarks vs. the principle of domain name uniqueness). The construction of domain name as licence granted by the TLD registry might be worth considering.

At present, the doctrine holds the prevailing opinion, that a special legislation is not urgent, but the discussion is not excluded. The jurisdiction cited in this thesis showed many weak points and it can be inspiring for possible special legislation together with foreign legislation, which should be systematically examined in future research.

Klíčová slova

Internet, doména, doménové jméno, nekalá soutěž, ochranné známky, obchodní právo, CZ.NIC, EURid, DNS, TLD, ICANN, práva na označení, ADR

Keywords

Internet, domain, domain name, unfair competition, trade marks, business law, CZ.NIC, EURid, DNS, TLD, ICANN, marks and names rights, ADR